leto 2019, letnik XX
številka 4

TISKOVINA

Naša bolnišnica

Revija Univerzitetnega kliničnega centra Maribor

UKC MARIBOR

Kazalo

2 Kazalo
3 Drage sodelavke in sodelavci
4 »Merjenje« znanstveno-raziskovalnega dela
6 Ob jubileju
7 Seji Sveta zavoda UKC Maribor
8 Svečana akademija ob 220. obletnici ustanovitve mariborske bolnišnice
12 Razstava o zgodovini naše bolnišnice
15 Strokovna nagrada za medicinski dosežek srčnim kirurgom iz UKC Maribor
16 Blokiraj gripo!
18 UKC Maribor prvi v Sloveniji
19 100 let bolnišnične lekarne UKC Maribor
21 Homo faber ali homo ludens? 1. simpozij nekemičnih odvisnosti z mednarodno udeležbo na Oddelku za psihiatrijo
23 VII. Osteološki dnevi 2019 ob 50. obletnici bisfosfonatov
25 3. Mariborski dan kronične vnetne črevesne bolezni
27 Zdravstvena nega na 3. Mariborskem dnevu KVČB
28 Strokovna delavnica odprte in laparoskopske metode hernioplastike (SUBLAY, TAR, TAPP)
29 Tečaj ultrazvoka za urologe
31 OAA – tridnevni tečaj porodne anestezije v Londonu
33 Administracija – nepogrešljiv del zdravstvene dejavnosti
35 Svetovni dan kronične obstruktivne pljučne bolezni - KOPB
37 Ženske s celjskega območja na dodatne preiskave v programu DORA odslej v UKC Maribor
38 Pogovor o odkrivanju in zdravljenju raka dojke
39 Movember
39 Donacija multifunkcijskih nosilcev
40 Info točka – rak dojk
40 Krvodajalci stokratniki
41 Genomsko testiranje raka dojke in prostate
42 V miškini rokavički – Klinika za pediatrijo UKC Maribor
43 Obisk članic Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper
44 Obisk študentov z Univerze v Pittsburghu
45 Tradicionalni bolnišnični izlet v neznano
47 Ribiči zaključili sezono
48 Utrinki z novoletnega srečanja zaposlenih
52 Prisluhnite svojim bolnikom!
54 Slavnostna podelitev odličij Zdravniške zbornice Slovenije na MF UM
55 Bolnikom dobrodošla ideja našega študenta medicine
56 Šest novih publikacij Medicinske fakultete UM
60 Uspešno sodelovanje med UM FZV in GWUSON
61 Mednarodno sodelovanje UM FZV v raziskovanju za sodobno izobraževanje
63 Ponudba prodajnih avtomatov v zdravstvenih in socialno varstvenih zavodih v Sloveniji
66 Dr. Ivan Matko prvi stalni slovenski zdravnik mariborske bolnišnice
69 Prim. dr. Hugon Robič, dr. med. (1886–1937) Ustanovitelj dermatologije v Mariboru
72 In memoriam
74 Zahvale
81 Iz kuhinje
82 Zgodovino UKC Maribor pišemo zaposleni…
84 Napovednik dogodkov

Direktor:
prof. dr. Vojko Flis, dr. med.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Lencl, dipl. inž. za zveze

Uredniški odbor:
izr. prof. dr. Matjaž Vogrin, dr. med., prof. dr. Vojko Flis, dr. med., Tina Škerbinc Muzlovič (T. Š. M.), univ. dipl. medij. kom., Samo Turk, univ. dipl. ekon. (S. T.), prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med., izr. prof. dr. (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar, univ. dipl. org.

Lektorji:
za UKC Maribor Urška Jodl Skalicky, mag. phil.,
za FZV Sebastijan Frumen, prof. slov.,
za MF Milan Golob.

Fotografije:
UKC Maribor, Rebeka Gerlič (R. G.), univ. dipl. ekon., Nina Bračič (N. B.), prof. razrednega pouka

Naklada:
3.000 izvodov

Grafično oblikovanje in tisk:
Evrografis d. o. o.

Naslov uredništva:
Univerzitetni klinični center Maribor, za uredništvo Naše bolnišnice, Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor
Uredništvo si pridržuje pravico, da po potrebi skrajša ali slogovno popravi članke.

Fotografija na naslovnici:
R. G.

Naša bolnišnica je dostopna tudi na spletni strani www.ukc-mb.si/bolnisnica/interni-casopis/

Drage sodelavke in sodelavci!

V soju sveč prihajajo prazniki, ki označujejo konec starega leta in prihod novega. V ustanovi, kot je naša, številni praznike preživijo na delovnem mestu. Zato bi to priložnost rad izkoristil za to, da se vam prisrčno zahvalim za odlično sodelovanje v letu, ki se izteka. Leto za zdravstveni sistem in vse vas, ki delate v njem, nikakor ni bilo lahko in le z največjimi napori vseh zaposlenih v ustanovi smo leto zmogli uspešno zaključiti v poslovnem in strokovnem pogledu. Spopadali smo se z resnimi težavami, ko gre za zapolnitev delovnih mest, in še večjimi, ko gre za prostorsko stisko ali zamenjavo iztrošene opreme. Navkljub temu smo izvrstno opravili svoje poslanstvo – nuditi pomoč bolnikom. Tudi zato se za vaš trud zahvaljujem vsem in vsakomur posebej in vam ob tej priložnosti izrekam posebno priznanje.

Posebno prijeten je občutek, če lahko vodiš ustanovo, ki se ponaša s tako sposobnimi in prizadevnimi sodelavci, ki se zavedajo svoje odgovornosti in ki navkljub vsem težavam kakovostno skrbijo za bolnike, hkrati pa nikoli niso popolnoma zadovoljni s tem, kar so dosegli, kar je seveda spodbuda za še pomembnejše medicinske dosežke. Trdno upam, da bomo občutek za izvrstno sodelovanje znali ohraniti tudi v prihajajočem letu.

Dovolite mi, da vam in vašim najdražjim zaželim srečno in uspešno novo leto!

prof. dr. **Vojko Flis**, dr. med., direktor UKC Maribor

»Merjenje« znanstveno-raziskovalnega dela

V prejšnji številki Naše bolnišnice je strokovni direktor UKC Maribor izr. prof. dr. Matjaž Vogrin, dr. med., izpostavil pomen znanstveno-raziskovalnega dela, ki je pomembno za ohranjanje statusa univerzitetnega kliničnega centra. To poleg financiranja terciarne dejavnosti pomeni predvsem odličnost na področju medicine. Ker je danes svet globalna vas, je primerjava med znanstveno-raziskovalnimi dosežki posameznikov, oddelkov in ustanov zelo preprosta. Pri tem so najpomembnejše objave v uglednih mednarodnih revijah z visokim faktorjem vpliva. Pri primerjavi znanstveno-raziskovalnega dela lahko uporabimo različna merila. Kadar gre za primerjave institucij (oddelki in bolnišnice) je dober kazalec zbir točk, ki jih dosežemo v skladu s Pravilnikom o pogojih in postopku za pridobitev naziva klinika, klinični inštitut ali klinični oddelek. Pravilnik zajema tudi Merila za izpolnjevanje pogojev za pridobitev naziva. V skladu z njimi se vrednoti delo na štirih področjih: strokovnem, strokovno-organizacijskem, pedagoškem in znanstveno-raziskovalnem delu. Pravilnik in natančnejša merila so dostopna na https://www.gov.si/zbirke/storitve/vloga-za-pridobitev-naziva-klinika-klinicni-institut-ali-klinicni-oddelek/.

Vodstvo UKC se je odločilo, da v skladu z omenjenimi merili ugotovi delež posameznih raziskovalcev in oddelkov v instituciji. Iz podatkov UKC Maribor za leto 2017 je razvidno, da je med 50 najbolje uvrščenimi posamezniki v skladu z merili 39 habilitiranih učiteljev, 4 so od razvrstitve do danes pridobili naziv habilitiranega učitelja, le 7 jih je brez učiteljskega naziva. Med prvih 30 uvrščenih jih je 28 z učiteljskim nazivom, eden je naziv od objave že pridobil in le en kandidat je brez učiteljskega naziva. Iz podatkov je nedvomno jasna povezava med delom na znanstveno-raziskovalnem področju in imenovanjem v učiteljski naziv. Prvih deset raziskovalcev iz leta 2017 je razvidno iz tabele 1.

Med oddelki je najuspešnejši Oddelek za nefrologijo, sledijo pa Urgentni center, Oddelek za intenzivno interno medicino, Oddelek za splošno ginekologijo in ginekološko urologijo, Oddelek za dializo, Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk, Inštitut za fizikalno in rehabilitacijsko medicino, Oddelek za ortopedijo, Klinika za pediatrijo in na desetem mestu Oddelek za očesne bolezni. Jasno je, da so uvrstitve oddelkov povezane z uspešnimi posamezniki, pri razvrstitvi pa je zelo pomembno tudi razmerje tistih, ki se z znanstveno-raziskovalnim delom ukvarjajo ali ne.

Vsako institucijo seveda sestavljajo posamezniki, za katere pa je verjetno bolj objektivno merjenje znanstveno-raziskovalne dejavnosti v skladu z merili SICRIS-a, ki ne zajemajo pedagoškega dela. Pri oceni po SICRIS-u v skladu s pravilnikom (Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti) kvantitativno oceno posameznika sestavljajo kakovost objav, odmevnost ter pridobljena sredstva iz drugih virov. Bolj natančno vrednotenje je dostopno na https://www.sicris.si.

Podatki SICRIS-a omogočajo tudi vpogled, kje v slovenskem merilu se nahajajo posamezni raziskovalci UKC Maribor. Eno zadnjih vrednotenj je bilo posredovano raziskovalcem s strani Oddelka za znanstveno-raziskovalno delo v novembru 2019. Po teh podatkih najdemo pri vrednotenju števila točk med 100 najuspešnejšimi raziskovalci v Sloveniji v okviru vede Medicina tri raziskovalce iz UKC Maribor, na 25. mestu je Radovan Hojs, na 53. mestu je Robert Ekart in na 71. mestu je Sebastjan Bevc. Zanimalo me je, kako je

Tabela 1. Razvrstitve raziskovalcev

mesto	Priimek in ime	Oddelek
1.	Bevc Sebastjan	Odd. za nefrologijo
2.	Hojs Radovan	Odd. za nefrologijo
3.	Takač Iztok	Odd. za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk
4.	Čretnik Andrej	Odd. za travmatologijo
5.	Pahor Dušica	Odd. za očesne bolezni
6.	Ekart Robert	Odd. za dializo
7.	Skok Pavel	Odd. za gastroenterologijo
8.	But Igor	Odd. za splošno ginekologijo in ginekološko urologijo
9.	Vogrin Matjaž	Odd. za ortopedijo
10.	Kovačič Borut	Laboratorij za reproduktivno biologijo

z razvrstitvijo raziskovalcev UKC po posameznih področjih v okviru vede Medicina, zato sem 19. novembra 2019 pregledal podatke SICRIS-a. Med 100 najuspešnejšimi raziskovalci po posameznih področjih medicine najdemo (glede na uvrstitev):

- Mikrobiologija in imunologija: Artur Pahor, Goropevšek Aleš,
- Nevrobiologija: Tanja Hojs Fabjan, Samo Karl Fokter, Tomaž Gračner, Martin Rakuša, Breda Jesenšek Papež,
- Onkologija: Iztok Takač, Bojan Krebs, Stojan Potrč, Gregor Pivec, Arpad Ivanecz, Monika Sobočan, Aleš Goropevšek, Tomaž Jagrič, Darja Arko, Janez Rebol, Nina Fokter Dovnik, Faris Mujezinović,
- Reprodukcija človeka: Iztok Takač, Jure Knez, Borut Kovačič, Nataša Marčun Varda, Tamara Serdinšek, Igor But, Milan Reljič, Maksimiljan Gorenjak, Faris Mujezinović, Nadja Kokalj Vokač, Branka Žegura,
- Srce in ožilje: Radovan Hojs, Robert Ekart, Sebastjan Bevc, Andrej Markota, Vojko Kanič, Tanja Hojs Fabjan, Nataša Marčun Varda, Nina Hojs, Dušan Mekiš, Mirt Kamenik, Vojko Flis, Marko Zdravkovič, Meta Penko,
- Metabolne in hormonske motnje: Radovan Hojs, Dušica Pahor, Tomaž Gračner, Nina Hojs, Maksimiljan Gorenjak, Pavel Skok, Jernej Dolinšek, Gregor Rečnik, Dejan Bratuš, Uroš Bele, Pij Bogomir Marko, Maša Knehtl, Katarina Trčko, Urška Marolt, Andrej Zavratnik, Mitja Krajnc, Matej Završnik,
- Psihiatrija: Hojka Gregorič Kumperščak, Teja Bunderla, Jure Koprivšek, Mojca Muršec, Estera Žalig.

Pri množici podatkov je mogoče, da sem koga nenamensko spregledal.

Seveda obstajajo še preprostejša merila, kot je na primer zgolj seštevek »impakt faktorjev« za posameznika ali skupino v okviru oddelka ali celotne institucije, citiranost posameznika ali skupine, itd. V SICRIS-u je objavljena razvrstitev raziskovalce tudi na osnovi čistih citatov znanstvenih del, ki predstavlja nekoliko daljše obdobje v raziskovanju (10 let). Tukaj je med 100 najuspešnejšimi v Sloveniji na 46. mestu Radovan Hojs, na 62. mestu Iztok Takač ter na 69. mestu Vojko Flis.

Zanimiva je tudi razvrstitev najuspešnejših raziskovalcev v okviru Medicine po izjemnih dosežkih. Tukaj najdemo pet raziskovalcev UKC Maribor, in sicer je na 18. mestu Hojka Gregorič Kumperščak, na 70. mestu je Jure Knez, na 81. mestu Nina Fokter Dovnik, na 86. mestu Andrej Markota ter na 94. mestu Monika Sobočan. Zelo razveseljivo je, da gre v večini za mlade ljudi na začetku poklicne kariere.

V zaključku bi poudaril, da je pomembno, da smo za leto 2017 v UKC Maribor prvič objavili rezultate »meritev« znanstveno-raziskovalnega dela v UKC Maribor. Na ta način je postalo tudi to delo transparentno. Seveda to pomeni, da je treba v kratki perspektivi uspešne raziskovalce v določenem deležu razbremeniti preostalega dela oziroma jih dodatno nagraditi za opravljeno delo. To bi bilo treba napraviti ne le za znanstveno-raziskovalno delo, temveč tudi za delo na številnih strokovnih področjih (npr. število opravljenih zahtevnih storitev na posameznika, oddelek; število operacij itd.). Le-to bo omogočilo pošteno primerjavo med obremenitvami in dosežki tako posameznikov kot oddelkov.

Osebno pa sem zelo vesel rezultatov, ki dokazujejo, da mi je uspelo znanstveno-raziskovalni duh približati takrat mladima specializantoma interne medicine (Ekart, Bevc) in ustvariti uspešno jedro raziskovanja na nefrološko-dializnem področju. Oba raziskovalca sta danes pred vrati redne profesure in mednarodno uspešna raziskovalca, vključena v pomembne mednarodne raziskovalne skupine, ki so neodvisne od farmacevtske industrije. Upam, da bo podobnih »ekip« v prihodnosti v UKC Maribor še več, kajti le timsko delo lahko vodi do uspeha tudi na znanstveno-raziskovalnem področju. Naslednjo generacijo raziskovalcev čaka dejanski preskok iz »hobi programa« v strukturirano raziskovanje, za kar seveda nosi pomemben del odgovornosti tudi sam UKC. Prvi korak v to smer je nedvomno »merjenje« znanstveno-raziskovalnega dela. Po prvem koraku pa naslednjih ni mogoče več ustaviti …

Prof. dr. Radovan Hojs, dr. med., višji svetnik, specialist interne medicine in nefrologije

Ob jubileju

Slavnostna akademija in razstava ob 220-letnici mariborske bolnišnice, ki je danes Univerzitetni klinični center Maribor, sta prikaz in odraz življenja ter dela vrste generacij, ki so gradili to izjemno ustanovo. Da lahko danes govorimo o sodobnem Univerzitetnem kliničnem centru, je bilo v vseh teh letih razvoja potrebnega veliko požrtvovalnega dela in vztrajnosti, saj zagotovo ni bilo vedno lahko. Nenehna prostorska stiska in zagotavljanje zadostnega števila postelj je bila pravzaprav stalnica skozi celotno obdobje od prvih korakov naprej. Razvoj medicinske stroke in potrebe pacientov so narekovali potrebo po oblikovanju novih oddelkov, kar je zahtevalo vedno nove investicije, in sicer tako v zgradbe kot v nadvse potrebno sodobno medicinsko opremo. Z razvojem bolnišnice je naraščalo tudi število zaposlenih, zdravstvenih delavcev in sodelavcev kakor tudi nezdravstvenih delavcev.

Veliko je eminentnih ljudi, ki so pustili svoj pečat v zgodovini razvoja mariborske bolnišnice, seveda pa je treba izreči priznanje vsem, ki so kakor koli prispevali, da se lahko danes govori o tako častitljivem jubileju. Na svečani akademiji so za svoja življenjska dela v okviru mariborske bolnišnice prejeli priznanja vrhunski posamezniki iz zadnjega večdesetletnega obdobja. Vsi so bili enotnega mnenja, da je izročeno priznanje, ki je upodobilo lik dr. Zore Janžekovič, zasluženo priznanje za njeno delo in pečat, ki ga je zapustila v mariborski bolnišnici. Dobitniki priznanj so v svojih nagovorih enotno poudarili, da je zasluga njihovega dela in njihovih rezultatov v njihovih sodelavcih, saj so lahko le kot ekipa ustvarili izjemne dosežke. Ob tem je dr. Breda Pečovnik Balon še posebej poudarila, da sta pri delu, še posebej na področju zdravstva, empatija do pacientov in sodelavcev ter upoštevanje vrednot ključni za uspešno zdravljenje in oblikovanje človeških medsebojnih odnosov. V skrbi za bolnike in prizadevanjih za razvoj stroke se ne sme nikoli pozabiti, da pozitivno oblikovane vrednote predstavljajo temelj za uspešno delo in pozitivno razpoloženje v ustanovi. Z mislijo dr. Pečovnik Balonove se popolnoma strinjam, vendar menim, da je te pozornosti velikokrat premalo. Na to kaže tudi vrsta anonimk, ki se pojavljajo v UKC Maribor, in vrsta le-teh je naslovljenih na Svet zavoda.

Devetmesečno poročilo o poslovanju v letošnjem letu kaže na pozitivno poslovanje, obseg dela se izvaja v okviru pogodbe z ZZZS (nekoliko zaostaja v okviru števila primerov, nekoliko presega v okviru števila uteži). Pričakuje se, da se izvajajo začrtane investicije skladno s Planom dela in finančnim načrtom. Realizacija dodatnih programov je dobra in le-ti predstavljajo tudi ključne učinke sanacijskega programa v letu 2019. Pri tem bi želel opozoriti, da bodo potrebni dodatni napori, da se bodo dosegli ključni cilji namena sanacije, ki naj bodo usmerjeni k prenovi in posodobitvi temeljnih in podpornih sistemov ter prestrukturiranju, kar bo zagotavljalo dolgoročno poslovno in plačilno stabilnost ob sočasni kakovostni in varni zdravstveni obravnavi. Sedanje in prihodnje generacije bodo ocenjevale naše delo. To pomeni odgovornost in spoštovanje vsakega izmed nas.

Ob zaključku leta bi se želel v lastnem imenu in imenu vseh članov Sveta zavoda zahvaliti vsem zaposlenim za vsa prizadevanja, ki jih namenjate odgovornemu delu s pacienti in s tem prispevate k ugledu Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, ter zadovoljstvu vseh, ki ga obiščejo in potrebujejo zdravstveno obravnavo. Pri tem želim, da vsakega preveva misel, da prijazna beseda vedno pravo mesto najde, ter da vas kljub razlikam vodi empatija do sodelavcev in pacientov.

V letu 2020 izražam vse najlepše želje vsem zaposlenim in pacientom, Univerzitetnemu kliničnemu centru pa uspešno delovanje še mnogo let.

Predsednik Sveta UKC Maribor Ljubo Germič

Seji Sveta zavoda UKC Maribor

Avtor: S. T.
Foto: R. G.

Oktobra in novembra letos so se člani Sveta zavoda z vodstvom UKC Maribor sestali na 22. in 23. redni seji Sveta zavoda UKC Maribor. Obravnavali so širok spekter tematik. 22. sejo so začeli z obravnavo in potrditvijo dnevnega reda ter potrditvijo zapisnika 20. in 21. seje, nato pa nadaljevali z naslednjimi temami: Pregled realizacije sklepov in pobud preteklih sej, Poročilo o opravljenem izrednem nadzoru varstva osebnih podatkov, Poročilo o opravljenem nadzoru Kadrovskega oddelka, Nabor kriterijev za sistemizacijo novih in spremenjenih delovnih mest, Soglasje k sistemizaciji delovnih mest v UKC Maribor – Oddelek za onkologijo, Odgovor v zvezi z dopisom Ministrstva za zdravje, vezano na Zapisnik o opravljenem inšpekcijskem nadzoru z dne 17. 1. 2019, Izvajanje in obračunavanje zagotavljanja neprekinjenega zdravstvenega varstva v UKC Maribor, Poročilo o čakalnih dobah za obdobje III. Kvartala.

Na 23. redni seji so prisotni sprva obravnavali in potrdili dnevni red ter zapisnik 22. redne seje Sveta zavoda UKC z dne 22. 10. 2019, nato pa nadaljevali s pregledom realizacije sklepov in pobud preteklih sej Sveta zavoda UKC Maribor. Na dnevnem redu so bile naslednje teme: 3-mesečno poročilo o izvajanju sanacije in delovni uspešnosti za obdobje julij–september 2019, Poročilo o izrednem odpisu osnovnih sredstev in drobnega inventarja zaradi trajne izločitve iz uporabe v obdobju julij–september 2019, Poročilo o poslovanju UKC Maribor za obdobje januar–september 2019, Nabave v UKC Maribor, Načrt razvoja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, Informacija o pripravi osebne izkaznice oddelkov tudi za podporne službe, Stanje na področju informatike in informacijske tehnologije. Sejo so zaključili z informacijami, vprašanji in pobudami.

Svečana akademija ob 220. obletnici ustanovitve mariborske bolnišnice

Avtor: Jagoda Đorđević, univ. dipl. kom.
Foto: Boštjan Bračič

V Veliki dvorani Slovenskega narodnega gledališča Maribor smo 28. novembra 2019 s slavnostno akademijo obeležili 220. obletnico ustanovitve mariborske bolnišnice.

Slavnostna akademija je pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja potekala na dan, ko je bila leta 1799 ustanovitev bolnišnice zabeležena v okrožnici na Okrožnem uradu Maribor. Po pozdravnih nagovorih direktorja prof. dr. Vojka Flisa in župana Mestne občine Maribor Saše Arsenoviča je zbrane nagovoril tudi mag. Dejan Židan, predsednik Državnega zbora RS.
Medtem ko je imela bolnišnica v svojem začetku le 24 postelj, danes v obliki sodobnega univerzitetnega kliničnega centra sprejme 450.000 bolnikov letno in zaposluje okoli 3000 ljudi.

Na slavnostni akademiji so s priznanji za življenjsko delo nagradili nekatere posameznike, ki so s svojim delom prispevali k ugledu in strokovnim uspehom mariborske bolnišnice. Nagrade je skupaj z direktorjem prof. dr. Vojkom Flisom in strokovnim direktorjem UKC Maribor izr. prof. dr. Matjažem Vogrinom podelil minister za zdravje Aleš Šabeder.
Nagrade so prejeli nevrokirurg Matej Lipovšek, dr. med., nefrologinja prof. dr. Breda Pečovnik Balon, dr. med., ginekolog prof. dr. Veljko Vlaisavljević, dr. med., medicinska sestra mag. Breda Koban, viš. med. ses., univ. dipl. org., in nevrolog prim. izr. prof. dr. Erih Tetičkovič, dr. med.
Na spominskih zlatnikih, ki so jih prejeli nagrajenci, je upodobljena dr. Zora Janžekovič – kirurginja, primarijka in univerzitetna profesorica, ki je v UKC Maribor postavila temelje plastične kirurgije in zdravljenja opeklin.

Utemeljitev o podelitvi priznanja UKC Maribor za prof. dr. Bredo Pečovnik Balon, dr. med.

Prof. dr. Breda Pečovnik Balon se je po zaključeni Medicinski fakulteti v Ljubljani leta 1983 zaposlila v Splošni bolnišnici Maribor in je leta 1988 opravila specialistični izpit iz interne medicine. Leta 1994 je zagovarjala magisterij znanosti ter leta 1999 doktorat znanosti na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Leta 2000 je bila izvoljena v naziv docent na Medicinski fakulteti v Ljubljani, leta 2005 v naziv izredne profesorice in leta 2010 v naziv redne profesorice na Medicinski fakulteti v Mariboru. Od leta 1999 do leta 2011 je bila predstojnica Oddelka za nefrologijo v sklopu Klinike za interno medicino.

Bila je strokovno in znanstveno izjemno aktivna. Izpopolnjevala se je v Veliki Britaniji ter na Univerzitetni kliniki v Gradcu ter Medicinski fakulteti v Zagrebu. V času, ko je bila predstojnica Oddelka za nefrologijo, so v nefrologiji uvedli številne nove metode, med njimi tudi zelo pomembno zdravljenje s peritonealno dializo. Znanstveno in raziskovalno se je ukvarjala zlasti s prizadetostjo kosti pri bolnikih s kronično ledvično boleznijo in bila vodilni raziskovalec na tem področju v Sloveniji. Prof. Balonova je bila vrhunska raziskovalka in strokovnjakinja na področju nefrologije in interne medicine ter je v UKC Maribor zapustila močan pečat na teh področjih, še vedno pa aktivno deluje na Medicinski fakulteti v Mariboru.

Utemeljitev o podelitvi priznanja UKC Maribor za Mateja Lipovška, dr. med.

Matej Lipovšek je po študiju medicine na Medicinski fakulteti v Ljubljani specializacijo iz nevrokirurgije opravljal v Veliki Britaniji. Po službovanju v bolnišnicah v Londonu in v Southamptonu se je leta 1972 zaposlil v Splošni bolnišnici Maribor, kjer je delal do upokojitve leta 2005.

Šele leta 1976 je Oddelek za nevrokirurgijo zaživel kot samostojen oddelek, Matej Lipovšek pa je v naslednjih desetletjih v Mariboru uvedel celotno nevrokirurško dejavnost. Poleg oskrbe poškodb glave so začeli izvajati operacije možganskih in hrbteničnih tumorjev, operacije obrabnostnih sprememb hrbtenice, operacije žilnih sprememb ter operacije perifernega živčevja. Redno je poučeval na srednji in visoki zdravstveni šoli, bil je redni član evropskega združenja za poškodbe glave Euroacademia Multidisciplinaria Neurotraumatologica.

Ob tem je predaval v evropskih državah, v Združenih državah Amerike in na Japonskem. Večkrat je kot nevrokirurg opravljal redno delo v Kuvajtu.

Lipovšku je kljub težkim razmeram v tedanjem času uspelo vzpostaviti tako nevrokirurško kot tudi nevro-radiološko dejavnost v Mariboru. Ta prispevek je zahteval ogromno osebne angažiranosti in odrekanja. Njemu gre zasluga, da je nevrokirurška dejavnost v Mariboru dobro zaživela in se razvija dalje.

Utemeljitev o podelitvi priznanja UKC Maribor za mag. Bredo Koban, viš. med. ses., univ. dipl. org.

V svoji bogati poklicni karieri se je zapisala zdravstveni negi pacientov, pretežno tistih s težavami na področju internističnega zdravja. Diplomirala je na Višji šoli za medicinske sestre in zdravstvene tehnike v Zagrebu, magistrirala pa leta 2005 na Univerzi v Mariboru.

Leta 1972 se je v Splošni bolnišnici Maribor zaposlila na internem oddelku, kjer je bila v letu 1980 imenovana za glavno medicinsko sestro Oddelka za nuklearno medicino, leta 1989 pa je postala glavna medicinska sestre bolnišnice.

S prepletenostjo organizacije strokovnih izobraževanj in izpopolnjevanj, uvajanjem spremenjenih oblik dela v bolnišnici z vidika zdravstvene nege in postopnim spreminjanjem organizacije tega področja je ustanovila SLUŽBO ZDRAVSTVENE NEGE.

Mag. Breda Koban je soavtorica Standardov negovalnih intervencij, ki so bili izdani v okviru Splošne bolnišnice Maribor, sodelovala je tudi pri pripravi višješolskega izobraževalnega programa za medicinske sestre in pri ustanovitvi Višje zdravstvene šole Maribor. Leta 1995 je bila prvič habilitirana v naziv predavateljica za področje zdravstvene nege.

Delo mag. Brede Koban je pomemben prispevek k zdravstveni negi Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in v celotnem slovenskem prostoru. Stroko je razvijala, plemenitila in za seboj pustila vidne sledi številnim generacijam medicinskih sester.

Utemeljitev o podelitvi priznanja UKC Maribor za prim. izr. prof. dr. Eriha Tetičkoviča, dr. med., svetnik

Prim. prof. dr. Erih Tetičkovič se je po študiju medicine na Medicinski fakulteti (MF) v Zagrebu zaposlil v Splošni bolnišnici Maribor, kjer je opravljal specializacijo iz nevropsihiatrije. Od leta 1995 pa do leta 2007 je bil predstojnik oddelka, ki mu je ostal zvest vse do upokojitve leta 2011. Bil je prvi predstojnik Katedre za nevrologijo na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru do študijskega leta 2013/2014. V slovenskem medicinskem prostoru je postavil temelje uporabe ultrazvoka v nevrologiji. Sodeloval je v projektu razvoja enot za možgansko kap v Sloveniji. S svojo širino je spodbujal znanstvenoraziskovalno, strokovno in publicistično dejavnost. Bil je vrhunski strokovnjak in je prispeval k prepoznavnosti mariborske nevrologije v slovenskem in mednarodnem prostoru. Tlakoval je novo pot obravnave in zdravljenja možgansko-žilnih bolezni. Njegova humanitarna nota in socialni čut pa sta bila pobuda za ustanovitev Fundacije prim. dr. Janka Držečnika v okviru Društva za srce v Mariboru. Zaradi svoje vsestranskosti je prejel številna priznanja na različnih področjih; nazadnje je prejel naziv častni občan mesta Maribor.

Glede na izjemne strokovne in znanstvene dosežke ter njegovo vsestranskost menimo, da je primeren kandidat za podelitev priznanja UKC Maribor ob 220-letnici ustanove.

Utemeljitev o podelitvi priznanja UKC Maribor za prof. dr. Veljka Vlaisavljevića, dr. med., višji svetnik

Študij medicine je zaključil leta 1974 in se istega leta zaposlil v mariborski bolnišnici, leta 1980 pa opravil specializacijo iz ginekologije in porodništva. Na Medicinski fakulteti v Zagrebu je leta 1983 doktoriral, na Medicinski fakulteti v Ljubljani je bil leta 1985 izvoljen v docenta, leta 1999 pa v naziv redni profesor za področje ginekologije in porodništva. Leta 1991 je postal primarij in leta 2003 višji svetnik, istega leta pa tudi član srbske akademije znanosti in umetnosti.

V njegovi karieri je najbolj prepoznaven razvoj zunajtelesne oploditve. Leta 1988 je njegova skupina poročala o rojstvu prvih, tako spočetih otrok. V naslednjih letih je mariborski oddelek pod njegovim vodstvom omogočal zdravljenje z vsemi sodobnimi tehnikami OBMP. Številne so bile v državo vpeljane prav v tem centru.

Prof. Vlaisavljević je član številnih strokovnih združenj: med njimi je bil član direktorata ESHRE, največje organizacije na področju reproduktivne medicine.

Po njegovi zaslugi je mariborski Oddelek za reproduktivno medicino postal eden najbolj prepoznavnih delov UKC Maribor. S svojim delom in znanstveno kritičnostjo je začrtal najvišje standarde na področju zdravljenja neplodnosti.

Razstava o zgodovini naše bolnišnice

Avtor: prim. prof. dr. Elko Borko, dr. med.
Foto: arhiv UKC Maribor, S. T.

V dolgoletni zgodovini bolnišnice v Mariboru ima pomembno mesto 1. december 1799, ko je začela z delom takrat ustanovljena bolnišnica. Poleg svečane akademije, posvečene temu pomembnemu dogodku, ki jo je počastil tudi predsednik republike Borut Pahor s častnim pokroviteljstvom, so zdravstveni delavci pod vodstvom Muzeja narodne osvoboditve pripravili tudi zanimivo razstavo, ki v slikovni predstavitvi in kratkih pojasnilih opisuje to zgodovino.

Na ogled je zaposlenim v UKC Maribor in najširšemu krogu mariborskih meščanov in drugim, ki jih zanimajo tovrstni dogodki, v prostorih tega muzeja v Tomšičevi ulici. Sprehod med razstavljenimi slikami in drugimi predmeti je pravi sprehod skozi zgodovino naše bolnišnice, saj se je njena podoba ves čas spreminjala.

Prvo obdobje je predstavljeno s srednjeveško podobo Maribora, ko je bil leta 1384 ustanovljen mestni špital. Po svoji dejavnosti je to bila nekakšna hiralnica in preskrbovalnica obubožanih meščanov in drugih revežev. Poslopje hiralnice na južnem delu današnjega Slomškovega trga so uporabili in ustrezno preuredili za bolnišnico, ki je pričela delovati 1. decembra 1799. To je tudi rojstni dan mariborske bolnišnice. Do pomembnega strokovnega izboljšanja pri delu z bolniki je prišlo leta 1844, ko so nego prevzele sestre usmiljenke, ki so z enim občasnim zdravnikom na 29 posteljah zdravile obolele meščane in prebivalce iz mariborske okolice.

Mariborska bolnišnica na današnjem Slomškovem trgu je delovala od 1799 do 1855.

Povečano število občasnih delavcev in prebivalcev Maribora je pripeljalo do tega, da je bilo treba v bolnišnici povečati število postelj. Stara stavba ni bila primerna za nadzidavo, zato so v času župana Otmarja Reiserja v Magdalenskem predmestju kupili Prosenjakovo hišo, ki so jo preuredili za potrebe bolnišnice in jo proti koncu leta 1855 preselili na sedanji prostor. V novih prostorih je takoj bilo na voljo 65 bolniških postelj, vendar so to stavbo zaradi potreb večkrat širili in posodabljali, tako da je število bolniških postelj že kmalu narastlo na 110.

Razvoj mesta Maribor, ki je bil za glavnim mestom – Gradcem – drugo največje mesto v Štajerski kronovini, je tudi v drugi polovici 19. stoletja zahteval povečanje bolniških postelj. Prišlo je do delitve v do tedaj enotni bolnišnici na interni del, ki je imel posebno stavbo za infekcijske bolezni, in kirurški oddelek. Zato se je bolnišnica občutno povečala. Najprej so leta 1882 dogradili prvi del medicinske (interne) stavbe in ga z nunskim mostom povezali s Prosenjakovo hišo. Drugi del so zgradili leta 1891. V tem času so zgradili še stavbo za nalezljive bolezni, gospodarsko poslopje in mrtvašnico ob Pobreški cesti. Leta 1902 so zgradili še stavbo za kirurgijo, kuhinjo in znameniti križni hodnik, ki je povezoval bolniške stavbe, s čimer se je širitev mariborske bolnišnice v okviru habsburške monarhije zaključila.

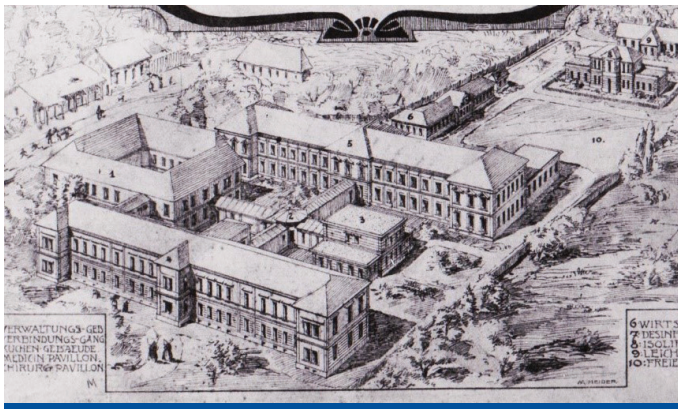

Razglednica: Mariborska bolnišnica leta 1902.

Po razpadu avstro-ogrske monarhije in z Maistrovim prevzemom oblasti nad slovenskim spodnještajerskim ozemljem se je vloga Maribora spremenila, saj je, kot je dejal general Maister, mesto postalo metropola Štajerske, s tem pa so se zahteve po posodobitvi in širitvi mariborske bolnišnice povečale. Maja 1919 sta oba nemška predstojnika prim. Thalmann in prim. Filafero dobila odpovedi in interni oddelek je 1. junija 1919 prevzel slovenski zdravnik dr. Ivan Matko, kirurškega pa mesec dni kasneje dr. Mirko Černič. Že 8. novembra 1919 je nastopil službo v mariborski bolnišnici dr. Janko Dernovšek, ki je 1. decembra 1919 prevzel vodstvo novoustanovljenega oddelka za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni. Novi oddelek je dobil zasilne prostore v

pritličju vzhodnega dela starega internega oddelka. Imel je štiri večje bolniške sobe ter manjšo enoposteljno sobo, skupno 30 postelj. 1. junija 1920 je bil ustanovljen še oddelek za kožne in spolne bolezni, ki ga je vodil dr. Hugon Robič, in je dobil svoje prostore v kirurški stavbi. Tako je mariborska bolnišnica postala slovenska zdravstvena ustanova, ki se je soočala z velikim pomanjkanjem postelj.

Šele z ustanovitvijo nove samoupravne mariborske oblasti, ki je imela enaka pooblastila kot drugi, ljubljanski del, takratne Slovenije, je leta 1927 bolnišnica dobila Zavod za rentgenologijo, ki ga je vodil ginekolog dr. Benjamin Ipavec. Sledil je nakup Sanatorija bratov Tavčar na Vinarski ulici, v katerem je leta 1928 začel s svojim poslanstvom porodniško-ginekološki oddelek pod vodstvom dr. Josipa Benčana in leta 1929 še prepotrebni oddelek za tuberkulozo (ligo).

Z ukinitvijo mariborske samoupravne oblasti se je razvoj bolnišnice upočasnil in smo v letu 1932 k obstoječi mrtvašnici prizidali le prostore za obvezno prosekturo s histološkim laboratorijem, ustanovili centralno lekarno in leta 1937 začeli gradnjo nove stavbe za potrebe bolnikov z duševnimi težavami in oddelkov, ki so delovali v takratnih stavbah internega in kirurškega oddelka. Stavba je bila zgrajena v surovem stanju in je takrat bila največja bolniška stavba v jugoslovanski kraljevini.

Zahodna stran Prosenjakove hiše in glavni vhod v bolnišnico po prevratu leta 1919.

Med drugo svetovno vojno so nemške čete že 8. aprila 1941 zasedle Maribor. Takoj zatem so vodenje bolnišnice prevzeli nemški zdravniki in 15. aprila je bilo v meljski vojašnici že 42 aretiranih slovenskih zdravnikov, večina je bila nato v prvih transportih izseljena v Srbijo, Hrvaško, Bosno in kasneje tudi v Nemčijo, tako da je ostala v bolnišnici le peščica slovenskih zdravnikov, ki so postali sodelavci narodnoosvobodilnega boja. Med nemško okupacijo so zaključili z deli na še nedokončani stavbi in vanjo premestili očesni, otorinolaringološki in ginekološko porodniški oddelek. Stavba je imela zaradi zaščite pred bombnimi napadi temno obarvano zunanjost, zato so jo Mariborčani še dolgo po vojni imenovali »črna stavba«. Prav tako so začeli gradnjo stavbe, v kateri je danes nevrološki oddelek in ki so jo zaposleni in drugi imenovali »nemška stavba«.

Zaradi bombnih napadov, ki so zelo poškodovali vse objekte v bolnišnici, je bilo takoj po osvoboditvi leta 1945 veliko dela z obnovo poškodovanih stavb. Že 8. marca leta 1946 so ustanovili otroški oddelek v stavbi, ki so jo zgradili med vojno za zaposlene delavce bolnišnice. Največ zaslug za to pridobitev je imela partizanska zdravnica Božena Grosman. Z udarniškim delom zaposlenih in podporo oblasti so obnovili in celo nadzidali poškodovano nemško stavbo, v katero se je 28. februarja 1948 preselil oddelek za dermatovenerologijo in v pritličje leta 1950 še Zavod za rentgenologijo. V tem času so se pojavili prvi kirurški odseki in leta 1947 poseben oddelek za živčne in duševne bolezni. Že 25. maja 1953 se je pljučni oddelek preselil v stavbo na Slivniškem Pohorju in bolnišnica je s tem pridobila novih 108 postelj. Nemški stavbi pa so leta 1960 dodali prizidek za potrebe kirurških oddelkov, posebno oddelka za plastiko, ki ga je vodila dr. Zora Janžekovič.

Zračni posnetek mariborske bolnišnice leta 1962.

Leta 1961 se je začela graditi stolpnica, a je bila zaradi takratne gospodarske reforme dokončana šele leta 1978, ko so se vanjo preselili kirurški oddelki. Takoj zatem se je začela postopna izgradnja medicinsko funkcionalnih stavb za potrebe operativne kirurgije in reanimacije, transfuzije, lekarne ter fiziatrije. S pomočjo samoprispevkov so zgradili stavbo za otroške bolezni. Oddelek se je 6. marca 1987 preselil iz starih prostorov v Vinarski ulici v novo, za mlade paciente prirejeno stavbo. 22. maja 1991 je bolnišnica dobila novo porodnišnico in kmalu zatem obnovljeno stavbo, v kateri se je namestil in razširil ginekološki oddelek s svojim centrom za reproduktivno medicino. V tem času so bolnišnico vodili večinoma zdravniki, med katerimi je največjo sled zapustil dr. Zmago Slokan, po katerem se imenuje tudi velika predavalnica v 16. etaži stolpnice.

Tudi v okviru samostojne Slovenije se razvoj ni zaustavil in

se je nadaljeval tako, da je bil 18. aprila 1993 kot dolg iz preteklosti dokončan blok B za ambulantne potrebe internih oddelkov in 20. septembra 1995 še stavba B za hospitalizirane paciente.

V tem delu opisa je treba omeniti, da je bolnišnica 24. novembra 1999 ustanovila še oddelek za kardiokirurgijo. 5. oktobra 2005 so bile na zemljišču bivše vojašnice, južno od železniške proge, vendar v soseščini, zgrajene moderne stavbe oddelka za psihiatrijo in leta 2007 še posebna stavba za očesni in otorinolaringološki oddelek. V letu 2015 sta začela delovati oddelek za onkologijo in sodoben urgentni center, zatem pa še nov laboratorij za interventno kardiokirurgijo ter obnovljen dializni center.

Vse dogodke, pridobitve, strokovne dosežke in zdravstvene delavce, ki so v 220-letni zgodovini bolnišnice delovali, je nemogoče predstaviti na kratko. Podrobnosti so zapisane v dveh zbornikih in slavnostni strokovni monografiji, ki je bila objavljena ob 200-letnici bolnišnice. Pohvalno je, da vodstvo ustanove pripravlja že tretji zbornik, v katerem bodo zapisane številne pomembne stvari iz življenja in dela, tik pred pridobitvijo novega naziva UKC in posebno po njej.

V vsakem obdobju sta se strokovni razvoj in ugled bolnišnice povečevala v obsegu vsakokratnih možnosti, vse do danes, ko je v ustanovi že nekaj več kot 3000 zaposlenih

UKC Maribor 2008.

zdravstvenih delavcev, od tega okoli 530 zdravnikov, med katerimi jih je že veliko preseglo ta okvir in so s svojim dodatnim znanstvenoraziskovalnim delom postali visokošolski učitelji in sodelavci druge slovenske medicinske fakultete, Univerze v Mariboru, pa tudi priznani strokovnjaki v mednarodnem merilu.

14. julija 2007 je bolnišnica dobila naziv Univerzitetni klinični center Maribor in ob praznovanju 220-letnice dela mariborske bolnišnice je to priznanje pomemben in posebno cenjen dosežek bolnišnice in Maribora.

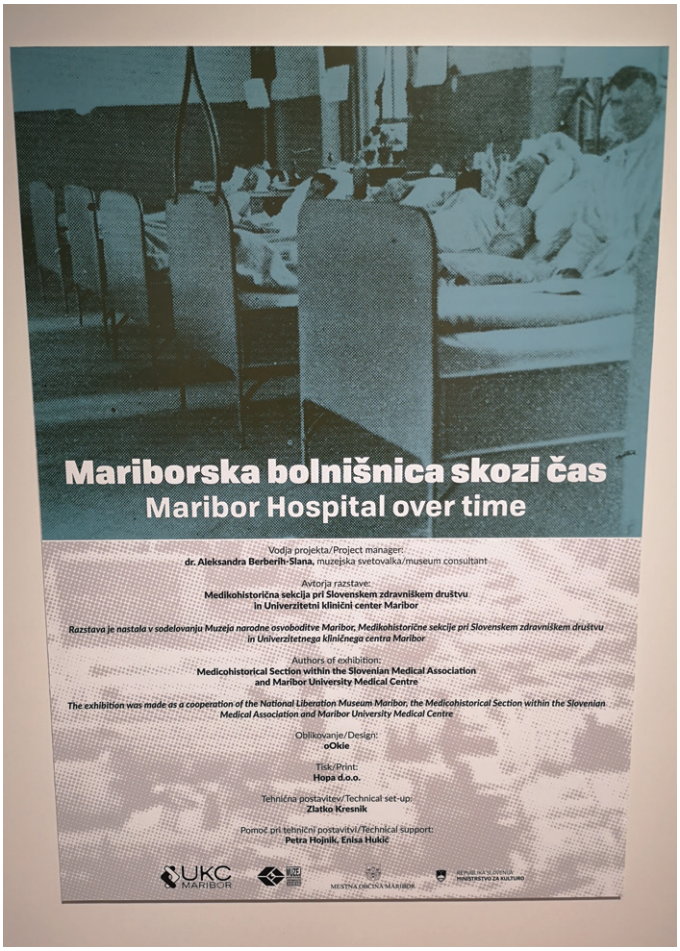

Strokovna nagrada za medicinski dosežek srčnim kirurgom iz UKC Maribor

Avtor: mag. Dušica Žolger, univ. dipl. pol.
Foto: arhiv Večer

Strokovno nagrado za medicinski dosežek štajerske regije po izboru strokovne komisije zdravnikov je Zdravniška zbornica Slovenije letos podelila ekipi mladih srčnih kirurgov iz UKC Maribor.

Medijska hiša Večer je v sodelovanju z Zdravniško zbornico Slovenije konec novembra že drugič zapored nagradila dobre, pozitivne, presežne posameznike in time, ki v naši regiji na področju zdravstva pišejo pozitivne zgodbe. Kot so poudarili na prireditvi, želijo s tem izborom pokazati, da v slovenskem zdravstvu ni vse slabo, in poročati o strokovnosti, predanosti ter vztrajnosti zdravstvenih delavcev. Med nagrajenimi zdravniki oz. medicinskimi dosežki so tudi letos zdravniki UKC Maribor.

Strokovno nagrado za medicinski dosežek štajerske regije po izboru strokovne komisije zdravnikov je Zdravniška zbornica Slovenije letos namreč podelila ekipi mladih srčnih kirurgov iz UKC Maribor. Prvi v Sloveniji so opravili torakoskopsko minimalno invazivno revaskularizacijo srca. Pri bolniku so izvedli bypass – ne da bi razžagali prsnico in odprli prsni koš – z endoskopi.

Takšen neinvazivni kirurški poseg ima ogromno prednosti. Zapleti v srčni kirurgiji so namreč največkrat povezani s prežaganjem prsnice. Tudi okrevanje po operaciji z endoskopom je hitrejše, rana je manjša. Pacient, ki je operiran klasično, ima omejitve tudi do šest mesecev po operaciji. Prsnica se namreč celi zelo dolgo, prek nje se prenašajo tudi vse obremenitve zgornjih okončin.

Tovrstne operacije pod njihovo taktirko postajajo tudi redna praksa, mlado ekipo pa žene predvsem želja po napredku.

Kirurška ekipa:
Operaterji: Boris Robič, dr. med., Peter Jurič, dr. med., doc. dr. Miha Antonič, dr. med.
Instrumentarka: Metka Žumer
Perfuzija: Niko Kotnik, Zvonko Lenart
Anesteziologinja: Irena Urbančič, dr. med.

Blokiraj gripo!

Avtor: S. T.
Foto: S. T., R. G. in EOBO

V UKC Maribor smo novembra začeli akcijo cepljenja zaposlenih proti gripi, ki smo jo letos poimenovali »Blokiraj gripo!«. Kot prvi so se 5. novembra 2019 cepili direktor prof. dr. Vojko Flis, pomočnica direktorja za zdravstveno nego Hilda Rezar in vodja Centra za odnose z javnostmi in marketing Janez Lencl. Sledili so jim strokovni direktor prof. dr. Matjaž Vogrin, predstojnik Oddelka za kožne in spolne bolezni prim. mag. Pij Bogomir Marko in predstojnica Oddelka za infekcijske bolezni in vročinska stanja doc. dr. Nina Gorišek Miksić ter drugi. Sicer so se akciji cepljenja tako kot vsako leto priključili mnogi zaposleni v UKC Maribor, ki so se imeli možnost cepiti vsak delovnik v novembru in dodatno dvakrat tedensko v decembru. Tovrstno prakso v UKC Maribor v sodelovanju z NIJZ uporabljamo že vrsto let. V sezoni 2018/19 smo denimo imeli eno boljših precepljenosti vseh bolnišnic v državi: 24,1 % vseh zaposlenih, od tega kar 54,6 % zdravnikov. Že vrsto let v začetnih mesecih koledarskega leta organiziramo svečano podelitev, na kateri predstavimo statistiko cepljenja in nagradimo oddelek, ki tisto leto zaseda prvo mesto po skupni precepljenosti, ter oddelek v kategoriji gazela, ki ga odlikuje največja porast skupne precepljenosti v primerjavi s preteklo sezono. V letošnji sezoni smo posneli tudi video gradivo, v katerem predstavljamo gripo kot bolezen, možne posledice ob obolenju, zaplete, ki lahko vodijo do intenzivne oskrbe in splošne informacije v zvezi s cepljenjem proti gripi. Kot vsako leto bomo statistiko in poročilo za tekočo sezono predstavili v spomladanski številki internega časopisa Naša bolnišnica.

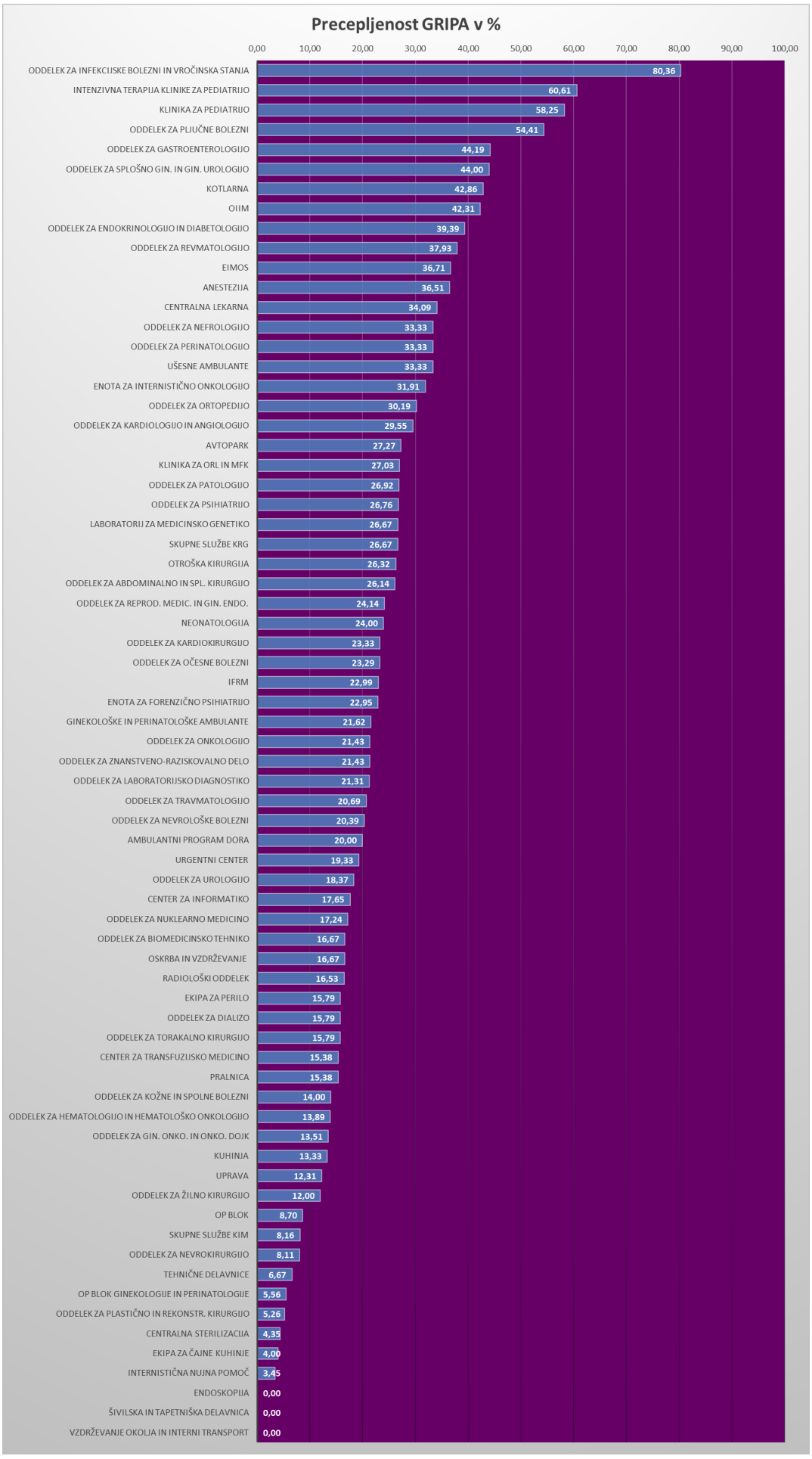

Vmesni rezultat na dan 25. 11. 2019

UKC Maribor prvi v Sloveniji

Avtor: Silvo Lipovšek, dr. med., spec. otroške kirurgije
Foto: arhiv Oddelka za otroško kirurgijo

Otroška kirurgija v Sloveniji ni bila priznana kot samostojna specializacija.
Po prizadevanju in delu pobudnikov iz Splošne bolnišnice Celje (Silvo Lipovšek in Jože Robida) se je leta 2007 ustanovilo Društvo otroške kirurgije (SKOK – Sekcija Kirurgov Otroške Kirurgije).
Po ustanovitvi si je društvo zastavilo cilje: v sodelovanju združiti vse specialiste, ki se redno ukvarjajo s kirurško bolnimi otroki, Slovenijo vključiti v evropska in svetovna združenja otroške kirurgije in kot najpomembnejši cilj doseči priznanje otroške kirurgije kot samostojne specializacije.
Prva dva cilja smo hitro dosegli, tretji pa je bil po dolgih letih napora, prizadevanj in vztrajanja tudi dosežen. Skupščina ZZS (Zdravniška zbornica Slovenije) je 14. junija 2015 priznala otroško kirurgijo kot samostojno specializacijo. Februarja 2017 je Ministrstvo za zdravje dalo zeleno luč temu priznanju.
Po končanih postopkih je leta 2018 ZZS odprla sprejemanje vlog za priznanje naziva »specialist otroške kirurgije« na podlagi dela. (Pravilnik o vrstah, vsebini in poteku specializacij zdravnikov: IX. Postopek priznanja specialističnega naziva na podlagi dela. 58. člen.)
Prva dva v Sloveniji, ki sta imela izpolnjene vse pogoje za to pridobitev in sta zato dobila ta novi naziv, sta bila: Silvo Lipovšek, dr. med., predstojnik otroške kirurgije, in Milena Senica Verbič, dr. med., namestnica predstojnika otroške kirurgije iz UKC Maribora.

Silvo Lipovšek, predstojnik otroške kirurgije UKC Maribor.

Milena Senica Verbič, namestnica predstojnika otroške kirurgije UKC Maribor

Silvo Lipovšek, dr. med., je specialist otroške kirurgije s specializacijo tujini (Argentina in ZDA), Sekretar SKOK-a, profesor otroške kirurgije v tujini, predstavnik WOFAPS-a za Slovenijo in slovenski predstavnik pri UEMS Section & Board of Paediatric Surgery, poleg tega pa edini Slovenec, ki ima evropski naziv specialista otroške kirurgije (FEBPS).
Milena Senica Verbič, dr. med., spec. otroške kirurgije, je prva zdravnica v Sloveniji, ki ima naziv specialista otroške kirurgije. Je specialistka splošne kirurgije (»cum laude«), ki je svojo kariero posvetila otroški kirurgiji (najprej v Celju in zdaj v UKC Maribor) in se izobrazila v tujini (v bolnišnici Cincinnati Children's Hospital v ZDA). Je predstavnica WOFAPS-a za Slovenijo in slovenska predstavnica pri UEMS Section & Board of Paediatric Surgery.
Ponosni smo lahko, da je bila naša bolnišnica prva v Sloveniji in da so naši zdravniki specialisti prejeli prva dva naziva te nove specializacije v Sloveniji.

Čestitke vsem in tako naprej!

100 let bolnišnične lekarne UKC Maribor

Avtor: mag. Maja Petre, mag. farm., spec. klin. farm.
Foto: Stanko Sel

4. oktobra 2019 smo z izdajo zgodovinskega zbornika, strokovnim simpozijem in svečano prireditvijo v hotelu Habakuk v Mariboru obeležili 100 let bolnišnične lekarne UKC Maribor.

Začetki bolnišnične lekarne UKC Maribor segajo v leto 1919. Lekarna je bila v takratnem «špitalu« locirana na nekdanji Tržaški cesti, vodile pa so jo strokovno kvalificirane redovnice usmiljenke. Za njimi je vodenje lekarne do leta 1945 prevzel magister Viktor Strauch, nasledil pa ga je magister Bruno Tobias in za njim magister Erik Košin.

Prva lekarna in sestre usmiljenke (okrog leta 1928).

Leta 1948 se je lekarna preselila na novo lokacijo v kletne prostore takratne »črne stavbe« pod porodni oddelek. To je bila v tistem času največja in najmodernejša lekarna v takratni Jugoslaviji.

Lekarna leta 1948.

Leta 1990, ko je vodenje lekarne prevzela magistra Marija Kalač, se je lekarna preselila na območje MFTIII, torej na lokacijo, kjer delujemo še danes. Leta 1998 je vodenje lekarne prevzel magister Silvo Koder in z letom 2019 magistra Maja Petre.

Lekarna danes.

Okrogla obletnica je bila povod za strokovno in slavnostno prireditev. S slavnostnimi nagovori so nas počastili generalni direktor UKC Maribor prof. dr. Vojko Flis, Miran Golub, predsednik lekarniške zbornice Slovenije, mag. Matjaž Tuš, predsednik Slovenskega farmacevtskega društva ter prof. dr. Mitja Kos v imenu Fakultete za farmacijo.

Začetek strokovnega srečanja s slavnostno otvoritvijo.

Vsebina simpozija je v svojem prvem sklopu zajela pregled zgodovine farmacije, ki jo je predstavil magister Lovro Dermota, in kronološki pregled bolnišnične lekarne od nastanka do danes, ki ga je predstavil dr. Silvo Koder.
Drugi sklop smo namenili dejavnosti klinične farmacije v UKC Maribor, ki jo je predstavila magistra Maja Petre. V zadnjih slabih 20 letih smo klinični farmaciji posvetili največ strokovne pozornosti. Ugotovili smo, da smo naredili velik napredek pri

nudenju storitev za bolnike, kar so v svojih prispevkih podrobno predstavile specialistke klinične farmacije iz bolnišnične lekarne UKC Maribor. Na okrogli mizi, na katero smo povabili zdravnike z oddelkov, kjer že nudimo stalno prisotnost, je bilo večkrat izpostavljeno dobro sodelovanje in pomembnost, da imajo oddelki kliničnega farmacevta, s katerim lahko stalno sodelujejo. Na simpoziju smo se dotaknili tudi področij, ki jim želimo v prihodnosti nameniti večjo pozornost, kot je robotizacija izdaje zdravil, priprava protitumornih zdravil in področje farmakogenomike.

Na večerni svečani prireditvi smo se zahvalili vsem nekdanjim predstojnikom bolnišnične lekarne ter farmacevtom, ki so v zadnjih letih največ prispevali k strokovnemu napredku bolnišnične lekarne. Srečanja so se udeležili številni nekdanji zaposleni v bolnišnični lekarni, zato smo skupaj obujali spomine in izkoristili priložnost za prijetno druženje.

Zahvala nekdanji predstojnici magistri Mariji Kalač.

Zahvala nekdanjemu predstojniku dr. Silvu Kodru.

Ob tem pomembnem dogodku smo pripravili tudi zbornik predavanj in zgodovinski zbornik 100 let bolnišnične lekarne UKC Maribor, ki ga je uredil nekdanji predstojnik dr. Silvo Koder. Z izdajo zbornika smo želeli v pisni in slikovni obliki predstaviti zgodovinska dejstva o delovanju lekarne skozi celoten njen obstoj in jih s tem ohraniti za prihajajoče generacije.

Zgodovinski zbornik, ki je izšel ob 100. obletnici bolnišnične lekarne UKC Maribor.

V bolnišnični lekarni so bili in so zaposleni ljudje, ki predano opravljajo svoj poklic, s ciljem nuditi kakovostne storitve bolnikom, kar je naš cilj tudi v prihodnje. Ob tej priložnosti se zahvaljujem vsem, ki so prispevali k temu, da lahko ta pomembni dogodek ohranimo v čudovitem spominu.

Slavje ob torti skupaj z vsemi udeleženci srečanja.

Homo faber ali homo ludens? 1. simpozij nekemičnih odvisnosti z mednarodno udeležbo na Oddelku za psihiatrijo

Avtor: Zoltan Pap, dipl. zn.
Foto: arhiv UKC Maribor

1. oktobra 2019 je Enota za bolezni odvisnosti Oddelka za psihiatrijo organizirala prvi simpozij nekemičnih odvisnosti z mednarodno udeležbo. Simpozij je potekal v veliki jedilnici Oddelka za psihiatrijo in udeležilo se ga je 160 udeležencev iz celotne Slovenije, iz različnih organizacij, ki so tako ali drugače povezane s tem naglo naraščajočim fenomenom sodobnega časa. Na simpoziju so predavali predavatelji, zaposleni na Enoti za bolezni odvisnosti, ter vabljeni domači in tuji strokovnjaki. Med njimi so bili priznan slovenski terapevt in vodja centra za zdravljenje zasvojenosti v Zdravstvenem domu Nova Gorica Miha Kramli ter vodilna strokovnjaka na področju odvisnosti na Hrvaškem prim. dr. Robert Torre in prof. dr. Zoran Zoričić, ki je med drugimi tudi predsednik svetovnega združenja klubov zdravljenih alkoholikov.

Na simpoziju smo lahko slišali veliko novih strokovnih vsebin s področja nekemičnih odvisnosti, ki jih pri nas – še posebej pa znotraj javnega zdravstva – več kot le primanjkuje. Obenem je simpozij predstavljal tudi ugovor biološkemu redukcionizmu na področju duševnega zdravja, kar so nazorno odražale besede predavatelja Zorana Zoričića: »V naši stroki je nujno poznavanje filozofije, sociologije, književnosti in zgodovine. Torej vsi mi bi morali težiti k temu, da smo čim večji intelektualci, in mislim, da v psihiatriji predvsem to lahko imenujemo za zdravilo /.../ ko pred vami sedi človek – naj bo to bolnik, klient, kakor koli ga že poimenujemo – on ne sedi pred vami kot receptor za serotonin ali noradrenalin, ampak kot človek, ki je kulturno, psihološko, sociološko in v končni fazi tudi duhovno determiniran.«

Ne gre prezreti, da je sodobna psihopatologija odraz sveta, v katerem živimo, a obenem tudi odraz nas samih in naših sposobnosti (ne)obvladovanja sveta, ki smo si ga ustvarili v dobri veri vsesplošnega razvoja. Toda o razvoju lahko

Udeleženci med predavanjem.

Zoran Zoričić med predavanjem.

Robert Torre med predavanjem.

Zoltan Pap ob otvoritvi.

govorimo le na tehnološkem področju, sami pa medtem vse bolj prehajamo iz Homo faber [človek, ki dela] v Homo ludens [človek, ki se igra]. Dosedanje oblike telesnega in duševnega sproščanja se spreminjajo v napor ter obvezo (da ne govorimo o delu, ki dejansko terja tudi nekaj napora), ne pa v nekaj, kar bi nas naredilo sposobne za soočenje z resničnostjo našega življenja. Sočasno se nam ponuja sodobna tehnologija, ki provocira naša poželenja in istočasno kreira poželenjem ustrezne iluzije. Tako se pred nami odpira paleta možnosti za pobeg iz resničnega v svet brezmejne sreče, strasti, uspeha, pričakovanja ter napetosti, skratka v svet domišljije. Ampak vse to je le neka imaginacija na zaslonu. Tehnološki razvoj je ustvaril prepričljiv dozdevek stvarnosti, ki je sodobnega človeka uspel zapeljati z nagovarjanjem njegovih psiholoških mankov in navidezno izpolnitvijo le-teh. Toda ta izpolnitev poteka s pomočjo imaginarnih vsebin, torej z nečim, česar dejansko ni, zato pa naša notranjost – kljub bogati ponudbi sodobnega sveta – vse bolj nevzdržno doni. Zdi se, da je Freudov koncept halucinatorne izpolnitve želje[1] aktualen tudi v današnjem času, vendar s to razliko, da smo ga deležni s strani zunanjega sveta in v budnem stanju. V tem umišljenem svetu smo vsakokrat odeti v želeno in od naše dejanskosti vse bolj oddaljeno podobo, to pa ustvarja plodna tla psihološkega nazadovanja. »Samoosvoboditev s samosintezo«[2] – to je misel iz zapuščine madžarskega psihoanalitika Sándorja Ferenczija. No, sto let pozneje nam uspeva ravno nasprotno; z virtualnim svetom ustvarjeni približki nas samih ustvarjajo vse večjo diskrepanco med tem, kar smo, in tem, kar bi želeli biti. Razcep je vse večji, možnosti za sintezo vse manjše, izgledi za »samoosvoboditev« pa stanju primerni. Svarila najdemo tudi v umetnosti. Leta 1929 je belgijski nadrealistični slikar René Magritte narisal pipo,[3] pod njo pa dodal za površnega opazovalca navidezno nesmiselnost: »Ceci n'est pas une pipe« [To ni pipa]. Sam je pozneje svoje delo pojasnil z naslednjimi besedami: »Ta slavna pipa. Koliko ljudi me je pograjalo zaradi nje! Toda, ali bi jo lahko kadil? Ne! Ker gre zgolj za upodobitev pipe, mar ne?« Michel Foucault, pomemben predstavnik francoskega filozofskega strukturalizma, je o »Magrittovi pipi« razpravljal v svoji leta 1973 objavljeni knjižici[4] in pojasnil, da so ljudje sodobnega časa deležni popolnoma napačne perspektive, če resničnost enačijo z zgolj zunanjimi, vizualnimi podobami. In zdi se, da se nam s sodobno tehnologijo dogaja ravno to; imaginacijam zaslona smo se kolektivno zaobljubili, da jim verjamemo, kot da so naša resničnost in to samo zaradi tega, ker nam dovoljujejo biti brezskrbni Homo ludens, ki ne rabi misliti na to, da je edina dejanskost izza zaslona le ničeva praznina. Ali morda tudi diktat velikega Drugega?

Opombe

[1] *Sigmund Freud (1900). Interpretacija sanj.*

[2] *Neobjavljen rokopis v lasti Judith Dupont (Pariz).*

[3] *Naslov slike je La trahison des images [varljivost podob].*

[4] *Michel Foucault (1973). To ni pipa.*

VII. Osteološki dnevi 2019 ob 50. obletnici bisfosfonatov

Avtor: prim. Miro Čokolič, dr. med., prof. dr. Radko Komadina, dr. med., svétnik
Foto: arhiv prim. Miro Čokolič, dr. med.

Letošnji VII. Osteološki dnevi, ki so potekali na Medicinski fakulteti v Mariboru od 11. do 12. oktobra 2019, so sovpadali s 50-letnico prve objave o bioloških učinkih bisfosfonatov, ki so zaznamovali uspešno zdravljenje osteoporoze in jo približali laični ter strokovni javnosti. Srečanje sta v imenu UKC Maribor pozdravila strokovni direktor izr. prof. dr. Matjaž Vogrin in predsednik SZD prof. dr. Radko Komadina. Po kratkem kulturnem programu je sledil strokovni del. Ko je Svetovni zdravstveni organizaciji (SZO) predsedovala Norvežanka Gro Harlem Brundtland, je načrtovalce zdravstvene politike naraščajoče breme mišično-skeletne medicine postavilo pred nove izzive. Zelo znana je izjava direktorice Brundtlandove, da so pri SZO zaradi prednostnih raziskav na področju zdravljenja raka in srčno-žilnih bolezni prišli v zaostanek pri kroničnih degenerativnih boleznih, poškodbah in okvarah gibalnega sistema. Leta 1978 je bilo pričakovano preživetje Slovenca 68 let, Slovenke pa 71 let. Danes je pričakovano preživetje preseglo 80 let in zaradi skokovitega porasta deleža prebivalcev v tretjem življenjskem obdobju se razvite države sveta, med katere sodi tudi Slovenija, soočajo z novimi izzivi. SZO je pristopila k reševanju problema s kampanjo Desetletje gibal v obdobju 2000–2010, nato pa so kampanjo podaljšali še za nadaljnjih deset let. Leta 2016 je SZO pripravila akcijske načrte, s katerimi naj bi se države članice pripravile na novo kampanjo, in sicer na kampanjo Dekade zdravega staranja. Temu sledimo tudi zdravniki, ki v Sloveniji obravnavamo problematiko gibal, ki nas združuje raziskovalno delo, preventivna dejavnost in zdravljenje bolnikov. V sodelovanju z Medicinsko fakulteto Univerze v Ljubljani in s Fakulteto za farmacijo Univerze v Ljubljani je Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Maribor, Splošno in učno bolnišnico Celje in Zdravniškim društvom Maribor pripravila že 7. bienalne osteološke dneve, namenjene zdravnikom na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju, ki se pri svojem delu srečajo z bolnikom z boleznimi, poškodbami in okvarami gibal. Pred srečanjem so organizatorji pod vodstvom prim. Mira Čokoliča s sodelavci – prof. dr. Tomažem

Prof. dr. Radko Komadina, prof. dr. Gerold Holzer in prim. Miro Čokolič.

Kocjanom, prof. dr. Janjo Marc, doc. dr. Andrejem Zavratnikom in prof. dr. Radkom Komadino – izdali na 274 straneh recenzirano strokovno monografijo 7. osteoloških dnevov. Osteološki dnevi so tradicionalno mesto, kamor slovenski zdravniki povabimo tudi kolege strokovnjake iz zamejstva. Tako so letos ob domačih strokovnjakih sodelovali še doc. dr. Sanja Klobučar Majanović, specialistka internistka iz KBC Rijeka, prof. dr. Gerold Holzer z Ortopedske klinike Medicinske fakultete na Dunaju, prof. dr. Djuro Macut, endokrinolog z Medicinske fakultete v Beogradu s sodelavcema (asist. Jelica Bjekić Macut, endokrinologinja z Medicinske fakultete v Beogradu in dr. Dušan Iljić, endokrinolog iz Kliničnega centra v Beogradu), magistra kineziologije Anja Šešum iz avstrijske smučarske zveze ter 52 zdravnikov iz Slovenije. Dvodnevno srečanje je bilo razdeljeno v več sklopov:

• ortopedsko-travmatološkega, kjer so obravnavali ortogeriatrični co-management, preventivo in zdravljenje zlomov zaradi osteoporoze, artroze, slikovne diagnostike osteoporotičnih zlomov hrbtenice, pooperativno rehabilitacijo, medikamentozno preventivo po doživetem osteoporotičnem zlomu, sledenje poškodovancev po operativni oskrbi zlomov hrbtenice, kostni metastatski bolezni in zdravljenju kostnega raka v otroštvu;

• v drugem sklopu, posvečenem slikovni diagnostiki v ožjem pomenu, so spregovorili o dvojni rentgenski absorpciometriji, o meritvah kostne gostote pri kroničnih pediatričnih bolnikih, o novostih pri obravnavi hipofosfatemičnega rahitisa, obravnavi otrok s pogostimi zlomi, uporabi anabolnih zdravil pri osteoporozi, obravnavi kostne krhkosti pri diabetesu, pri menopavzi, o diagnostičnih in terapevtskih izzivih hiperkalciemije, o izgubi kostne mase po bariatrični kirurgiji;

• v tretjem sklopu, posvečenem molekularnem in genetskem nivoju, so obravnavali vlogo hranil za zdrave kosti, genetski regulaciji izražanja RANKL pri osteoporozi, pri oceni tveganja za osteoporotične zlome v fiziatrični ambulanti, ocenjevanju kakovosti življenja bolnikov s sarkopenijo, kostnih markerjih pri osteoporozi, o novostih v zdravljenju protina, sarkopenije, o aktualnem konceptu slikovne diagnostike sarkopenije, CT vodene kostne biopsije, o zlomih pri bolnikih na nadomestnem zdravljenju s hemodializo, o vitaminu D, o mineralni kostni gostoti pri bolnicah po zdravljenju raka jajčnikov in pri bolnikih pri kroničnem pankreatitisu.

Našo ustanovo so zastopali kolegi z Oddelka za endokrinologijo in diabetologijo, pediatrijo, rentgenologijo, fiziatrijo in rehabilitacijo, dializo, nefrologijo, revmatologijo, ginekologijo in perinatologijo, gastroenterologijo, travmatologijo in ortopedijo. Mednarodno strokovno srečanje je bilo dvojezično, strokovne diskusije so se nadaljevale tudi v času prijetnega druženja v bližini Medicinske fakultete Univerze v Mariboru.

Zavzeti slušatelji.

Med udeleženci smo zabeležili veliko število mladih kolegic in kolegov vseh strok, predvsem s sekundarne ravni, kar kaže na zanimanje za tovrstno skupino bolezni, poškodb in okvar. Od 2007 smo v 12 letih pripravili sedem srečanj, na katerih je v strokovnem programu sodelovalo 188 avtorjev, 11 iz tujine. Doslej smo izdali sedem zbornikov s skupno 1517 stranmi, kjer so zbrane vse sprotne novosti o osteoporozi z upanjem na boljšo oskrbo bolnic in bolnikov že na primarnem nivoju, kamor se ti bolniki najprej zatečejo. Organizatorje, ki smo vztrajali v dosedanjih 12 letih, pa opogumlja, da bodo s tovrstno interdisciplinarno izmenjavo znanj in izkušenj tudi v mednarodnem prostoru nadaljevali še naprej.

3. Mariborski dan kronične vnetne črevesne bolezni

Avtor: Andreja Ocepek, dr. med.
Foto: T. Š. M.

Na Oddelku za gastroenterologijo UKC Maribor smo 22. novembra letos že tretjič zapored organizirali in uspešno izpeljali strokovno srečanje o kroničnih vnetnih črevesnih boleznih (KVČB), namenjeno zdravnikom in medicinskim sestram, ki se pri svojem delu srečujejo s tovrstnimi bolniki. Na simpoziju smo v dobi modernega biološkega zdravljenja ponovno obnovili znanje o standardnih zdravilih za zdravljenje KVČB, kot so aminosalicilati, kortikosteroidi in imunomodulatorna zdravila, saj z njimi še vedno zdravimo približno 80 % vseh bolnikov. Predstavljene so bile nekatere metode endoskopskega zdravljenja zapletov KVČB, npr. zožitev prebavne cevi, fistul in abscesov, ter prepoznavanje in endoskopsko zdravljenje zgodnjih neoplastičnih sprememb sluznice. Predstavljena je bila obravnava relativno redkih, a potencialno življenje ogrožajočih urgentnih stanj, do katerih lahko pride v poteku KVČB in zahtevajo hitro ukrepanje, včasih tudi takojšnje kirurško zdravljenje. Omenjene teme so predstavili zdravniki našega oddelka, specializanta Nejc Bukovnik in Sara Nikolić v sodelovanju s specialistoma Andrejem Zafošnikom in Andrejo Ocepek ter specialista Tadej Durič in Žarko Pinter.

Predsednica konzilija za zdravljenje KVČB z biološkimi zdravili v našem kliničnem centru prim. dr. Cvetka Pernat Drobež je predstavila vizijo prihodnosti diagnostike in zdravljenja KVČB

skozi pristop, imenovan personalizacija zdravljenja, ki poskuša upoštevati številne prirojene in pridobljene dejavnike v t.i. KVČB interaktomu, kar zahteva uporabo umetne inteligence. Del simpozija je bil namenjen nekaterim posebnim okoliščinam in stanjem pri KVČB. Predavatelji tega sklopa so bili Zoran Simonović z NIJZ, ki je predstavil problematiko cepljenja bolnikov s KVČB, doc. dr. Silvija Čuković Čavka s KBC Rebro v Zagrebu, ki je predavala o vseh vidikih KVČB v nosečnosti, prof. dr. Marko Banić s KB Dubrava iz Zagreba, ki nam je pred-

stavil dileme med obravnavo starostnikov s KVČB, in asist. dr. Gregor Novak s Kliničnega oddelka za gastroenterologijo UKC Ljubljana, ki je sprejel izziv prikazati povezavo med KVČB in športom.

V zadnjem sklopu simpozija smo se zdravniki posvetili še nekaterim posebnostim pri sledenju bolnikov s KVČB. K sodelovanju smo povabili doc. dr. Vojislava Ivetića, ki nam je živopisno prikazal izzive, s katerimi se srečuje pri obravnavi teh bolnikov v ambulanti družinske medicine. Mag. Manca Novak je predstavila dileme pri obravnavi bolnikov s KVČB v gastroenterološki ambulanti na dejanskih primerih, ki smo jih skupaj prediskutirali. Za zaključek pa je kolegica Suzana Lazarova predstavila vse vidike rehabilitacije bolnikov s KVČB v zdravilišču Rogaška Slatina in njihove uspehe pri obravnavi teh bolnikov.

Medicinske sestre so svoj sklop posvetile izzivom pri zdravstveni negi bolnikov s KVČB, parenteralnemu zdravljenju anemije ter podkožni aplikaciji bioloških zdravil.

Udeležba je bila odlična, saj smo v prijetnem ambientu hotela City Maribor našteli več kot 120 udeležencev. Vsem predavateljem se zahvaljujemo za odlična predavanja, udeležencem pa za živahno diskusijo. Velika zahvala gre tudi farmacevtskim podjetjem, ki so s sodelovanjem na dogodku omogočila kotizacije prosto srečanje. Iskreno se zahvaljujemo tudi Tini Škerbinc Muzlović z Oddelka za organizacijo strokovnih srečanj, ki nam vsa leta pomaga pri organizaciji simpozija.

Ob napredku medicinske znanosti in vseh novostih zadnjih let pri zdravljenju KVČB verjamemo, da nam ne bo zmanjkalo tem za prihodnja strokovna srečanja.

Zdravstvena nega na 3. Mariborskem dnevu KVČB

Avtor: Petra Kolar, dipl. m. s.
Foto: T. Š. M

Zaupanje je vrednota. Je dragoceno darilo, ki ga težko pridobiš in hitro izgubiš. Izvajalci zdravstvene nege smo lahko izjemno ponosni, da nas pacienti predstavljajo v luči zaupanja najbolj vrednih poklicev.

Na 3. mariborskem dnevu KVČB smo s področja zdravstvene nege pripravili popoldanski sklop predavanj. V svojo sredino smo povabili Marijo Zubičić, glavno medicinsko sestro gastroenterološkega oddelka bolnišnice v Zadru. Predstavila nam je vlogo dipl. m. s. pri KVČB v njihovi ustanovi ter s kakšnimi strokovnimi izzivi se srečujejo.
Tina Hohler, mag. zdrav. nege z Oddelka za hematologijo in hematološko onkologijo Klinike za interno medicino UKC Maribor nam je predstavila posebnosti zdravstvene nege pacienta pri anemiji zaradi pomanjkanja železa. Poudarek je bil na procesu zdravstvene nege pri parenteralni aplikaciji železovih preparatov.
Vesna Oroz, glavna medicinska sestra Gastroenterološke klinike v Zagrebu, je predstavila projekt prepoznavanja aktivne vloge IBD sestre na področju KVČB. Projekt se že dve leti aktivno razvija s pomočjo medicinskih sester, ki delujejo na področju KVČB v Sloveniji in na Hrvaškem. V ta projekt je vključena tudi Alenka Kramberger, dipl. m. s. z Oddelka za gastroenterologijo Klinike za interno medicino UKC Maribor. Omenjena kolegica je svoje predavanje na temo podkožnih aplikacij bioloških zdravil zaključila z aktivno delavnico, kjer so lahko vsi udeleženci obnovili znanje s

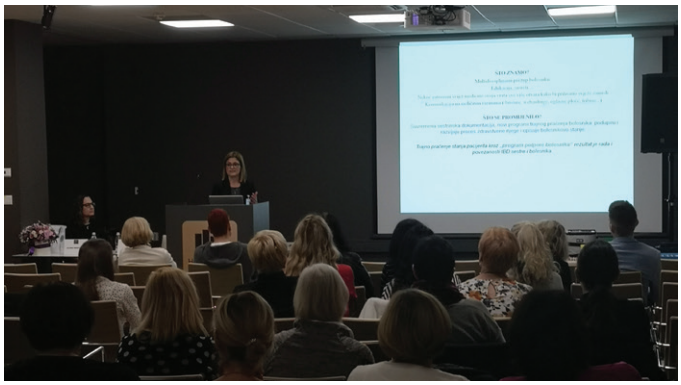

področja aplikacije podkožne biološke terapije.

Delo medicinskih sester je zelo zahtevno. Od nas se pričakuje, da delamo zanesljivo, strokovno in odgovorno. Torej je zaupanje v naše delo izjemno veliko. Negujmo ga.

Zaupanje v paciente. Morda bi ga morali dati na prvo mesto. Pacienti nam zaupajo.
Zaupajmo v svoje delo in samemu sebi. Zaupanje šteje. Tukaj in zdaj.

Velika zahvala je namenjena v. d. predstojnice Oddelka za gastroenterologijo Andreji Ocepek, ki prepozna pomembno vlogo medicinskih sester v timu ter nam daje priložnost in spodbudo, da se strokovno razvijamo.

Strokovna delavnica odprte in laparoskopske metode hernioplastike (SUBLAY, TAR, TAPP)

Avtor: Urška Marolt, dr. med., Maja Šturm, dr. med.
Foto: arhiv oddelka

26. novembra 2019 smo na Oddelku za abdominalno in splošno kirurgijo UKC Maribor pod okriljem predsednika Herniološke zveze Slovenije asist. dr. Jurija Gorjanca, dr. med., izvedli herniološko kirurško delavnico. Predvsem smo se osredotočili na velike ventralne kile in ponovili tehniko laparoskopske operacije dimeljskih kil.

Trenutno se strokovnjaki in smernice pri ventralnih kilah nagibajo k tehnikam podležeče (sublay) mrežice in ne več toliko v smeri laparoskopske ali odprte tehnike IPOM (intraperitonealno/ na črevo nameščena mrežica). Vedno bolj se uveljavlja tudi uporaba botulinum toksina nekaj tednov pred operacijo velikih brazgotinskih kil. Botulinum toksin naj bi sprostil mišice in tako omogočil lažje zaprtje defekta trebušne stene, običajno skupaj s separacijo komponent trebušne stene. CT abdomna je standardna slikovna preiskava pri načrtovanju zdravljenja velikih ventralnih kil, saj nam omogoča natančno opredelitev velikosti defekta, stanja mišic in vsebine kilne vreče. Botulinum toksin običajno aplicira radiolog pod UZ-kontrolo, in sicer na nivo zunanje ter notranje poševne trebušne mišice in prečne trebušne mišice na vsaki strani trebuha – skupno na šest injekcijskih mest. Radiolog Marko Einfalt, dr. med., je demonstriral aplikacijo botulinum toksina pri bolniku z veliko ventralno kilo, pri katerem načrtujemo operativni poseg čez 4 do 5 tednov (slika 1).

Slika 1

Slika 2

Sledila je operacija bolnice z veliko brazgotinsko kilo (slika 2), ki smo ji aplicirali botulinum toksin pred petimi tedni. Med samim posegom je bila uporabljena tehnika TAR (transversus abdominis release) in vstavljena mrežica sublay, se pravi tehnika ločitve zadnjih komponent trebušne stene in podležeča mrežica. Z omenjeno tehniko omogočimo ne samo zaprtje defekta trebušne stene brez napetosti, temveč tudi vzpostavitev prvotne funkcije trebušne stene oziroma funkcionalno rekonstrukcijo. Predvsem je tehnika primerna in potrebna za defekte nad 8 do 10 cm, saj se s tem tudi zmanjša napetost na prešito kilno odprtino (slika 3, 4).

Slika 3

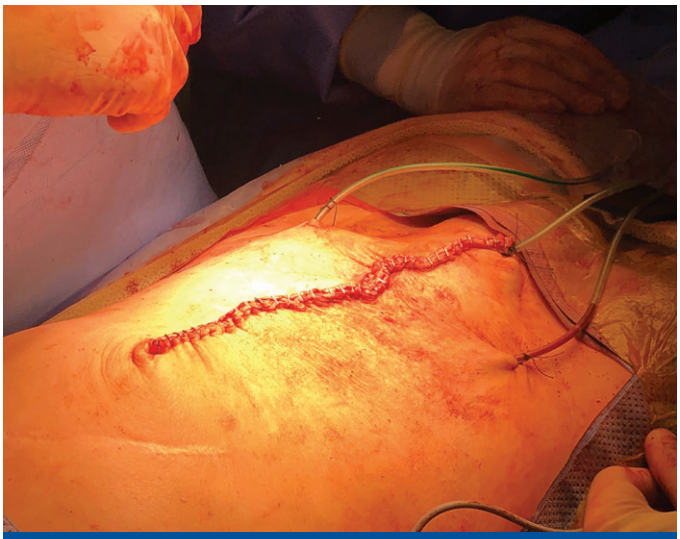

Slika 4

Delavnico smo nadaljevali z osvežitvijo laparoskopske tehnike TAPP (transabdominal preperitoneal pach plasty) za popravo dimeljske kile oziroma transabdominalni preperitonealni pristop. Metodo smo demonstrirali na bolniku z obojestransko dimeljsko kilo (slika 5).

Slika 5

Operacija se priporoča predvsem pri aktivni mlajši populaciji, pri obojestranskih kilah in pri ponovitvi kile, če je bil pri prvi operaciji izbran sprednji pristop.

Delavnice so se udeležili tako zdravniki našega oddelka kakor tudi kolegi iz Novega mesta, Celja in Ptuja.

Iskreno se zahvaljujemo asist. dr. Juriju Gorjancu, dr. med., za predajo znanja, prim. prof. dr. Stojanu Potrču, dr. med., za podporo pri organizaciji srečanja, Marku Einfaltu, dr. med., zdravstvenemu osebju našega oddelka in vsem sodelujočim.

Tečaj ultrazvoka za urologe

Avtor: Rok Kovačič, dr. med.
Foto: arhiv oddelka

Na Oddelku za urologijo UKC Maribor smo v soboto, 23. novembra 2019, organizirali prvi tečaj ultrazvoka za urologe, ki ga je vodila radiologinja Mirjana Brvar, dr. med., s pomočjo svojih kolegov z Radiološkega oddelka UKC Maribor. Tečaja se je udeležila večina kolektiva urologije, zdravnikov specialistov in specializantov ter kolegica iz Splošne bolnišnice Murska Sobota.

Ultrazvočna preiskava sečil in trebuha nasploh je pri

obravnavi bolnika v urološki ambulanti nepogrešljiva diagnostična metoda, ki jo uporabljamo vsakodnevno tako v redni kot urgentni urološki ambulanti. Na ta način lahko bistveno pospešimo diagnostični postopek pri bolnikih, kadar gre za stanje, ki zahteva takojšnje ukrepanje. Mirjana Brvar nam je predstavila osnove delovanja UZ aparata, njegove funkcije in nastavitve. Sledila so predavanja na temo UZ anatomije abdomna in urološke patologije, ki so nujna za naše ambulantno delo. Po teoretičnem delu smo v manjših skupinah na treh UZ napravah pod nadzorom kolegic z Radiološkega oddelka vadili pridobljeno znanje na izbranih pacientih. Hitro se je pokazala razlika med UZ napravami, kar nas je opomnilo, da so naše oddelčne naprave že v letih in potrebne nadgradnje.

Tečaj je potekal v sproščenem vzdušju in udeleženci smo bili na koncu zadovoljni s pridobljenim teoretičnim in praktičnim znanjem, ki ga bomo lahko prenesli v vsakdanjo prakso. Glede na dober odziv se bomo še naprej trudili za organizacijo podobnih izobraževanj.

Zahvaljujemo se radiologinjam iz Radiološkega oddelka UKC Maribor Mirjani Brvar, Anji Brodnjak in Sarah Dobnik za pridobljeno znanje, ter bolnikom, ki so bili pripravljeni sodelovati.

OAA – tridnevni tečaj porodne anestezije v Londonu

Avtorji: Darjan Kos, dr. med., doc. dr. Andreja Moeller Petrun, dr. med., dr. Jožica Wagner Kovačec, dr. med.
Foto: osebni arhiv

V Londonu je od 4. do 6. novembra 2019 potekal tradicionalni tridnevni tečaj porodne anestezije in analgezije, ki se ga je udeležila tudi naša skupina. Izobraževanje z dolgoletno tradicijo organizira Združenje porodniških anesteziologov Velike Britanije in Severne Irske (OAA – Obstetric Anaesthetists' Association). Potekalo je v vladni četrti Westminster, in sicer v stavbi Church House. Kadar v omenjenih prostorih ne poteka generalno zborovanje angleških škofov, je zgradba na voljo za različne kongresne dejavnosti.
Predavatelji so sicer večinoma iz Velike Britanije, udeleženci pa pridejo iz raznolikih koncev sveta, ne le Evrope. Med predavatelji so bili poleg svetovno priznanih strokovnjakov na področju porodne anestezije tudi predstavniki drugih strok, in sicer porodničarji, hematologi, neonatologi, intenzivisti in transfuziologi.
Tečaj je potekal v obliki predavanj, ki so tematsko segala od bazičnih znanosti oziroma predkliničnih raziskav do uporabnih nasvetov in najsodobnejših, na dokazih temelječih priporočil. Predavanja so bila zgoščena z jasno podanim bistvom. Vzdušje je bilo sproščeno, med predavanji je bilo veliko časa namenjenega vprašanjem in diskusiji. Po zaključku vsakodnevnih predavanj je sledila prosta razprava med predavatelji in udeleženci. Izvedli so tudi delavnice uporabe ultrazvoka v porodni anesteziji, a se jih zaradi hitre zasedenosti mest tokrat žal nismo mogli udeležiti.
Na začetku tečaja so bile predstavljene ključne novosti v porodni anesteziji. Poudarjen je bil pomen ultrazvoka, ki postaja tudi na tem področju nepogrešljivo orodje. Uporaben je predvsem za orientacijo ob nevraksialnih blokih in za okvirno kardiološko oceno ter ugotavljanje potencialne pljučne patologije. Nosečnice v razvitem svetu se namreč starajo, težavo pa predstavlja tudi vse pogostejše pojavljanje debelosti. Predstavljen je bil najučinkovitejši algoritem epiduralne analgezije in ključne informacije o obravnavi porodnice ob in po carskem rezu. Poudarek je bil na oskrbi dihalne poti, saj se število splošnih anestezij in s tem pove-

zanih izkušenj v razvitem svetu zelo hitro znižuje.
Poudarjena je bila možnost uporabe ultrazvoka za oceno teščosti pri porodnicah, ki pa mora biti z dodatnimi raziskavami še bolj natančno opredeljena.
Naslednji dan je precej pozornosti bilo namenjene optimalni uporabi uterotonikov, saj so za oksitocin dokazali, da zaradi znižanega števila receptorjev ob napredovalem porodu višji odmerki niso nič bolj učinkoviti, le neželenih učinkov je več. Bolj smiselno je hitro preiti na naslednjo skupino uterotonikov. Natančno je bila obravnavana poporodna krvavitev in negativen vpliv anemije na krvavitev in zaplete. To je sicer večinoma problematika manj razvitih delov sveta, saj je najpogostejši vzrok za smrt porodnic v razvitem svetu povezan s srčnimi boleznimi. Zanimiva je bila predstavitev uporabe transnazalne oksigenacije z visokimi pretoki, vendar raziskave višje učinkovitosti pri preoksigenaciji niso potrdile. Uporaba te metode je smiselna za apnoično oksigenacijo, saj podaljša čas apneje in tako čas do desaturacije. Eno predavanje je bilo namenjeno predstavitvi projektov za izboljšanje varnosti porodnic oziroma otročnic v nerazvitih delih sveta, kjer je smrtnost zaradi krvavitve in preeklampsije še vedno nepredstavljivo visoka. Zelo uporabno je bilo predavanje o prepoznavi kritično bolnih nosečnic in porodnic ter principi njihovega zdravljenja v intenzivni terapiji.
Na koncu drugega dneva je bilo zanimivo predavanje v spomin Geraldine O'Sullivan o dogmah v porodni anesteziji. Pogosto se ne zavedamo, kako določena prepričanja vodijo našo vsakodnevno klinično prakso, čeprav ni dokazov, da je naš pristop vedno strokovno utemeljen. Smiselno se je vprašati, zaradi katerih razlogov ne spremenimo oziroma izboljšamo klinične prakse.
Zadnji dan je bil nekoliko krajši. Predavanja so zajemala področje preeklampsije, ki v razvitem svetu velja za dobro obvladovani zaplet nosečnosti, vendar se kompleksnost patologije in vpliv na pojavnost bolezni v kasnejših življenjskih obdobjih z novimi raziskavami širita. Podcenjena je pojavnost hiponatremije in njenih posledic pri porodnicah. Poudarjena je bila možnost sepse pri porodnicah in predstavljeni različni točkovni sistemi za oceno tveganj pri porodnicah. Posebno predavanje je bilo namenjeno obravnavi debelih porodnic, saj se delež le-teh povsod v razvitem svetu viša. To predstavlja za zdravnike nove izzive in zahteva pripravljenost na večje število zapletov. Tečaj se je zaključil s predavanjem o anafilaksiji pri porodnicah. Poudarjeno je bilo, da je klinična slika zaradi fizioloških sprememb v nosečnosti lahko nekoliko zabrisana, vendar se zdravljenje v ničemer ne razlikuje od ukrepov pri splošni populaciji in je strah pred pravočasno uporabo ustrezne terapije odveč. Tudi tukaj velja, da ustrezna skrb za mater pomeni ugodnejši izid za plod oziroma novorojenčka.
Čeprav Angleži ne slovijo po dobri hrani, smo bili prijetno presenečeni nad odlično postrežbo in dobrim (najverjetneje uvoženim) vinom. Domov smo se vrnili polni pozitivnih vtisov in z željo po ponovni udeležbi.

Administracija – nepogrešljiv del zdravstvene dejavnosti

Avtorji: Slavica Keršič, posl. sek.
Foto: arhiv UKC Maribor

ADMINISTRACIJA SKOZI ZGODOVINO SBM

Splošna bolnišnica Maribor je bila ustanovljena leta 1799. Kot je J. Milinarič pri pregledu starih dokumentov zapisal, so morali bolniki pri sprejemu v bolnišnico s seboj prinesti zdravniške izvide in prošnjo z navedenimi podatki. Iz zapisanega je razvidno, da so že takrat opravljali administrativna dela. Iz tega tudi izhaja naslov, da je administracija nepogrešljiv del zdravstvene dejavnosti.

V času od ustanovitve bolnišnice do 2. svetovne vojne so administrativna dela poleg zdravstvene nege opravljale sestre usmiljenke. Že med 2. svetovno vojno sta v bolnišnici delovala sprejemna pisarna in vložišče.
Na kirurškem oddelku so po vojni zdravniki sami ročno popisovali bolezni, urejali odpustnice in izvide, na oddelkih so vodili le knjige bolnikov in poškodbene zavarovalniške kartone.
Kot piše J. Ferk[1] so bili uvedeni pisalni stroji na pobudo V. Arka.
Tudi D. Polajner in A. Horvat[2] navajata, da prvi zapisi o zaposlitvi administracije segajo v leto 1949.
Na drugih bolnišničnih oddelkih se je vloga administracije odvijala kot na opisanem kirurškem in ginekološkem oddelku.
Prve administratorke so pisale na mehanskih pisalnih strojih, kasneje v devetdesetih letih so na nekaterih oddelkih zamenjali in posodobili opremo z modernimi elektronskimi pisalnimi stroji. Dokumenti so se zapisovali v dvojniku z vmesnim indigo papirjem. Napake so se popravljale z belimi lističi Edigs.

Leta 1972 je bil ustanovljen Oddelek za avtomatsko obdelavo podatkov (AOP).
Kasneje v devetdesetih letih se je začela prva doba računalnikov.
Leta 1996 smo začeli uporabljati program MEDOK, kasneje program MEDIS, ki se je z leti nadgradil in ga uporabljamo še danes.

DELO DANAŠNJE ADMINISTRACIJE

V računalniški dobi z dobro podprtim računalniškim sistemom še vedno ne moremo brez administracije. Na prvi pogled so nam računalniki res olajšali delo v primerjavi s pisalnimi stroji.
Nenehna nadgradnja programov zahteva nadgradnjo znanja administrativnega osebja. Delo je odgovorno, saj je temeljna skrb učinkovita podpora zdravnikom in zdravstveni negi.

ORGANIGRAM ZDRAVSTVENE ADMINISTRACIJE V UKC MARIBOR DANES

S 1. marcem 2019 smo v UKC Maribor ustanovili Enoto za zdravstveno administracijo pod okriljem Kadrovskega oddelka.
V Enoti za zdravstveno administracijo se trudimo, da učinkovito koordiniramo administracijo, pri čemer je izobraževanje kadra ključnega pomena.
V UKC Maribor je v letu 2019 zaposlenih 220 zdravstvenih administratork in administratorjev.

ZAKLJUČEK

Administracija je nepogrešljiv del zdravstvene dejavnosti. Premalo se zavedamo, da brez administracije ni ustreznih zapisov, obračunov in ustreznega arhiviranja dokumentacije, kar je izrednega pomena.
Administracija je že od nekdaj bila potisnjena v ozadje. Velikokrat pozabljamo, da je delo administracije pomembno delo poleg zdravniškega in negovalnega dela za uspešno zdravljenje pacientov – timsko delo.
Z ustanovitvijo Enote za zdravstveno administracijo smo dosegli pomemben premik k boljši administrativni podpori oddelkom in klinikam, kar posledično pripomore k učinkovitejši in hitrejši obravnavi pacientov. Administracija je z ustanovitvijo enote dobila upanje na boljši položaj znotraj institucije.

Opombe

[1] *Ferk, J., Kirurški oddelki v Splošni bolnišnici Maribor (2001). Zbornik Splošna bolnišnica Maribor 1799 – 1999, str. 52 – 53;*

[2] *Polajner, D., Horvat, A., Zdravstvena administracija nekoč in danes (2018). Zbornik 90. let hospitalne ginekologije in porodništva v Mariboru, str. 681 – 688;*

[3] *Več avtorjev, zbornik Sodobna zdravstvena administratorka (2018).*

Svetovni dan kronične obstruktivne pljučne bolezni – KOPB

Tekst: S. T.
Foto: S. T.

Vsako leto na tretjo sredo v novembru obeležujemo Svetovni dan kronične obstruktivne pljučne bolezni – KOPB. Vsled navedenega je v avli Klinike za interno medicino potekalo ozaveščanje mimoidočih o bolezni, njenih simptomih in zgodnjemu odkrivanju. Zaposleni Oddelka za pljučne bolezni so skupaj s člani Društva pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije mimoidočim svetovali z informacijami in nasveti. Prav tako so opravili meritev pljučne funkcije vsem, ki so se želeli testirati.

Kronična obstruktivna pljučna bolezen oz. KOPB je pogosta bolezen, ki jo lahko preprečimo in zdravimo. Njeni glavni znaki so težka sapa, kašelj in izkašljevanje. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je KOPB že tretji najpogostejši vzrok smrti; v svetu se s to boleznijo bori kar 300 milijonov bolnikov. Nastane zaradi vdihovanja dima; v našem okolju najpogosteje zaradi kajenja, lahko tudi zaradi odprtih kurišč, onesnaženja. Zadnje raziskave kažejo, da k tveganju za razvoj KOPB pomembno prispeva tudi slabši razvoj pljuč pred rojstvom in v otroštvu. Odkrijemo jo pri odraslih po 40. letu starosti. Pri več kot polovici bolnikov bolezen ostaja neodkrita, čeprav lahko z dostopnim merjenjem pljučne funkcije (spirometrijo) bolezen odkrijemo. Svetovni dan KOPB obeležujemo od leta 2002 na pobudo svetovne pobude GOLD, in sicer vsako 3. sredo v novembru. Letos je to bilo 20. novembra pod geslom Združeni, da ustavimo KOPB. Letošnje geslo poudarja pomen vsakega od nas, da prispeva svoj košček k zaustavitvi in obvladovanju te bolezni. Ne glede na to, ali sodi med zdravstvene delavce ali med bolnike in svojce, ima svojo vlogo v delovnih in drugih organizacijah, izobraževanju, politiki ali le v krogu svoje družine in prijateljev.

Iztok Fošnarič, dr. med. (Oddelek za pljučne bolezni UKC Maribor): »Med dejavniki tveganja obstajajo tudi drugi številni delci v domačem in delovnem okolju, ki lahko dodatno prispevajo k razvoju te bolezni. Pri KOPB je moten pretok zraka pri dihanju, kar pomeni, da bolnikom ne uspe izprazniti pljuč in so prenapihnjeni ter zato težje dihajo in ne zmorejo določenih vsakodnevnih naporov. Drugi simp-

tomi so tudi kronični kašelj, izkašljevanje in pogostejše zbolevanje za drugimi pridruženimi boleznimi. Diagnostika same bolezni je zelo preprosta. Ko pomislimo na bolezen, je spirometrija najpreprostejša metoda, s katero KOPB dokažemo in izmerimo obstrukcijo. Najučinkovitejše zdravljenje je preventiva. Če ljudje ne bodo začeli kaditi, tudi te bolezni najverjetneje ne bodo razvili. Če pa že kadijo, je pomembno prenehati kaditi kateri koli fazi bolezni, saj se s tem upočasni napredovanje bolezni. Zdravila so v obliki vdihovalnikov, s katerimi vplivamo na pljučno funkcijo, preprečujemo poslabšanje bolezni, potrebo po hospitalizaciji, bolnišničnem zdravljenju in tako posledično zvišamo kakovost življenja.«

Prepoznajte simptome KOPB

Najpogostnejši bolezenski znak pri KOPB je težka sapa (dispneja, naduha). Na začetku se pojavlja predvsem med telesnim naporom in zmanjšuje bolnikovo zmožnost za običajna vsakodnevna opravila. Težka sapa se razvija postopoma, zato ne pritegne bolnikove pozornosti, čeprav je pljučno delovanje takrat že precej oslabljeno. Običajno jo bolniki pripišejo staranju in se počasi začnejo izogibati telesnim naporom, ostajajo doma, se ne družijo z bolj aktivnimi prijatelji. Ko bolezen preide v hudo stopnjo, jim že najobičajnejše aktivnosti, kot sta sedenje in hranjenje pomenijo izreden napor. Na tej stopnji se morajo bolniki pogosto zdraviti s kisikom na domu, kar pomeni, da je njihovo gibanje omejeno. Takih bolnikov je v Sloveniji več kot 400, vseh bolnikov s KOPB pa med 50.000 in 100.000. Vendar je KOPB mogoče učinkovito obvladati, zlasti če bolezen odkrijemo na začetni stopnji. Bolniki z blažjo stopnjo bolezni pridobijo največ. KOPB še vedno ostaja bolezen, ki se ji posveča premalo pozornosti. Bolezen ostaja pri več kot polovici bolnikov dolgo neodkrita, saj bolniki svoje simptome, predvsem težko sapo, pripišejo staranju ali pa imajo celo občutek krivde zaradi kajenja, ki je glavni vzrok za pojav te bolezni. Pomembno je, da zdravljenje začnejo čim prej. Najučinkovitejši ukrep je prenehanje kajenja. Pljuča so organ, ki se ne obnavlja, zato škode ne moremo popraviti, lahko pa bolnikom vseeno učinkovito pomagamo.

Za zdravljenje KOPB ne uporabljamo tablet, zdravila vdihamo

Poseben izziv pri zdravljenju predstavlja uporaba vdihovalnikov oz. inhalatorjev, s katerimi bolniki prejemajo zdravila. Z uporabo vdihovalnikov namreč zdravila prispejo neposredno v pljuča, kjer morajo delovati. S tem se izognemo neželenim učinkom, hkrati pa lahko uporabljamo zelo majhne odmerke zdravil, ker se le-ta ne razporedijo po celem telesu, ampak ostanejo v pljučih. Vdihovalniki so različnih vrst in vsak od njih zahteva posebno tehniko vdiha. Vdihovalniki s suhimi praški zahtevajo močan, forsiran vdih. Vdihovalniki, ki vsebujejo raztopino, pa ustvarjajo aerosol oz. meglico, ki jo vdihnemo s počasnim, globokim vdihom. Napaka, ki jo bolniki največkrat naredijo, je ta, da pred vdihom zdravila ne izdihnejo zraka iz pljuč. Izredno pomembno je, da se bolnik pravilno nauči te tehnike in z zdravstvenim osebjem tudi redno obnavlja svoje znanje. Le če zdravilo prispe globoko v pljuča, lahko bolniku učinkovito pomaga. V vdihovalnikih se uporabljajo dolgo delujoča zdravila, ki širijo dihalne poti in so osnova zdravljenja KOPB. Delujejo tako, da razširijo dihalne poti in s tem olajšajo dihanje, hkrati pa zmanjšajo tudi pojav poslabšanj, ki bolnike s KOPB močno prizadenejo in pospešijo napredovanje bolezni. Zdravila za KOPB so najbolj učinkovita, če zdravljenje začnemo v zgodnji stopnji bolezni, jemati pa jih je treba vsak dan ne glede na počutje (podobno kot pri povišanem krvnem tlaku in sladkorni bolezni).

Bolniki s KOPB lahko največ naredijo zase, če upoštevajo zdravnikova navodila glede jemanja zdravil, prenehajo kaditi, se cepijo proti gripi in ostanejo čim bolj aktivni. Že 15 minut sprehoda na dan lahko naredi pomembno razliko. Prijatelji in družina lahko nudijo bolnikom veliko podporo, ko jih spodbujajo k zmerni telesni aktivnosti, pomagajo pri hišnih opravilih in poskrbijo za ustrezno, zdravo prehrano. KOPB je na tak način mogoče učinkovito obvladati.

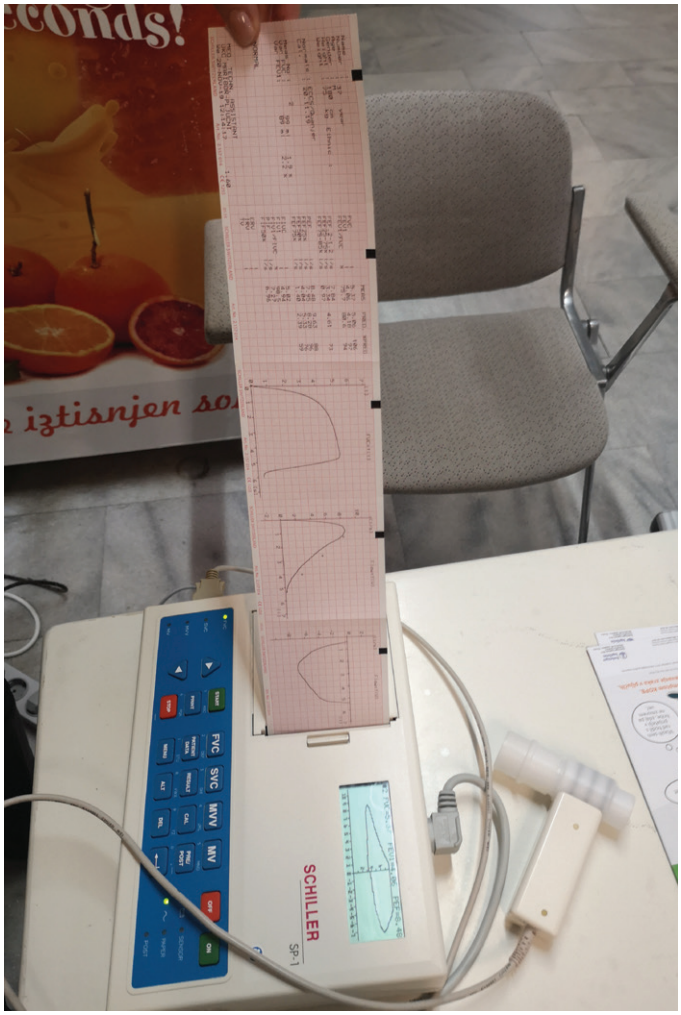

Ženske s celjskega območja na dodatne preiskave v programu DORA odslej v UKC Maribor

Tekst: S. T., Vesna Škrbec, univ. dipl. pol.
Foto: arhiv UKC Maribor

Ženske, ki v okviru programa DORA opravljajo presejalno mamografijo v Zdravstvenem domu (ZD) Celje ali Splošni bolnišnici (SB) Celje in potrebujejo dodatne preiskave, bodo le-te odslej opravljale v presejalno-diagnostičnem centru programa DORA v UKC Maribor. Doslej so dodatne preiskave opravljale na Onkološkem inštitutu Ljubljana, s širitvijo dela pa PDC DORA v UKC Maribor prevzema tudi dodatne preiskave za ženske s celjskega območja. S tem se začenja polno delovanje presejalno-diagnostičnega centra programa DORA v UKC Maribor na področju dodatnih preiskav za ženske iz SV Slovenije, hkrati pa po dobrih desetih letih to pomeni tudi zaključek širitve programa DORA.

Delovanje programa DORA na Celjskem

Doslej so bile ženske, ki so opravile presejalno mamografijo v enem od celjskih presejalnih centrov (SB Celje in ZD Celje) in pri katerih sta zdravnika radiologa na mamografskih slikah dojk ugotovila spremembe, na dodatne preiskave povabljene v presejalno-diagnostični center programa DORA na Onkološkem inštitutu Ljubljana. Odslej bodo na dodatne preiskave povabljene v UKC Maribor. V obeh centrih je bilo v letu 2018 skupaj poslikanih 8.651 žensk, v prvi polovici letošnjega leta pa 6.189, pri čemer je bila udeležba teh žensk v presejalnem programu več kot 75-odstotna. Od začetka izvajanja programa DORA do konca junija 2019 so v programu DORA odkrili raka dojk pri več kot 80 ženskah s tega območja.

Dodatne preiskave v presejalno-diagnostičnem centru v UKC Maribor

Presejalno-diagnostični center programa DORA v UKC Maribor tako z razširitvijo opravljanja dodatnih preiskav za ženske, ki so imele mamografije v celjski bolnišnici in zdravstvenem domu, skladno s strateškim načrtom programa DORA zaključuje postopno širitev obsega dela do načrtovane polne pokritosti. Onkološki inštitut Ljubljana je kot nosilec programa DORA septembra letos po pregledu kazalnikov kakovosti o delu PDC programa DORA v UKC Maribor ugotovil, da center deluje dobro in v skladu z evropskimi smernicami kakovosti. Danes tako PDC v UKC Maribor z izvajanjem dodatnih preiskav pokriva populacijo 111.340 žensk v starosti 50–69 let, ki so vključene v presejalni program DORA, kar predstavlja približno 40 % ciljne populacije programa, ostali del pa pokriva Onkološki inštitut Ljubljana. PDC razpolaga z ustreznimi prostori, specifično medicinsko opremo in visoko usposobljenim osebjem za delo v PDC programa DORA. V UKC Maribor je zagotovljeno tudi celovito zdravljenje raka dojk (kirurško zdravljenje, sistemsko zdravljenje, obsevanje) in možnost rekonstrukcije dojke po operaciji. V PDC programa DORA v UKC Maribor že od decembra 2018 opravljajo dodatne preiskave za ženske iz SV Slovenije, ki so mamografijo opravile v enem od presejalnih centrov v slovenjgraški, murskosoboški in ptujski bolnišnici ali v Zdravstvenem domu Maribor oz. v UKC Maribor. Od začetka delovanja do konca junija letos so po začasnih podatkih na dodatne preiskave v presejalno-diagnostični center programa DORA v UKC Maribor povabili 426 žensk, pri 47 so odkrili raka dojk.

Cilj programa DORA je z zgodnjim odkrivanjem raka dojk za 25 % do 30 % zmanjšati umrljivosti žensk med 50. in 69. letom za to boleznijo. Z mamografijo v programu DORA odkrivajo majhne rake, ko je zdravljenje lahko zelo uspešno. Sodelavci programa DORA zato ženskam svetujejo, da se redno udeležujejo mamografije in da si med dvema zaporednima mamografijama z normalnim izvidom redno mesečno pregledujejo dojke.

Pogovor o odkrivanju in zdravljenju raka dojke

Tekst: S. T.
Foto: S. T.

V sklopu rožnatega oktobra, ko se po vsej Sloveniji izvajajo preventivne akcije za boj proti raku dojk, je bila v predavalnici Oddelka za onkologijo organizirana okrogla miza Pogovor o odkrivanju in zdravljenju raka dojke. Namen pogovora je bil, da se v okviru mednarodnega meseca osveščanja o raku dojk predstavi situacija na tem področju v Mariboru. Odgovarjali so na vprašanja, kot so: kaj lahko danes ženske v okviru UKC Maribor pričakujejo v zvezi z odkrivanjem in zdravljenjem raka dojk, kaj so novosti na tem področju, kakšna je odzivnost v okviru presejalno-diagnostičnega centra Dora in njihovega programa ter s kakšnimi stiskami se srečujejo bolnice in svojci, ko so soočeni z diagnozo rak. Ob tem je bilo govora tudi o konceptu samopomoči bolnikom Pot k okrevanju, ki jo nudijo znotraj Društva onkoloških bolnikov Slovenije. Pogovor je bil namenjen strokovni javnosti, medijem, bolnicam z rakom dojke in njihovim svojcem ter vsem, ki se zavzemajo za krepitev zdravja in čim bolj kakovostno življenje z rakom.

Sodelovali so Maja Ravnik, dr. med., predstojnica Oddelka za onkologijo UKC Maribor, Nina Čas Sikošek, dr. med., Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk UKC Maribor, Tomaž Frangež, dr. med., DORA presejalno-diagnostični center UKC Maribor, Arijana Steblovnik, univ. dipl. psih, spec. klin. psih., Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk UKC Maribor, Breda Brezovar Goljar, podpredsednica Društva onkoloških bolnikov Slovenije, in Barbara Domjanko, članica Društva onkoloških bolnikov Slovenije ter nekdanja bolnica.

Movember

Tekst: S. T.
Foto: S. T.

Na začetku novembra je v predavalnici Oddelka za onkologijo potekala novinarska konferenca na temo raka prostate. Mesec november, ki ga v tem času poimenujemo tudi MOVEMBER, je namenjen zdravju moških. V tem času se javnost še posebej pozorno ozavešča o raku na prostati, zaradi katerega letno po nepotrebnem umre preveč Slovencev – več kot 400 na leto, 1600 moškim letno pa na novo odkrijejo omenjeno bolezen. Predstavniki Društva uroloških bolnikov Slovenije, Mednarodnega gibanja Movember, Združenja urologov Slovenije in Oddelka za urologijo UKC Maribor so na novinarski konferenci predstavili problematiko in razširjenost raka na prostati ter govorili o postopkih in načinih preprečevanja najpogostejšega in najbolj smrtnega raka med moškimi. Govorci so bili prof. dr. Vojko Flis, dr. med., direktor UKC Maribor, mag. Franc Hočevar, predsednik Društva uroloških bolnikov Slovenije, dr. Martin Šala, predstavnik Mednarodnega gibanja Movember v Sloveniji, Uroš Kacjan, dr. med., Oddelek za urologijo UKC Maribor, Boris Košuta, dr. med., predstavnik Združenja urologov Slovenije, in asist. Borut Gubina, dr. med., predsednik strokovnega sveta Društva uroloških bolnikov.

Donacija multifunkcijskih nosilcev

Tekst: S. T.
Foto: S. T.

Enota za pediatrično intenzivno nego in terapijo Klinike za pediatrijo v UKC Maribor je od donatorja – podjetja RAM2 – prejela tri multifunkcijske nosilce. Vodja medicinskega oddelka RAM2 Danilo Mencigar jih je predal asist. dr. Andreji Štelcar, dr. med., vodji Enote za pediatrično intenzivno nego in terapijo.

Danilo Mencigar: »Pri podjetju RAM2 smo se odločili, da doniramo multifunkcijske nosilce za inkubator, ki preko nazogastrične sonde omogočajo hranjenje novorojenčka na kapalni sistem. Na eno držalo, ki se namesti v kateri koli vogal inkubatorja in s svojo fleksibilnostjo omogoča specifično uporabo po potrebi, je mogoče pritrditi dve brizgalki naenkrat. Na nosilec je možno fiksirati tudi sisteme za dihanje ali kakršno koli drugo uporabo.«

Info točka – rak dojk

Avtor: S. T.
Foto: N. B.

18. oktobra so radiološke inženirke UKC Maribor iz programa DORA v avli Klinike za kirurgijo poudarjale pomembnost preventivnih akcij in predstavile preventivni program za zgodnje odkrivanje raka dojk DORA. Info točka je bila postavljena med 8.30 in 14.00. Na promociji so radiološke inženirke povabile ženske v starostni skupini od 50 do 69 let v program DORA, če le-te v njem še niso sodelovale, in poudarjale pomembnost presejalne mamografije. Ostale ženske, ki še niso (ali niso več) v tem starostnem obdobju, pa so poučile o pomembnosti samopregledovanja dojk, kako prepoznati raka dojk ter o pomembnosti ukrepanja ob morebitnih opaženih spremembah. Na voljo so bile tudi zloženke in drugo strokovno ter promocijsko gradivo.

Krvodajalci stokratniki

Avtor: S. T.
Foto: S. T.

Na začetku decembra smo v Centru za transfuzijsko medicino (CTM) gostili dva nova stokratna darovalca krvi. To sta postala Peter Potrč in Danilo Košič, ki sta tako že 181. in 182. stokratnik na CTM. Na isti dan je kri daroval tudi Milan Tovornik, ki je to plemenito dejanje opravil že 150. Pridružila sta se mu sinova, ki nadaljujeta to družinsko tradicijo. Mlajši, 18-letni David, je kri daroval prvič. Stokratnega darovalca smo gostili tudi v Enoti za transfuzijsko dejavnost Murska Sobota. To je oktobra postal Jože Poldauf. Zahvala in čestitke vsem.

Bojana Bizjak, dr. med. (predstojnica Centra za transfuzijsko medicino UKC Maribor): »Izredno smo veseli, saj je ob tovrstnih dogodkih vedno priložnost, da se našim stokratnikom zahvalimo za njihovo vztrajnost. So namreč neprecenljiv člen te trdne verige, ki povezuje bolne z zdravimi. Brez darovalcev krvi si ne znamo predstavljati napredka medicine, saj je večina vej medicine prežeta s potrebo po krvi, ki je brez vseh ljudi, ki dnevno prihajajo k nam darovat, ne bi bilo.«

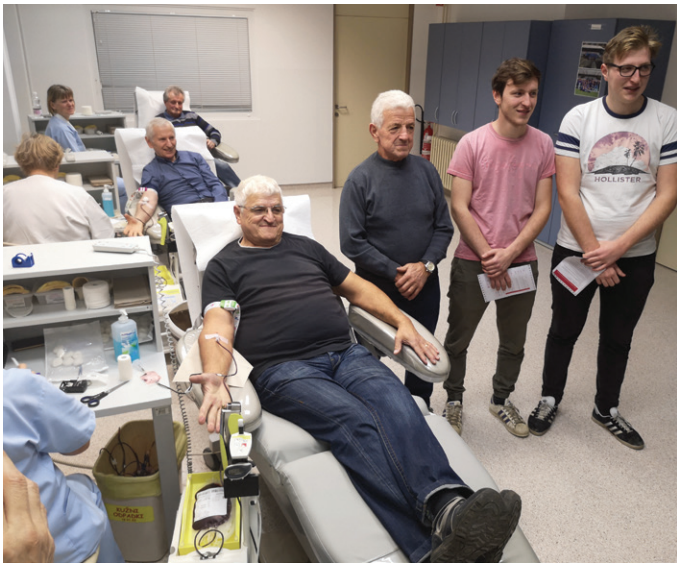

Genomsko testiranje raka dojke in prostate

Tekst: S. T.
Foto: S. T.

24. oktobra je v predavalnici Oddelka za onkologijo potekala novinarska konferenca na temo genomskih testov za individualiziran pristop k zdravljenju najpogostejših oblik raka dojke in prostate. Govorci so bili Maja Ravnik, dr. med. (predstojnica Oddelka za onkologijo), Nina Čas Sikošek, dr. med. (namestnica predstojnice Oddelka za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk), Uroš Bele, dr. med. (Oddelek za urologijo) in Gregor Krajnc (DiaGenomi d.o.o.).

Genomsko testiranje raka dojke in prostate omogoča individualiziran pristop k zdravljenju najpogostejših oblik raka dojke in prostate ter na tak način zmanjšuje uporabo kemoterapije. Genomski test raka dojke MammaPrint temelji na prelomni študiji MINDACT na bazi, ki zajema skoraj 7000 pacientov in s katero so se posvetili najbolj izpostavljeni skupini bolnikov s klinično visokim rizikom ponovitve raka, za katere je tekom študije bilo ugotovljeno, da kar 46 % bolnic nima koristi od kemoterapije – med njimi tudi tiste z zajetimi bezgavkami (do tri zajete bezgavke). Prav tako MammaPrint, ki je trenutno edini tovrstni test, lahko identificira tudi tiste bolnice, ki lahko skrajšajo hormonsko terapijo, oziroma bi jo lahko bolnice opustile. Izvedba neinvazivnega urinskega testa SelectMDx bolniku in zdravniku daje večjo gotovost v diagnostiki, kar prinaša obema večji duševni mir, v skoraj polovici primerov bolnikom prizanese neprijetno biopsijo ter zmanjša število (ne)potrebnih biopsij, kar lahko vpliva na zmanjšanje čakalnih vrst ter pravočasno nadaljnjo diagnostiko in zdravljenje.

Nina Čas Sikošek, dr. med.: »Veseli smo, da lahko našim bolnicam ponudimo genomske teste, ki nam pomagajo pri odločitvi o izbiri pravilne sistemske terapije. Želeli pa bi, da bi bila preiskava podprta tudi s strani zdravstvene zavarovalnice.«

Uroš Bele, dr. med.: »S pomočjo urinskih genomskih testov se lahko bolniki izognejo potencialno nepotrebni biopsiji prostate, pomagajo pa nam ločiti agresivne oblike raka prostate od manj agresivnih. Takšno diagnostično orodje je vsekakor dobrodošlo in bi moralo biti dostopno širši javnosti.«

Gregor Krajnc (DiaGenomi d.o.o.): »Ekipi zdravnikov Oddelka za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk ter Oddelka za urologijo UKC Maribor sta strokovno vrhunsko podkovani in se poslužujeta najsodobnejših načinov zdravljenja raka dojke in prostate, zato smo z zadovoljstvom sklenili sodelovanje z UKC Maribor, da zagotovimo dostop do trenutno najnaprednejših genomskih testov raka dojke proizvajalca Agendia (MammaPrint in BluePrint) ter neinvazivnega urinskega testa SelectMDx za raka prostate proizvajalca MDxHealth. Z dostopom do genomskih testov so bolniki severovzhodne Slovenije deležni vrhunske zdravstvene oskrbe.«

V miškini rokavički – Klinika za pediatrijo UKC Maribor

Avtor: Anita Kirbiš
Foto: Anita Kirbiš; arhiv UKCM

Na Kliniki za pediatrijo UKC Maribor je bila živahna sreda. Predavalnica klinike, ki že več desetletij služi tudi kot razstavišče, je postala še tudi »hišno gledališče«.

Zaposleni vseh profilov, od zdravstvenih administratork, srednjih in dipl. med. sester ter zdravnikov so se na pobudo vzgojiteljice na odseku za otroško in mladostniško pedopsihiatrijo Aleksandre Zavec ter glavne sestre klinike Monike Pevec odločili polepšati vsakdan otrokom na nekoliko drugačen način. Formirali so se v dramsko skupino Zverinice iz klinike. V svojem prostem času so od junija dalje dvakrat tedensko vadili, sočasno pa poskrbeli za sceno, kostume, glasbo in danes v tej sestavi premierno odigrali pravljico V miškini rokavički, ki jo je napisala in režirala Aleksandra Zavec. Počaščeni so bili, da so si predstavo prišli ogledat nedvomno eden najbolj vsestranskih slovenskih literarnih in gledaliških ustvarjalcev Tone Partljič, dolgoletni ljubiteljski gledališki igralec Stanko Zorec, predsednik sveta zavoda UKCM Ljubo Germič, med obiskovalci popoldanske predstave pa je bila tudi dolgoletna, sedaj upokojena pediatrinja dr. Jelka Čop.

Predstava, ki so jo ta dan odigrali štirikrat, je bila dopoldan namenjena hospitaliziranim otrokom in njihovim staršem oziroma skrbnikom. S predstavo so dan polepšali še bolnikom na oddelku za psihiatrijo, v popoldanskem terminu ponovno na kliniki za pediatrijo za otroke zaposlenih in na večer še »za izven«. V enem dnevu si je pravljico ogledalo krepko preko 200 obiskovalcev, predvsem najmlajših, ki so bili nad obiskom izjemno presenečeni.

Aleksandra Zavec iz Ruš je bila nekaj časa zaposlena v Centru za mlade Ruše, na Kliniki za pediatrijo pa je zaposlena šele zadnjih nekaj let. Že od nekdaj je rada »kaj napisala«. Njene pravljice so bile napisane že sedem let, vendar do nedavnega nekje skrite, saj ni našla založnika. Tri pravljice so postale igrane in bile predstavljene v igralskih zasedbah ruških otrok na Letnem odru Ruše in Rotovški dvorani Maribor.

»Ob delu sem ugotavljala, da se otroci vsak torek zelo razveselijo in komaj čakajo obiska Rdečih noskov. Tokrat sem videla priložnost za predstavitev igranih pravljic v svojem delovnem okolju, s povsem novimi igralci, ki jih ni bilo težko najti. Motiv je bil bolnim otrokom na drugačen način polepšati dneve v času njihove bolezni oziroma hospitalizacije. Nasmeh in številne iskrice v otroških očeh je bilo tisto, kar smo želeli s predstavo doseči«, je povedala režiserka in avtorica predstave Aleksandra.

Otroci in njihovi spremljevalci so z nasmehi in gromkim plo-

skanjem nagradili predstavo. Veseli so, da jim vodstvo klinike omogoča delovanje, ki je izključno izven njihovih delovnih obveznosti. Na premierni predstavi se jim je s šopkom rož zahvalil pred nekaj dnevi na novo imenovani predstojnik klinike doc. dr. Jernej Dolinšek, dr. med. Gledališčniki so hvaležni, da so jih podprli tudi nekateri donatorji (Prima Filtertehnika Maribor – kostumi, Tiskarna Bluprint z tiskom zgibank, Soundbiro pa je poskrbel za osvetlitev in ozvočenje).

Pripravljajo se že na novo predstavo, ki bo zagotovo aktualna v decembru in bo nosila naslov Na božično noč. Igralska zasedba bo po napovedih režiserke ostala enaka, vse ostalo pa za zdaj še ostaja skrivnost.

Obisk članic Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper

Avtor: Bojana Sečnjak, mag. zdr., soc. manag., dipl. m. s.
Foto: Bojana Sečnjak, mag. zdr., soc. manag., dipl. m. s.

8. novembra 2019 so nas v sklopu strokovne ekskurzije obiskale članice Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper.
V uvodnem delu smo jim predstavili Univerzitetni klinični center Maribor in delovanje Službe zdravstvene nege. Izmenjali smo si strokovne izkušnje in primere dobre prakse. Nato smo jim predstavili Oddelek za onkologijo in Urgentni center.

Zahvaljujemo se vsem sodelujočim pri organizaciji obiska.

Čestitamo dr. Amadeusu Lešniku, mag. zdr nege za izvolitev v naziv docent za področje zdravstvene nege na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru.
Doc. dr. Amadeusu Lešniku želimo veliko uspeha na strokovnem in akademskem področju.

Zaposleni v zdravstveni in babiški negi UKC Maribor

* * *

Iskreno čestitamo strokovnemu vodji zdravstvene nege Internistične nujne pomoči (INP) doc. dr. Amadeusu Lešniku, mag. zdr. nege., za izvolitev v naziv docent na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru. V naziv je bil izvoljen oktobra 2019. Želimo mu uspešno nadaljevanje poklicne poti in veliko veselja pri pedagoškemu delu.
Veseli smo, da ja Amadeus Lešnik prvi diplomirani zdravstvenik v UKC Maribor, ki je bil izvoljen v naziv docent. Čestitamo!

Sodelavci na Internistični nujni pomoči

Doc. dr. Andrej Markota, koordinator za INP

Vodstvo Klinike za interno medicino

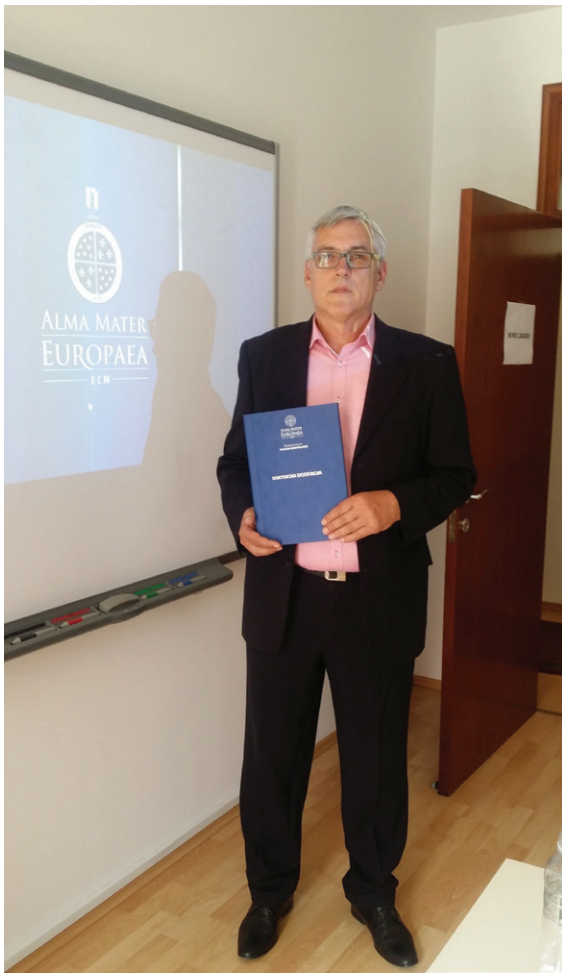

Obisk študentov z Univerze v Pittsburghu

Avtor: Bojana Sečnjak, mag. zdr. soc. manag., dipl. m. s., izr. prof. dr. Tomaž Onič, prof. ang.
Foto: Bojana Sečnjak, mag. zdr. soc. manag., dipl. m. s., izr. prof. dr. Tomaž Onič, prof. ang.

7. junija 2019 in 19. julija 2019 so UKC Maribor obiskali študenti Univerze v Pittsburghu, ki sta jih spremljala vodja študijskega programa v tujini Comparative Healthcare prof. dr. Orin James z Univerze v Pittsburghu in vodja tega programa za Slovenijo ter prodekan za mednarodno sodelovanje na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru izr. prof. dr. Tomaž Onič.

42 študentov različnih študijskih smeri s področja zdravstva (zdravstvena nega, medicina, radiologija, klinična psihologija, zdravstvena administracija …) se je na svoji matični univerzi prijavilo na poletni program, ki štiri tedne poteka na Univerzi v Gradcu in en teden na Univerzi v Mariboru, zanj pa študenti za uspešno opravljene obveznosti pridobijo 6 točk ECTS. Univerzi gostiteljici jim na eni strani ponudita lokalno obarvan nabor vsebin s področja zdravstva in zdravstvene nege, ker pa ameriške univerze v svoje študijske programe s področja naravoslovja pogosto vključijo tudi določen delež družboslovnih in humanističnih tem (in obratno), je cilj drugega vsebinskega sklopa študentom ponuditi tudi predavanja in ekskurzije s poudarkom na evropski zgodovini, kulturi in književnosti. Poleg UKC Maribor sta študente prijazno sprejeli tudi Medicinska fakulteta in Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, ter Dom dr. Jožeta Potrča v Poljčanah oz. Slovenski Bistrici in Medical Center v Rogaški Slatini. Ob obisku Pokrajinskega muzeja Maribor so si ogledali lekarniško zbirko, s področja zdravstva pa so jim strokovnjaki iz prakse oz. vabljeni predavatelji približali organiziranost urgentnih centrov in reševalne službe v Sloveniji ter specifike organiziranosti slovenske Gorske reševalne službe. Odzivi študentov, zbrani v okviru evalvacije lanskega in letošnjega programa, so zelo pozitivni. Študenti so bili navdušeni tako nad celotno izkušnjo bivanja v Sloveniji kot tudi nad obiskom UKC Maribor. Pozitivno so bili presenečeni nad nekaterimi vidiki zdravstvenega sistema v Sloveniji, kot je npr. dostopnost in dosegljiv obseg zdravstvenih storitev ne glede na finančne zmožnosti posameznika, opremljenost oddelkov, ki so si jih v okviru obiska ogledali, praktično vsi pa so poudarili izjemno prijaznost osebja – tako zdravnikov kot medicinskih sester – ki so jih sprejeli ob obisku kliničnega centra. Oba profesorja s študenti se zato prisrčno zahvaljujeta Službi zdravstvene nege, predstojnikom in strokovnim vodjem zdravstvene nege Oddelka za onkologijo, Enote za intenzivno medicino operativnih strok in Urgentnega centra, ki so na zelo zanimiv način predstavili delovanje organizacijskih enot in pomen sodelovanja med različnimi profili zdravstvenih delavcev.

Tradicionalni bolnišnični izlet v neznano

Avtor: Anita Kirbiš
Foto: Anita Kirbiš

Ponosni smo na stvari, ki se »primejo« in postanejo tradicionalne. Sindikat UKC Maribor svoje člane, pa tudi nekatere druge sodelavce zavoda, celo nekaj upokojencev se najde na avtobusu, vsako jesen popelje v »neznano«.
Izleti v »neznano« trajajo že skoraj tri desetletja. Ideja za potepanja v neznano je leta 1992 prešinila dolgoletno in polno idej, zdaj pa že upokojeno predsednico sindikata UKC Maribor Darinko Auguštiner, ki se še vedno rada pridruži veseli karavani izletnikov. Tudi letos je bilo tako. Skupaj so v vseh teh letih obredli skorajda vsak lep kotiček Slovenije, kdaj pa kdaj pa šli tudi malo čez mejo. Program izleta je vedno do skrajnosti varovan in ostaja skrivnosten skorajda do konca potepanja, in to tako, da niti voznik avtobusa ne pozna programa in navodila dobiva sproti od vodiča. Zato so ti izleti še toliko bolj mikavni, pričakovanja izletnikov pa vznemirljiva, saj je običajno tudi nekaj prvih kilometrov poti zavajajočih, udeleženci pa kar ne morejo potešiti svoje radovednosti. Zagotovo program izleta temelji na odkrivanju lepot in neznanih kotičkov naše Slovenije ob spoznavanju zgodovine, kulture in kulinarike ter ob prijetnem druženju.

Tudi letos se je zgodba »izleta v neznano« ponovila, med prijavljeni pa se je kar naprej šušljalo: »Kaj se že ve, kam se gre?« Letošnje vreme je bilo kot za nalašč za jesenska potepanja. Dva avtobusa dobro razpoloženih izletnikov, ki so bili polni pričakovanj, sta zjutraj krenila iz Maribora po avtocesti, ki pelje proti Ljubljani, vendar sta že kaj kmalu zapustila avtocesto in zavila proti Slovenskim Konjicam, mimo Zreč in pot nadaljevala v smeri proti Koroški. Bila sta na poti do mesta glasnika miru – Slovenj Gradca, ko so se že pile prve domače borovničke. In že kmalu je bila razodeta prva točka postanka – obisk Medenega raja, kjer se prepletajo okusi narave, vonji harmonije in dotik ljubezni. Devet generacij Pergerjev že vse od leta 1757 dalje neguje najgloblje družinske skrivnosti, skrbno izbira naravne sestavine in z ljubeznijo oblikuje ter ročno izdeluje bio medenjake in bio bonbone ter edinstvene medene pijače. Harmonijo telesa in duha dosežete z njihovimi energetskimi svečami, ki so edinstven medeni parfum v embalaži Oskarja Kogoja. Največjo je v dar prejel papež Janez Pavel II, šah iz lecta so naredili za Garija Kasparova, njihovi izdelki pa so pogosto tudi kot protokolarna darila Republike Slovenije. Za posebne trenutke oblikujejo in s sporočili po želji opremijo lectova darilca, ki ukradejo srce in imajo obstojnost tudi 50 let. Pergerjevi lectarski izdelki so narejeni iz posebnega medenega testa, ki počiva najmanj 30 dni v 250 let starih hrastovih čebrih. Pri njih je mogoče dobiti tudi posebna poslovna darila. Dobrodošlico in vodenje po muzeju je bilo v domeni mojstra Hrabroslava Pergerja osebno, ki je na duhovit in zabaven način predstavil edinstveno živo knjigo te hiše. Ponosni so, da so gostili Dalaj Lamo, Lucianna Pavarottija, Do-

nalda Trumpa in več kot 100.000 obiskovalcev s celega sveta. Po Štajerskem se na »žegnanjih« pojavljajo s svojo medico in lectovimi srci zaradi tradicije. Drugačni so zaradi družinskih vrednot, ki so sestavni del svojega vsakdana.

V nadaljevanju potepanja se je pot strmo vzpenjala proti Kopam nad Slovenj Gradcem, temperature pa so padle za nekaj stopinj, zato je še kako prijal prvi topel obrok – »pohorski lonec«. Sprejel jih je holcer in jim na šaljiv način predstavil zgodovino holcerije, ogledali pa so si tudi mini muzej in šaljive promocijske filmčke »gremo na Kope«. Preizkusili so se v starih holcerskih opravilih (žaganju, zabijanju žebljev …), nato je sledil sprejem najbolj uspešnega para med holcarje z znamenitim holcerskim krstom. V živo so se izletniki lahko prepričali, da vrli Pohorci drva žagajo tudi z mopedom, istoimenski promocijski filmček pa je leta 2018 prejel zlato priznanje Gospodarske zbornice Slovenije.

Dan se je začel počasi prevešati v popoldan, ko so se namenili preko Dravograda do naslednjega postanka na Muti, kjer so si od zunaj pogledali najstarejšo cerkev na slovenskem – rotondo sv. Janeza Krstnika, ki bi jo naj na svoji poti po Koroški in Štajerski leta 1052 posvetil papež Leon IX. V neposredni bližini, pri gostilni Lipa, so se sprva spoznali z zelišči Koroške hiše, pričakalo pa jih je, poleg neumornega harmonikarja, tudi kulinarično doživetje koroških dobrot ter hišnih specialitet, podprtih z recepti naših babic.

Po čudoviti dolini, kjer se že stoletja vije reka Drava, so se vračali proti domu z vmesnim postankom v Rušah, kjer so se za trenutek ustavili na balonarskem festivalu in občudovali velike, barvite toplozračne balone, kjer so nastali tudi zadnji fotografski utrinki.

Ali ste vedeli? Balonarski festival Ruše pripravlja občina Ruše v spomin na prvi pristanek balona s posadko na tleh Slovenije; Ruše so bile v času pristanka balona del Avstro-Ogrske. 10. avgusta 1909 (pred 110 leti) sta na travniku pred Rušami pristala nadvojvoda Peter Ferdinand, brat cesarja Franca Jožefa, in toskanski vojvoda Jožef, cesarjev bratranec. Vzletela sta v Celovcu in se pozno popoldne približala Rušam. Tu sta iskala varni prostor za pristanek pred nočjo. Pristanek balona s posadko je bil velika senzacija, saj je bilo iz Maribora in okolice takrat pravo romanje ljudi v Ruše.

Ribiči zaključili sezono

Avtor: Anita Kirbiš
Foto: Anita Kirbiš

Ribiška sekcija pri Sindikatu UKCM, ki letos beleži 35 let svojega obstoja, in je na začetku štela več kot 120 članov, je danes s svojimi le še 25 aktivnimi člani vztrajna in dobro organizirana, čeprav je sindikat v zadnjih letih popolnoma pozabil na jo. Preživljajo se le z lastno članarino. V Pivoli, ob skrbno urejenem ribniku, obdanim s črnimi jelšami, okrog njega pa vodi lepa sprehajalna pot s klopcami, stoji tudi ribiška hišica. Mirno okolje, ki ga tu in tam zmotijo le ptice in za katerega s prostovoljnim delom skozi vse leto skrbijo ribiči, je prava sprostitev. Ob lovnih dnevih namakajo trnke, zbijejo kako šalo in čakajo na srečo, možgani pa so ta čas na »paši«. Ribolov je seveda urejen s posebnim ribolovnim režimom.

Skozi sezono ribolova, od aprila do oktobra, organizirajo sekcijska tekmovanja v športnem ribolovu, kar pomeni »ujemi in spusti«, vendar šele po komisijskem tehtanju ulova. V maju izvedejo »spomladansko tekmo«, v juniju tekmo za »somičev pokal«, v času dopustov najbolj prestižno tekmovanje za »ribiškega carja« in za zaključek sezone še »jesensko tekmo«. Pred tekmovanjem je praviloma tudi delovna akcija, ko urejajo okolje pod taktirko predsednika sekcije Igorja Trstenjaka in gospodarja Alojza Vranca, po tekmi pa je v njuni domeni obvezna malica z žara.

Letos so izvedli vsa štiri tekmovanja. Včasih jim zagode vreme in tekma takrat odpade. Na vseh tekmovanjih je bilo udeleženih 35 tekmovalcev, ki so imeli eni več, drugi manj, nekateri pa celo nič ribiške sreče. Zagotovo je bila tista riba, ki jim je ušla, največja … Zmagovalec tekme je ribič z največjo težo ulova, ki si prisluži pokal, podelijo pa tudi nekaj praktičnih nagrad in priznanja. Posebnost je tekmovanje za »ribiškega carja«, saj le-ta poleg carjeve oprave in pokala dobi posebno nagrado (ribolovnico za naslednjo sezono). V letošnji sezoni so ob pripravi različnih vab in žrebu dobrega štartnega mesta na tekmovanju imeli največ sreče in zmagali: na spomladanski in jesenski tekmi podpredsednik sekcije Danilo Kompoš, na »somičevem pokalu« starosta in ustanovni član sekcije Ferdo Dolinšek, najbolj prestižni naslov »ribiški car« pa je osvojil predsednik tekmovalne komisije Edvard Kramberger, ki bo poleg bonitet za leto dni moral biti tudi vzor ostalim ribičem. Veseli so, da so to sezono dobili podmladek, z njim pa tudi konkurenco. 12-letnemu Izidorju Krečiču je namreč na tekmovanju za lovoriko »ribiški car« za las ušla zmaga. Čestitamo!

Ribiški car 2019/2010 Edi Kramberger in drugouvrščeni Izidor Krečič.

Utrinki z novoletnega srečanja zaposlenih

Foto: foto Brbre

Vsako novo leto je kot nov papir
in samo ví se boste odločíli kaj bo
napísano na njem.

VESEL BOŽIČ IN SREČNO

2020!

Sindikat delavcev v zdravstveni negi
Slovenije
SE UKC Maribor

Vsaka vrstica šteje!

Diabetični makularni edem je resen zaplet sladkorne bolezni.[1]

Kontaktirajte svojega diabetologa ali osebnega zdravnika,
da vas napoti na očesni pregled. Ukrepajte pravočasno!

DME-AD-02-2/17-SI

NOVARTIS

Za dodatne informacije o bolezni se obrnite na vašega zdravnika.

Novartis Pharma Services Inc., Podružnica v Sloveniji
Verovškova 57, 1000 Ljubljana, telefon: 01/300-75-50

Viri: 1. Sladkorna, Marec 2013; Sodobna obravnava bolnika z diabetičnim makularnim edemom. Dostopno na *http://www.diabetes-zveza.si/uploads/revija/pdf/SB98_1-48_screen.pdf*; februar 2019.
Datum priprave materiala: december 2019.

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

Prisluhnite svojim bolnikom!

Avtor: M.G.
Foto: Aleksander Regoršek

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru je bila predzadnji dan v novembru slovesna podelitev diplom 80 novim diplomantom, za katerimi je uspešno opravljen enoviti magistrski študijski program Splošna medicina. Po akademski himni Mešanega akademskega pevskega zbora medicinske fakultete je zbrane nagovoril dekan fakultete prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med.

"Danes se spoštovane kolegice diplomantke in spoštovani kolegi diplomanti pridružujete našim dosedanjim diplomantom. Vseh vas je že 768, kar je prav gotovo lep dosežek v petnajstletnem delovanju Medicinske fakultete Univerze v Mariboru.

Rad bi vas spomnil na pregovor ob vhodu v našo hišo znanja, ki pravi Kar sejemo, žanjemo, kar dajemo, prejemamo. Na simbolni ravni to pomeni, da se nam vse dobro in dobro opravljeno delo vedno povrne, zato želim, da boste tudi z mislimi na ta slogan opravljali svoj poklic. Pri svojem delu nikoli ne pozabite, da so bolniki in bolnice, ki prihajajo k vam, osebe v stiski, da jim je potrebno prisluhniti, si vzeti zanje dovolj časa. Bolniki, ki skrbno prisluhnejo vsaki besedi, ki jo izrečemo, pričakujejo, da jim boste namenili vse vaše znanje in etični odnos.

Želimo, da boste zmeraj ravnali strokovno, v smislu uveljavljenih strokovnih smernic, da boste ravnali etično in častno in da se boste radi vračali na svojo fakulteto, tudi kot člani Alumni kluba.

Pred zaključkom so postopki za akreditacijo novega študijskega programa Dentalna medicina na naši fakulteti. Na Nacionalni agenciji za visoko šolstvo pa so že tudi dokumenti za akreditacijo našega drugega novega študijskega programa Farmacija.

Kot že večkrat, tudi danes zaključujem ta nagovor s citatom mojega učitelja prof. dr. Milčinskega: "Poklic zdravnika je potrebno opravljati strokovno in častno, in samo dober človek z ustreznim znanjem, je lahko dober zdravnik.

Hvala in vse dobro vam želim!"

Dekan prof. dr. Ivan Krajnc, dr.med. novim diplomantom:
»Pri svojem delu nikoli ne pozabite , da so bolnice in bolniki , ki prihajajo k vam, osebe v stiski, da jim je potrebno prisluhniti in si vzeti zanje dovolj časa.«

Še 80 diplomantk in diplomantov je na naši Medicinski fakulteti končalo študijski program Splošna medicina.

Slavnostna podelitev odličij Zdravniške zbornice Slovenije na MF UM

Avtor: M.G.
Foto: Saša Kos

Častna članica Zdravniške zbornice Slovenije prim. Majda Korpar, dr.dent.med , dekan MF UM prof. dr. Ivan Krajnc, dr.med. in podpredsednik Zdravniške zbornice Krunoslav Pavlovič, dr.dent. med.

Predsednica Zdravniške zbornice dr. Zdenka Čebašek Travnik, dr. med. in dekan Medicinske fakultete UM prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med. sta povabila na letošnji osrednji dogodek slovenskega zdravništva - na slavnostno podelitev odličij Zdravniške zbornice Slovenije, ki je bila tokrat na Medicinski fakulteti UM, kjer je zbranim zaželel dobrodošlico njen dekan prof. dr. Ivan Krajnc.
Njegov pozdrav gostom na slovesnosti je bil še posebej namenjen ministru za zdravje Alešu Šabedru, rektorju Univerze v Mariboru prof. dr. Zlatku Kačiču in dekanu ljubljanske Medicinske fakultete prof. dr. Igorju Švabu. Dogodek je bil tokrat prvič zunaj sedeža zbornice.
Zdravniška zbornica Slovenije je podelila odličja 15 izjemnim zdravnikom, zdravnicam, zobozdravnikom in zobozdravnicam med njimi sta bili podeljeni dve najvišji odličji za življenjsko delo - Hipokratovi priznanji.

Častni član Zdravnike zbornice iz.prof. dr. Borut Gorišek, dr.med., prof. dr. Ivan Krajnc, dr.med. in podpredsednik zbornice Krunoslav Pavlovič, dr.dent. med.

Hipokratovi priznanji sta prejeli prof. dr. Metka Derganc, dr. med., specialistka pediatrije in intenzivne medicine, v. svet. za življenjsko delo na področju multidisciplinarne pediatrične medicine, ki ga je posvetila celostni obravnavi malih bolnikov, v odnosu do katerih izžareva izjemno empatijo, ter prim. Jožica Reberc, dr. dent. med. za izjemen prispevek k ugledu slovenskega zobozdravništva in predano delo na področju preventivnega zobozdravstvenega varstva predšolskih in šolskih otrok.
Hipokratovo priznanje je odličje za življenjsko delo na področju medicine in ga prejme član oziroma članica zbornice, ki se je izkazal/-a z izjemnim stanovskim in organizacijskim delom ter tako bistveno prispeval/-a k ugledu slovenskega zdravništva in zobozdravništva. Zbornica podeljuje ta odličja od leta 2002.

Predsednica Zdravniške zbornice dr. Zdenka Čebašek Travnik, dr.med. izroča odličje Zahvala Zdravniške zbornice Slovenije Silvu Francu Lipovšku, dr.med.

Na slovesnosti so bila podeljena tri odličja Častni član/častna članica Zdravniške zbornice Slovenije. Iz Maribora sta postala častna člana zbornice prim. izr. prof. dr. Borut Gorišek, dr. med., višji svetnik za izjemen prispevek k ugledu zdravništva in predano delo na področju ginekološke onkologije, in prim. Majda Korpar, dr. dent. med. za izjemen prispevek k ugledu slovenskega zobozdravništva, predvsem na področju razvoja čeljustne in zobne ortopedije.
Letos je bilo podeljenih pet Zahval Zdravniške zbornice Slovenije. Iz Maribora sta to odličje prejela Silvo Franci Lipovšek, dr. med. za izjemen prispevek na področju razvoja specializacije iz otroške kirurgije, in prim. mag. Karl Turk, dr. med. v zahvalo za izjemen prispevek pri delovanju zbornice, še posebej kot ustanovni poslanec skupščine in poslanec vseh sklicev do leta 2012.

Bolnikom dobrodošla ideja našega študenta medicine

Avtor: Matej Žnidarič
Foto: Arhiv DŠMM

Na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani je bil Innovation Day, ki ga je v okviru projekta EIT Health organiziral Ljubljanski univerzitetni inkubator (LUI). Projekt, ki ga podpira Evropska unija, spodbuja inovacije na področju zdravja med študenti po Evropi in jih motivira na začetku njihove podjetniške poti. Tema letošnjega tekmovanja je bila »Bringing care home«.

Na tekmovanju je zmagala ideja študenta 4. letnika Medicinske fakultete Univerze v Mariboru Mateja Žnidariča. Skupaj s člani ekipe Rokom Usom in Žanom Turkom iz Kliničnega inštituta za radiologijo UKC Ljubljana ter Brino Harmel, študentko 2. letnika Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani so predstavili inovativno rešitev problema diabetičnega stopala, ki sodi med najhujše posledice sladkorne bolezni. Takšno stanje pogosto zahteva kirurško odstranitev uda ali njegovih delov. Skupina je predstavila tehnično rešitev, ki sladkornim bolnikom omogoča redno spremljanje napovednih znakov za diabetično stopalo. S preprostim neinvazivnim postopkom bi sladkorni bolniki lahko dnevno spremljali zdravstveno stanje svojih stopal. S pravočasno terapijo bi izboljšali zdravstveno stanje pacientov in zmanjšali strošek zdravstvenega sistema.

Zmagovalci na Innovation day-u 2019, od leve proti desni: Matej Žnidarič, Brina Harmel, Rok Us in Žan Turk

V spomin

Elvira Žibrat Medved (1955-2019)

Ko sem spoštovano Elviro Žibrat Medved pred trinajstimi leti povabil, naj se pridruži timu Medicinske fakultete Univerze v Mariboru kot tajnica katedre za kirurgijo in katedre za interno medicino, je v vlogi za zaposlitev zapisala, da sprejema to povabilo kot nov izziv in priložnost, da lahko z znanjem in izkušnjami, pridobljenimi na njenem dotedanjem delovnem mestu v Splošni bolnišnici Maribor, pripomore k uveljavljanju naše fakultete ter dobremu počutju zaposlenih in študentov. Slednje me je spomnilo na njeno tenkočutnost, vrlino, ki jo je izkazala vedno, ko je šlo za odnose med sodelavci.

In skladno z zgoraj omenjeno zaobljubo je zgledno dan za dnem tudi ravnala. Predano, ustvarjalno, ne glede na delovno nalogo, ki jo je sprejela, še zlasti pa je svojo zavzetost za dobro opravljeno delo pokazala v zelo profesionalnem prizadevanju, da bi segel glas o komaj nastali drugi slovenski medicinski fakulteti karseda daleč, da ne bodo spregledani njen trud in znanje za odličnost ter dosežki njenih pedagoških in kliničnih sodelavcev ter študentov.

V Splošni bolnišnici Maribor, kjer se je zaposlila leta 1977, je bila pred prihodom na Medicinsko fakulteto referentka za strokovno izpopolnjevanje in stike z javnostmi. Pred tem so ji v bolnišnici zaupali tudi dolžnost glavne in odgovorne urednice edicij bolnišničnega časopisa Naša bolnišnica, pomemben pa je bil njen uredniški in avtorski delež pri založniški in izdajateljski dejavnosti SBM.

Znala je izvrstno sukati pero, nizati misli in premisliti, čemu velja v povedanem ali zapisanem ter natisnjenem dati poudarek. Ko smo pred petimi leti izdali knjigo Deset let Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, je bila nepogrešljiva sourednica zbornika in avtorica prispevkov za ta zbornik.

Na naši Medicinski fakulteti je bila s svojo veščino za napovedovanje in javno nastopanje dobrodošla osebnost prenekaterega strokovnega in družabnega dogodka.

Ob nedavnem izidu našega zbornika Portreti visokošolskih učiteljev, zaslužnih za nastanek Medicinske fakultete v Mariboru, ji kot najbolj zaslužni, da je knjiga zagledala luč sveta, žal nismo mogli več stisniti roke ter izkazati naše hvaležnosti za vse, kar je naredila v prid ugledu Medicinske fakultete Univerze v Mariboru.

Prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med.

Šest novih publikacij Medicinske fakultete UM

Avtor: M.G.
Foto: Vanja Borovac

Raziskovalci in predavatelji Medicinske fakultete Univerze v Mariboru so na novinarski konferenci predstavili šest novih publikacij, namenjenih študentom in zdravnikom za študij in delo ob bolniku. Dekan fakultete prof. dr. Ivan Krajnc se je avtorjem zahvalil za odločitev, da namenijo svoje znanje, veliko truda in časa, da je nastalo teh šest zelo dobrodošlih virov znanja. In sicer:

Iztok Takač in Ksenija Geršak: Ginekologija in perinatologija

Urednika univerzitetnega učbenika Ginekologija in perinatologija sta prof. dr. Iztok Takač, dr. med., svetnik, predstojnik Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, in prof. dr. Ksenija Geršak, dr. med., svetnica, v času nastajanja učbenika predstojnica Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Opravila sta pionirsko delo, saj je bilo treba vseh 88 prispevkov 86 avtorjev spraviti na skupni imenovalec in zadostiti zahtevam stroke za pripravo univerzitetnih učbenikov. Gre za najobsežnejše delo s področja ginekologije in perinatologije v slovenskem jeziku in je plod sodelovanja strokovnjakov Univerze v Mariboru in Univerze v Ljubljani. Univerzitetni učbenik Ginekologija in perinatologija je plod izjemnega sodelovanja obeh slovenskih medicinskih fakultet.

Ivan Krajnc: Portreti učiteljev, zaslužnih za nastanek Medicinske fakultete v Mariboru, ki so bili zaposleni v Splošni bolnišnici Maribor in habilitirani do leta 2002

Ne smemo pozabiti na tiste, ki so in smo kot visokošolski učitelji orali ledino in tlakovali pot Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru. Prav tako ne smemo pozabiti na tiste, ki sicer niso bili habilitirani v nazive, a so v okviru Splošne bolnišnice Maribor zagovarjali doktorske disertacije: dr. Anton Breznik, dr. Marija Berčič, dr. Aleksander Kruščić, dr. Maks Pen, dr. Rado Žic. Ko smo razmišljali, koga vse podrobneje predstaviti, smo naleteli na prvo oviro. Veliko jih je bilo, ki so vizionarsko in davno pred našim časom sanjali o medicinskem študiju v Mariboru. V trenutku se je nabralo več kot sto tistih, ki bi si vsekakor zaslužili, da jih navedemo v knjigi. Ugotovili smo, da bi bilo delo preobširno, ne glede na to, da

Tiskovna konferenca ob predstaviti novih publikacij Medicinske fakultete Univerze v Mariboru.

bi bilo še kako smotrno, da bi iztrgali pozabi imena in zasluge naših predhodnikov, ki so bili izvrstni kliniki, naš zgled in pomembni učitelji, a se niso odločili, ali pa preprosto niso imeli priložnosti za akademsko kariero. Ob številnih, o katerih smo pisali v že omenjeni monografiji, je ostal spregledan nosilec podiplomskega študija s področja javnega zdravstva, ki ga je kot podružnico Medicinske fakultete Zagreb ustanovil in vodil doc. dr. Valter Keršič. Deloval je na nekdanjem Zavodu za zdravstveno varstvo v Mariboru (sedanjem Nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano) in več generacij zdravnikov v okviru dvosemestralnega podiplomskega študija vpeljal v svet medicinske statistike. Napisal je več učbenikov s področja statistike v zdravstvu, se kot mentor podpisal pod številne specialistične naloge in sodeloval v pomembnih raziskovalnih projektih.

Tako je uredniški odbor sklenil, da se posvetimo visokošolskim učiteljem in učiteljicam iz nekdanje Splošne bolnišnice Maribor, sedanjega Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, ki so bili habilitirani do leta 2002. Tedaj so se začele intenzivne priprave, ki so se zaključile s sprejemom Odloka o preoblikovanju Univerze v Mariboru, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije soglasno sprejel 2. oktobra 2003. Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije je 3. decembra 2003 potrdil univerzitetni študijski program Splošna medicina in objavil razpis za vpis.

Prva generacija študentov medicine se je vpisala v študijskem letu 2004/2005. Pri tem smo zaradi celovitosti v predstavitev vključili tudi visokošolske učitelje, ki so živeli in delovali pred ustanovitvijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, saj je bil njihovi prispevek k razvoju zdravstva v Mariboru izjemnega pomena.

Matjaž Zwitter: Pogovarjajmo se o evtanaziji

Knjiga Pogovarjamo se o evtanaziji je nedavno izšla pri založbi Slovenska matica. Avtor knjige prof. dr. Matjaž Zwitter je predstojnik Katedre za medicinsko etiko in pravo na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru, ki je izdajo podprla. Knjiga prihaja med slovenske bralce v času, ko so se ponovno močno razvnele razprave o pravici do samomora z zdravniško pomočjo in do evtanazije. Avtor nam svoja stališča do občutljive tematike ob koncu življenja predstavlja s kar najmanj ideološkimi argumenti, zato pa s toliko več slikovitimi praktičnimi izkušnjami pri zdravniški obravnavi hudo bolnih. Zdravniški pogled nam razkriva prenekatere zmote, ko nekateri pod evtanazijo razumejo tudi opustitev nesmiselnega intenzivnega zdravljenja ali pa bolnikovo nesporno pravico, da odkloni zdravljenje, ki bi mu predstavljalo le dodatno breme. Prav tako nam avtor jasno pokaže, kako negotovi in pravno neoprijemljivi so pojmi neznosnega trpljenja, neozdravljive bolezni, kratkega pričakovanega preživetja ali bolnikove svobodne volje, kaj vse naj bi bil pogoj za zakonsko zagotovljeno pravico do evtanazije. Prepričani smo, da bo knjiga v dragoceno pomoč vsem, ki bodo želeli utemeljeno razpravljati o "pravici do dobre smrti".

»K pisanju te knjige me je spodbudilo dvoje. Najprej je tu dejstvo, da mnogi v javnih razpravah o evtanaziji uporabljajo pojme, ki so strokovno netočni in etično nesmiselni, kakršen je na primer »pasivna evtanazija«. Če se ne dogovorimo za pravo izrazje, potem seveda tudi vsebina razprave ni dobro opredeljena. Drugi razlog pa je, da je celotna javna razprava izjemno ostro polarizirana. Redka so prizadevanja, kakršen je bil simpozij o evtanaziji marca 2019, da bi stališča zagovornikov in nasprotnikov evtanazije vsaj zbližali. Z medsebojnim obtoževanjem, ki daje ton večini medijskih polemik, preprosto ne moremo naprej. To zanesljivo ni pot do dogovora – pa naj bo takšen ali drugačen,« zapiše v uvodniku knjige njen avtor.

Silva Burja, Milena Treiber, Andreja Tekauc Golob: Učinkovita uporaba ultrazvočne preiskave možganov v obdobju novorojenčka

Avtorice in urednice univerzitetnega učbenika Učinkovita uporaba ultrazvočne preiskave možganov v obdobju novorojenčka so prim. doc. dr. Silva Burja, dr. med. specialistka pediatrije, neonatologinja, v času nastajanja učbenika članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, in doc. dr. Milena Treiber, dr. med., specialistka pediatrije, neonatologinja, predstojnica Enote za neonatologijo Klinike za ginekologijo in perinatologijo, UKC Maribor, članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru ter prim. Andreja Tekauc Golob, dr. med., specialistka pediatrije, neonatologinja, IBCLC, Klinika za ginekologijo in perinatologijo, UKC Maribor.

Učbenik je praktičen vodič v ultrazvočno (UZ) diagnostiko prirojenih in pridobljenih patoloških sprememb možganov novorojenčka. Gre za prvo obsežnejše delo s področja ultrazvočnih preiskav možganov v zelo zahtevni pediatrični subspecialnosti, neonatologiji v slovenskem jeziku in je plod sodelovanja strokovnjakov Univerze v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu.

V Mariboru, ki je zibelka slovenske ultrazvočne diagnostike v vseh medicinskih panogah, se je pri pediatrih neonatologih in intenzivistih v 37 letih uporabe UZ možganov v obdobju novorojenčka nabralo zadosti znanja in izkušenj, da se je izoblikovala odločitev napisati učbenik za zdravnike tistih subspecialnosti, ki pri svojem delu uporabljajo UZ preiskavo možganov kot neinvazivno, neškodljivo, tehnično enostavno, komplementarno preiskavo pri kliničnemu pregledu bolnega novorojenčka.

K bogati vsebini učbenika so s svojimi izkušnjami in znanjem s področja UZ diagnostike prispevali še prim. Igor Japelj, dr. med., specialist ginekologije in porodništva, začetnik ultrazvočne diagnostike v Sloveniji, asist. mag. Zdravko Roškar, dr. med., specialist pediater, predstojnik Oddelka za pediatrijo,

Splošna bolnišnica v Murski Soboti, in asist. Dušanka Meglič, dr. med., specialistka pediatrije, članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, in prim. asist. mag. Mirjana Todorovič Guid, dr. med., specialistka pediatrije, Klinika za pediatrijo, UKC Maribor ter prof. dr. Darja Paro Panjan, dr. med., specialistka pediatrije, predstojnica Kliničnega oddelka za neonatologijo, Pediatrična klinika, UKC Ljubljana, članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete univerze v Ljubljani.
Univerzitetni učbenik Učinkovita uporaba ultrazvočne preiskave možganov v obdobju novorojenčka je plod dobrega sodelovanja obeh slovenskih medicinskih fakultet in Medicinske fakultete Univerze v Zagrebu in je kot prvenec izšel v založbi Univerzitetne založbe Univerze v Mariboru v nakladi 300 izvodov. Izdajatelj je Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru.

Marjan Skalicky: Simulatorji - opis učnih vsebin, gradivo za študente

Klinična uporaba ultrazvoka (UZ) se je v mariborski bolnišnici začela leta 1968. Letos obeležujemo 50 let stalnega izpopolnjevanja v diagnostičnem in interventnem ultrazvoku. Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru poteka izobraževanje študentov na ultrazvoku od leta 2004. Študentje so ga z velikim zadovoljstvom sprejeli, saj se zavedajo, da je postal prenosni ultrazvok nova osebna oprema vsakega zdravnika. Učenje poteka v rednem in izbirnem predmetniku na simulatorjih, medsebojno in tudi na samem sebi. V 6. letniku poteka propedevtično-klinično delo na bolniku ob nadzoru mentorja. Aparati, ki so sicer last medicinske fakultete, so na voljo na klinikah Univerzitetnega kliničnega centra v Mariboru. V gradivu so predstavljeni tudi simulatorji za učenje človeških fizioloških, patofizioloških procesov, urgentnih stanj, postopkov oživljanja, invazivne endoskopije zgornjih in spodnjih prebavil, vaginalnega in operativnega poroda ter simulator za osnovne in naprednejše laparoskopske veščine. Simulatorji so programsko nadgrajeni in predvideni tudi za podiplomsko izobraževanje zdravnikov in medicinskih sodelavcev.

Različni avtorji (Gregor Prosen): Učbenik za Urgentno medicino

Prof. Arif Alper Cevik, redni profesor urgentne medicine v Združenih arabskih emiratih, University of Al Ain., je soustanovitelj projekta "iEM", t. j. e-Učbenika in e-Virov za dodiplomsko poučevanje urgentne medicine (EM) po celem svetu. Celotna vsebina e-Učbenika, pri katerem smo sodelovali študenti in učitelji na MF UM, je osnovana na silabusu za dodiplomsko učenje urgentne medicine, kakor jo priporoča Svetovno združenje za urgentno medicino (IFEM).
e-Učbenik iEM je bil založen leta 2018 in je prosto dostopen na https://iem-student.org. Nastal je v sodelovanju 133 avtorjev iz 19 držav. Iz MF UM je sodelovalo 12 študentov in asist. Gregor Prosen.

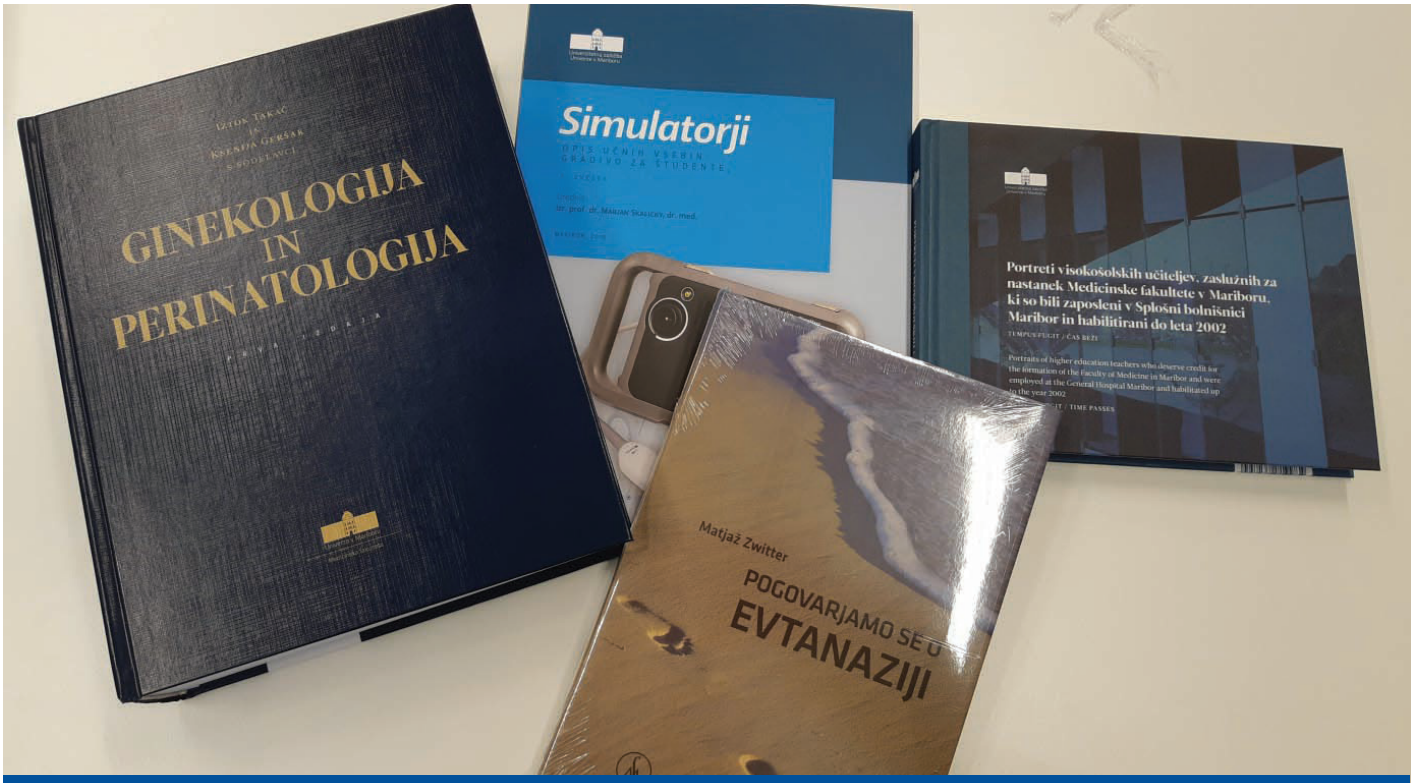

Nove publikacije na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru.

Prva pomoč študentom v pomoč

Avtor: Gregor Jakopič, študent 3. letnika MF UM
Fotografije: Arhiv DŠMM

Življenjska zgodba povprečnega avtomobilskega kompleta prve pomoči se običajno konča na kakšni pozabljeni polici v zaprašeni omari, kjer mu družbo delajo že štirje starejši kompleti, vsi več ali manj neuporabljeni, nekaterim manjka zgolj kakšen povoj ali obliž.

Kam z njimi, ko bo polica premajhna? Hkrati pa študentje medicine, ki sodelujejo v študentskih projektih, kjer izobražujejo, pomagajo, motivirajo druge študente, bolnike kot tudi širšo javnost, uporabljajo sanitetni material za simulacije, in ko ga zmanjka morajo nabaviti novega. Saj druge možnosti pravzaprav ni. Ali pač? Sta to res dve realnosti, dva bregova reke, mostu pa nikjer?

Nemo sem zrl v kup dvajsetih, povsem novih kompletov, ki so jih kolegi odpirali in sortirali sanitetni material. Ko smo prišli na vrsto, smo si z njimi polnili svoje reševalne torbe. Ob tem me je prešinila misel: kakšna potrata sredstev. To je bilo na Urgentnem vikendu pred dvema letoma. Leto kasneje se je ob taki priložnosti zgodba ponovila. Dal sem pobudo za premislek o tem, kako to spremeniti. Zbrali smo se somišljeniki in začelo se je. Določili smo cilj, ciljno publiko, morebitne podpornike in si pridobili ustrezna pooblastila Društva študentov medicine Maribor.

Po številnih elektronskih sporočilih, klicih ter sestankih smo sestavili krožno verigo vzgibov in vzvodov, vsi člani so nekaj prispevali in še več pridobili, vmes pa smo bili mi, študentje. Po več kot pol leta smo uspeli uskladiti vse sodelujoče člene in tako smo oktobra začeli z zbiralno akcijo, ki smo jo poimenovali Zbiranje kompletov prve pomoči s pretečenim rokom uporabe. Sledili so intervjuji, reportaže, objave, skratka obveščanje javnosti. Začele so deževati pohvale in, kar je najpomembneje, zaželjeni kompleti prve pomoči.

Po zakonu morajo biti kompleti avtomobilskih prvih pomoči stari manj kot pet let, saj proizvajalci po tem obdobju ne zagotavljajo več sterilnosti materiala. Posledično se marsikateri "star" komplet prve pomoči znajde v smeteh. Ker je v kompletu več različnih materialov, bi morali pri odstranitvi že zastarelega kompleta prve pomoči pravilno ločiti odpadke. To prenekaterega lastnika kompleta prve pomoči odvrne od pravilnega ravnanja s kompletom kot odpadkom. Zato smo se odločili ponuditi javnosti bolj ekološko, smotrno in navsezadnje enostavnejše obliko "odlaganja" kompletov prve pomoči s preteklim trajanja, hkrati pa omogočiti študentom medicine boljšo dostopnost do sanitetnega materiala med njihovim obšolskim izobraževanjem.

Projekt Urgentni vikend je tridnevno izobraževanje študentov medicine, kako pomagati poškodovancu, kakšne so osnovne tehnike diagnosticiranja poškodb in patologij, kakšne so tehnike imobilizacije, kako poteka reševanje na terenu … Dogodek organiziramo in vodimo člani ŠUSa, strokovna predavanja in delavnice izvajajo zdravniki specialisti urgentne medicine, zunanji strokovnjaki javnih reševalnih služb in starejši izkušeni kolegi.

Letošnji Urgentni vikend je potekal od 15. do 17. novembra v domu Planinka, kjer so se nam pridružili pripadniki gasilske brigade Maribor, reševalci in vojaška zdravstvena enota. Vsi so s svojo opremo, znanjem in bogatimi izkušnjami učili ter trenirali več kot 60 nadobudnih in motiviranih študentov medicine. In vsak med nami je bil dobro opremljen s sanitetnim materialom, ki smo ga zbrali z zbiralno akcijo, o kateri poročamo.

Zbiralni zabojnik najdete v garažni hiši Europarka Maribor na vhodu 1, kjer stoji in predstavlja most med javnostjo in študenti medicine s sporočilom o namenu naše akcije za zbiranje že odsluženih kompletov prve pomoči.

Zbiralni zabojnik študentov medicine v garažni hiši Europarka.

Uspešno sodelovanje med UM FZV in GWUSON

Avtorici: Dominika Vrbnjak, Aleksandra Lovrenčič
Foto: UM FZV

Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede (UM FZV) in The George Washington University School of Nursing (GWUSON) sta v zelo kratkem času vzpostavili zelo produktivno medsebojno sodelovanje na izobraževalnem področju.

Tesno sodelovanje se je vzpostavilo zahvaljujoč dekanici UM FZV prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majdi Pajnkihar, FAAN, ki je v času udeležbe na American Academy of Nursing v ZDA novembra 2018, predstavila idejo o medsebojnem sodelovanju dekanici GWUSON Prof Pameli D. Jeffries, PhD, RN, FAAN, ANEF, FSSH.

Prof Jeffries velja za mednarodno priznano in ugledno teoretičarko in raziskovalko na področju zdravstvene nege. Njeno raziskovalno področje zajema simulacije, klinično izobraževanje in inovativne izobraževalne strategije za področje simuliranega kliničnega okolja. Je članica prestižne raziskovalne skupine Sigma Theta Tau ter uglednega združevanja American Academy of Nursing, v katerega so vključeni vodilni strokovnjaki s področja raziskovanja, izobraževanja, managementa in prakse v zdravstveni negi iz ZDA in manjše število strokovnjakov iz tujih držav. Dekanica GWUSON je v maju 2019 obiskala UM FZV in za visokošolske učitelje, sodelavce ter študente izvedla predavanje z naslovom »The Essentials Needed to Build a Simulation-Based Curriculum«. Z velikim veseljem je sprejela povabilo, da postane gostujoča profesorica na UM FZV.

V mesecu juliju 2019 sta viš. pred. dr. Klavdija Čuček Trifkovič in asist. Petra Klanjšek obiskale GWUSON in se udeležile izobraževanja na področju poučevanja v simuliranem okolju »Best practices in teaching simulation and learning pedagogy«, ki je bilo osredotočeno na uporabo simulacijske pedagogike in vključevanja simulacij v učne načrte ter uporabo scenarijev za simulacije v simuliranem kliničnem okolju.

V začetku septembra 2019 smo na UM FZV gostili Prof Carol S. Lang, DScN, MSc, RN, direktorico lokalnih in globalnih iniciativ, odgovorno za mednarodno izobraževanje z namenom izmenjave študentov in zaposlenih na obeh fakultetah ter prenos dobrih praks, kar predstavlja edega izmed ciljev obeh fakultet.

V prvem tednu v novembru je UM FZV gostila prve študente iz GWUSON in Assist Prof Carol S. Lang, DScN, MSc, RN. Pet študentov GWUSON je v sklopu svojega obiska opravljalo obveznosti v okviru svojega izobraževanja na področju zdravstvene nege v dispanzerju in lokalni skupnosti. V času obiska je g. Aleksander Jus, pomočnik direktorja za zdravstveno nego Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, študentom predstavil zdravstveni sistem v Sloveniji, g. Mladen Kraljić iz Mednarodne pisarne UM pa odlično mednarodno dejavnost naše univerze. Tuji študenti so gostovali na Srednji zdravstveni in kozmetični šoli Maribor, kjer so dijakom predstavili z zdravjem povezano problematiko, s katero se srečujejo mladostniki. Študenti GWUSON so predstavili zdravstveni sistem v ZDA ter intervjuvali študente naše fakultete. Obiskali so Nacionalni inštitut za javno zdravje, kjer so jim njihovi odlični strokovnjaki predstavili sistem javnega zdravja v Sloveniji ter pojasnili razlike med ameriškim in slovenskim sistemom javnega zdravja. Prav tako je bilo organizirano srečanje s predstavnikom ameriške ambasade g. Brianom J. Streetom. Študenti so izvedli klinične vaje v učni bazi fakultete – v patronažnem varstvu ter v ambulantah družinske medicine Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor. Študenti so prav tako spoznavali slovensko kulturo z obiskom Ljubljane, Maribora in Ptuja ter se družili s študenti in zaposlenimi na UM FZV.

UM FZV in GWUSON želita v prihodnje še poglobiti svoje sodelovanje na izobraževalnem področju, in sicer z oblikovanjem študijskega programa za medicinske sestre z naprednimi znanji na področju gerontološke zdravstvene nege. Načrtujemo izobraževanje visokošolskih učiteljev UM FZV na GWUSON za pridobitev znanja in izkušenj na podlagi napredne prakse zdravstvene nege (ang. advanced nursing practice). Aktivno pristopamo k oblikovanju projekta za pridobitev Fulbright-ovega štipendista iz GWUSON. Odpirajo pa se tudi priložnosti za sodelovanje na raziskovalnem področju v okviru kliničnega izobraževanja in inovativnih izobraževalnih strategij za področje simuliranega kliničnega okolja.

Mednarodno sodelovanje UM FZV v raziskovanju za sodobno izobraževanje

Avtorji: Majda Pajnkihar, Dominika Vrbnjak, Gregor Štiglic, Mateja Lorber, Aleksandra Lovrenčič
Foto: UM FZV

Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede je skupaj s svojo razvejano partnersko mrežo mednarodno priznanih institucij s področja zdravstvene nege kot partner prijavljala številne projektne predloge in **v letu 2019** uspešno pridobila **pet ERASMUS+ projektov** v okviru ključnih ukrepov 2 in 3 (podpora za reformo politik, strateška partnerstva na področju visokošolskega izobraževanja) programa Evropske unije Erasmus+.

Erasmus+

Projekt **»Merjenje in primerjava dosežkov učnih izidov v visokem šolstvu, 2. faza« (»Measuring and Comparing Achievements of Learning Outcomes in Higher Education Phase 2 – calohE2«)** predstavlja nadaljevanje projekta »Measuring and Comparing Achievements of Learning Outcomes in Higher Education in Europe (CALOHEE)«. Vodilna partnerja sta University of Groningen, Nizozemska in University of Deusto, Bilbao, Španija. Na UM, FZV projekt vodita prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar in doc. dr. Dominika Vrbnjak. Glavni cilj projekta je povečanje uporabe razpoložljivih ogrodij kvalifikacij, ocenjevalnih okvirjev in postopkov ter razpoložljivih referenčnih brošur za posamezna področja.

V okviru projekta **»Obvladovanja stresa študentov z mobilno aplikacijo« (»Student Stress Training e-Mobile Management – SSTeMM«)**, katerega koordinator je Prof John Wells iz Waterford Institute for Technology (WIT) iz Irske, bodo raziskovalci razvili digitalno mobilno platformo, ki bo zagotavljala podporo obvladovanju stresa študentom zdravstvene nege v kliničnem okolju. Številne raziskave namreč kažejo, da so mladi vedno bolj izpostavljeni stresom. Populacija medicinskih sester velja še za posebej ogroženo poklicno skupino, posledice pa se kažejo tudi v predčasnem zapuščanju poklica. SSTeMM bo podpiral študente zdravstvene nege pri razvoju osebnostne vzdržljivosti za izboljšanje njihovega delovnega udejstvovanja ter jih opremil z znanjem, spretnostmi in kompetencami za obvladovanje stresa tekom in po zaključku izobraževanja. Projekt na UM, FZV vodita doc. dr. Dominika Vrbnjak in prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnkihar.

Projekt **»Izboljšanje kompetenc študentov zdravstvenih ved na področju sprememb vedenja za podporo samooskrbi kroničnih bolnikov« (Improving healthcare students' competences for behaviour change to effectively support self-care in chronic diseases – Train-4Health)** koordinira prof. Mara Pereira Guerreiro z Escola Superior de Enfermagem de Lisboa, Portugalska. Namen projekta je izboljšati kompetence študentov zdravstvene nege za spremembo vedenja in učinkovito podporo samooskrbi kroničnih bolnikov z inovativnim izobraževalnim paketom. Specifični cilji projekta pa vključujejo uskladitev evropskega multidisciplinarnega okvira kompetenc o spremembi vedenja pri kroničnih boleznih in opredelitev učnih načrtov, ki temeljijo na učnih rezultatih. V okviru projekta bo razvita tudi simulacijska programska oprema za usposabljanje o spremembi vedenja, ki bo vključena v širše elektronsko izobraževalno okolje. Projekt na UM, FZV vodi izr. prof. dr. Gregor Štiglic.

Projekt **»Digitalna orodja za inovacije v izobraževanju na področju zdravstvene nege« (Digital Toolbox For Innovation In Nursing Education – I-BOX)** bo potekal pod vodstvom prof. Esther Cabreras, School of Health Sciences TecnoCampus, Španija. Na UM, FZV projekt vodi izr. prof. dr. Gregor Štiglic. Visokošolsko izobraževanje ne more več potekati na tradicionalen način s sedenjem v učilnici. Projekt se bo ukvarjal z vključevanjem novosti na pedagoškem področju v študijske programe z zagotavljanjem izobraževalnih tehnologij nove generacije. Vse večji pomen ima tehnologija tudi v zdravstvu, ki zahteva interdisciplinarne študijske programe, v katerih študentje različnih okolij sodelujejo pri raziskovanju in oblikovanju novih rešitev problemov iz realnega okolja. Namen projekta je oblikovanje in razvoj avdiovizualnih gradiv s področja zdravstvene nege v formatu odprtega dostopa. Vsa gradiva, ki bodo razvita v okviru projekta, bodo deljena v digitalnem sodelovalnem okolju, ki bo omogočilo prestrukturiranje vsebin s pomočjo e-učenja.

V okviru projekta **»Na osebo osredotočen pristop v učnih načrtih v zdravstvu« (Person-centredness in Healthcare Curricula - PCCurric)** se bo pripravil mednarodni učni načrt izobraževanja, ki bo vključeval načela na osebo osredotočenega pristopa. Nastali učni načrt bo pripravljen na osnovi nabora tem/vsebin, ki podpirajo učne načrte v zdravstvu, z določitvijo učnih izidov in poklicnih značilnosti, ki ustrezajo potrebam deležnikov izobraževanja v zdravstvu ter z zasnovo inovativnih strategij za ocenjevanje učnih načrtov. Prav transnacionalni pristop k projektu bo pripomogel k razumevanje koncepta načel na osebo osredotočenega pristopa in s tem k večji možnosti, da se bodo načela, na katerih temelji na osebo osredotočen pristop v praksi, tudi izvajala. Koordinator projekta je prof. Brendan McCormack iz Queen Margaret University, Edinburgh, Velika Britanija. Na UM, FZV projekt vodi doc. dr. Mateja Lorber.

Uspešno pridobljeni projekti raziskovalcev UM, FZV dokazujejo raziskovalno odličnost naših visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter neomajen trud pri sodelovanju s mednarodno priznanimi kolegi iz sorodnih institucij po Evropi in širše. Pričakujemo, da bodo imeli rezultati projektov visoko aplikativno vrednost za stroko zdravstvene nege in zdravstvenih ved v Sloveniji in tujini.

Ponudba prodajnih avtomatov v zdravstvenih in socialno varstvenih zavodih v Sloveniji

Avtorice: Urška Rozman, Maja Strauss, Sonja Šostar Turk
Foto: UM FZV

Zdravo prehranjevanje je eden izmed ključnih dejavnikov varovanja in krepitve zdravja, ki prispeva k boljšemu zdravju, večji kakovosti življenja in k vzdržnosti zdravstvenih sistemov. Nezdravo prehranjevanje in premalo telesne dejavnosti namreč pomembno prispevata k bremenu kroničnih nenalezljivih bolezni ter k stroškom zdravstvenih blagajn. Nezdrave prehranjevalne navade ter okoljski in socialno-ekonomski faktorji so glavni dejavniki, ki prispevajo k epidemiji debelosti. Še posebej je potrebno izpostaviti trend prehranjevanja stran od doma »eating outside« (Rosi et al., 2017; Young & Nestle, 2007; Bray, Nielsen, & Popkin, 2004), pri čemer vse pogosteje dostopni prodajni avtomati predstavljajo pomembne deleže dnevnih obrokov. Prodajni avtomati so dostopni v različnih okoljih, kot so fakultete, zdravstvene in druge javne ustanove, tako so prigrizki iz prodajnih avtomatov še posebej priljubljenih pri populacijah študentov, zaposlenih z dolgim delovnim časom, pa tudi bolnikih, uslužbencih in obiskovalcih zdravstvenih zavodov. Prodajni avtomati so eden izmen načinov prehranske ponudbe, vendar po-

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

DOBER TEK Slovenija
Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025

ZPS ZVEZA POTROŠNIKOV SLOVENIJE

Univerza v Mariboru
Fakulteta za zdravstvene vede

gosto spregledan del pri prizadevanju za izboljševanje prehranskih navad, stanje prehranjenosti in prekomerne (ali prenizke) telesne mase prebivalcev.

Na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za zdravstvene vede smo izvedli raziskavo v okviru Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 »Dober tek Slovenija«, ki ga je potrdil Državni zbor Republike Slovenije kot desetletno usmeritev na področju prehrane in telesne dejavnosti. V raziskavi so sodelovali Pediatrična klinika UKC Ljubljana, Nacionalni inštitut za javno zdravje ter Zveza potrošnikov Slovenije. Namen raziskave je bil, pregledati ponudbo prehrambnih izdelkov v avtomatih v zdravstvenih in socialnovarstvenih ustanovah. Popisali smo vsebino prodajnih avtomatov v 188 zdravstvenih in socialno varstvenih ustanovah v vseh statistični regijah v Sloveniji, in sicer 5625 izdelkov. Skoraj polovica domov starejših občanov nima prodajnega avtomata, medtem ko sta brez prodajnih avtomatov samo 2 bolnišnici in 8 zdravstvenih domov.

Izsledki raziskave kažejo, da so prodajni avtomati v več kot treh četrtinah napolnjeni s pijačami z dodanim sladkorjem in sladkimi prigrizki, medtem ko se bolj zdrava izbira (sveža sadje in zelenjava, smoothie) pojavljajo v zelo nizkem deležu (manj kot 1 %). Kategorizacija izdelkov glede na prehranske vrednosti živil je pokazala, da med bolj zdrave izdelke v avtomatih sodijo tekočine (tiste, ki vsebujejo malo ali nič sladkorja), sveže sadje in zelenjava ter jogurti. Med izdelke, ki bi se jim naj izogibali ali jih uživali le občasno, sodijo sladki prigrizki in pijače s sladkorjem. Večina popisanih sendvičev (71 %), ki se nahajajo v prodajnih avtomatih, je iz belega kruha in kar v 68 % so polnjeni z mesninami.

Glede na zgornje ugotovitve predlagamo, da se za zagotavljanje ponudbe, s katero lažje načrtujemo zdravo prehrano, v prodajnih avtomatih v zdravstvenih in socialnih zavodih v razpisne pogoje vključijo smernice in priporočila za zagotavljanje zdravih prehranskih izbir, ki smo jih izdelali skupaj s partnerji projekta. Predlagamo, da v prodajnih avtomatih prevladujejo voda, napitki z manj oziroma brez sladkorja, naravni jogurti in drugi naravni mlečni napitki, polnozrnati sendviči in sveže sadje ter zelenjava. Namesto avtomatov naj se omogoči raje pitje vode neposredno iz pipe ali pitnika, ki naj bo nameščen v vsaki zdravstveni in socialnovarstveni ustanovi, saj je kakovost tekoče pitne vode skoraj povsod v Sloveniji odlična.

Rezultati raziskave so bili predstavljeni na novinarski in strokovni konferenci z naslovom »Za boljše izbire v prodajnih avtomatih«, ki je potekala 3. decembra na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za zdravstvene vede. Na konferenci je sodelovala tudi Zveza potrošnikov Slovenije s predstavitvijo programa »Veš, kaj ješ študent«, v okviru katerega so posebno pozornost namenili izobraževanju študentov o tem, kaj zajtrkovati in malicati, kako izbrati prigrizek iz avtomata ali kosilo na bone v restavraciji. Z različnimi aktivnostmi so spodbujali tudi zdravo izbiro osnovnih živil v trgovini in lastno pripravo obrokov. Prav tako je bila na konferenci prestavljena nova smer podiplomskega študijskega programa 2. stopnje Zdravstvena nega »Preventivna in klinična prehrana«, ki bo z izobraževanjem o zdravem načinu prehranjevanja v vseh življenjskih obdobjih in zdravstvenih stanjih pripomogla k boljšemu prehranjevanju ter s tem k ohranjanju in krepitvi zdravja prebivalcev Slovenije.

NE IZGUBITE VIDA ZARADI SLADKORNE BOLEZNI!
IZKORISTITE MOŽNOST PREVENTIVNEGA PREGLEDA OČESNEGA OZADJA!

AMBULANTA ZA PRESEJANJE DIABETIČNE RETINOPATIJE

UKC MARIBOR | Univerzitetni klinični center Maribor

Oddelek za očesne bolezni

NAROČANJE BOLNIKOV

po telefonu: 02 321 17 17 ali osebno

Center za naročanje Oddelek za očesne bolezni III. nadstropje
od ponedeljka do petka med 8.00 in 12.00 uro

Kaj potrebujete:
napotnico diabetologa, osebnega zdravnika, oftalmologa ali drugega zdravnika s šifro ZZZS: 2325.

Komu je namenjena:
novo odkritim sladkornim bolnikom, sladkornim bolnikom brez ali z blagimi spremembami na očesnem ozadju.

Kaj je diabetična retinopatija (DR)?
DR je resna komplikacija sladkorne bolezni, ki v napredovali obliki ogroža vid in prispeva k invalidnosti prebivalstva.
DR je glavni vzrok izgube vida med aktivno populacijo v starosti med 20. in 64. letom.

Pomen presejalnih programov
Zgodnje odkrivanje DR in pravočasno zdravljenje sta izrednega pomena pri zmanjšanju izgube vida.
Cilj: hitrejši in lažji dostop za odkrivanja sprememb na očesnem ozadju na novo odkritim sladkornim bolnikom.
Dosedanje analize presejalnih programov so pokazale, da pri 20 do 24 % sladkornih bolnikih odkrijemo znake DR.

Normalno očesno ozadje

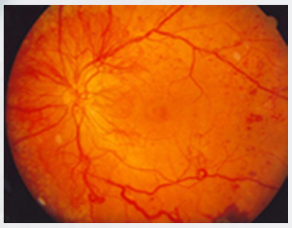

Proliferativna diabetična retinopatija

Obravnava bolnika
Po predhodni naročitvi popoldan na Oddelku za očesne bolezni UKC Maribor III. nadstropje,

Dipl. med. sestra s posebnimi znanji:
slikanje očesnega ozadja pri široki zenici.

Zdravnik specialist oftalmolog: analiza slik v naslednjih dneh, postavitvijo diagnoze, napotitev bolnika v nadaljnjo obravnavo glede na smernice za spremljanje in zdravljenje DR, izvid po pošti.

Ponovni kontrolni pregledi v Ambulanti za presejanje DR
Za bolnike brez DR čez 1 leto, z znaki začetne DR čez 8–10 mesecev, zmerne DR čez 6–8 mesecev.

Pripravila: **prof. dr. Dušica Pahor, dr. med., specialist oftalmolog,**
predstojnik Oddelka za očesne bolezni UKC Maribor

Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni
Ministrstva za zdravje Republike Slovenije 2010–2020

BAYER

L.SI.MKT.12.2017.2237

Dr. Ivan Matko prvi stalni slovenski zdravnik mariborske bolnišnice

Avtorja: prim. prof. dr. Elko Borko, dr. med.
Foto: arhiv UKC Maribor

Dr. Ivan Matko se je rodil v Rajhenburgu 25. julija 1885 v družini šolskega nadučitelja, v kateri je bilo sedem otrok. Njegov oče se je iz rodnega Mozirja po gimnazijskem šolanju v Celju in končanem učiteljišču v Mariboru leta 1874 preselil v Rajhenburg in že leta 1893 postal zelo spoštovan nadučitelj in to nalogo uspešno opravljal vse do svoje smrti 1905.

Za svoje zasluge v tem kraju je postal tudi častni občan.[1] Mladi Ivan Matko je tako odraščal pod skrbnim in izbranim vodstvom očeta in v domačem kraju dokončal osnovnošolsko izobraževanje, ki ga je nadaljeval z gimnazijskim v Celju; 5. razred je obiskoval v Mariboru, 6. do 8. razred pa v Ljubljani, kjer je leta 1905 maturiral. Na Dunaju je študiral medicino in je že kot študent od leta 1909 do 1910 delal na dunajski kliniki Nord. Študij medicine na dunajski univerzi je dokončal julija 1911. Takoj se je zaposlil na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice v Ljubljani, ki ga je vodil primarij dr. Franc Derganc in na njegovem oddelku ostal do 1. novembra 1911, ko je nastopil čas (drugega dela) obveznega vojaškega roka, ki ga je je dokončal 31. marca 1912. Po tem se je strokovno izpopolnjeval od 1. aprila 1912 do 1. avgusta 1914 kot aspirant (gostujoči zdravnik), od 1. januarja 1914 pa kot demonstrator na kliniki prof. Ortnerja na Dunaju. Že leta 1912 je kot mlad zdravnik je objavil dva strokovna članka v reviji Liječnički vijesnik[2] in Wiener medizinische Wochenschrift[3] ter že predaval v dunajskem zdravniškem društvu . Julija in avgusta 1914 so ga vpoklicali in je bil zdravnik 4. bataljona 87. pešpolka v Celju. Po odpustu 1. oktobra 1914 so ga dodelili garnizijski bolnišnici I. na Dunaju, na kateri je delal kot nadzdravnik na internem oddelku profesorja Stejskala do 1. julija 1916. Vmes je bil februarja tri tedne v bolnišnici za kozave v Neutitscheinu (Novi Jičin) in dva meseca šef zdravnik na internem oddelku bolnišnice nadvojvode Reinerja v Hietzingu. Že 1. julija 1916 so ga premestili in je prevzel mesto nadzdravnika na internem oddelku profesorja Zweiga v garnizijski bolnišnici II. na Dunaju. 1. septembra 1918 je postal šef malaričnega oddelka v rezervni bolnišnici 13. na Dunaju in tu deloval do 1. novembra 1918, ko so ga odpustili iz avstrijske vojske in se je vrnil v Ljubljano.

Poleg rednih delovnih obveznostih med vojaško sanitetno službo se je v prostem času strokovno izpopolnjeval na patološko-anatomskem inštitutu pri profesorju Paltaufu, na kemičnem inštitutu pri prof. Pauliju, na kemičnem oddelku pri profesorju Freundu in na dermatološkem oddelku pri profesorju Sachsu na Dunaju. V vseh teh strokah je napisal več znanstvenih prispevkov in imel predavanja v dunajskem zdravniškem društvu.[4]

Proti koncu januarja 1919 je nastopil z delom šefa zdravnika v III. Internem oddelku mariborske začasne vojaške bolnišnice in to dolžnost opravljal vse do konca maja 1919.

V mesecu maju so vodilni nemški zdravniki na Spodnjem Štajerskem dobili odpovedi[5] in na položaj provizornega primarija na internem oddelku mariborske bolnišnice je Deželna vlada v Ljubljani imenovala dr. Ivana Matka, ki je to dolžnost prevzel 1. junija 1919. Že 1. septembra 1919 pa je na podlagi razpisa postal redni primarij internega oddelka mariborske bolnišnice.

Po slabem letu v mariborski javni bolnišnici je 1. aprila 1920 je zaprosil dekanat medicinske fakultete Karlove univerze v Pragi za docenturo iz interne medicine. Njegova prošnja je bila uspešna in 8. julija 1919 je časopis Mariborski delavec že objavil sporočilo, da je primarij dr. Ivan Matko pridobil naziv docent interne medicine na vseučilišču v Pragi[6].

Dobil je daljši študijski dopust, tako da je od 1. septembra 1920 do 31. decembra 1920 na interni kliniki Karlove univerze predaval o perkusiji, avskultaciji in hematologiji. 1. januarja 1921 je postal za dve leti prvi asistent pri profesorju Syllabi (Silaba). Prof. Silaba mu je v tem času pismeno ponudil mesto izrednega profesorja, prav tako pa je bil v tem času, kot je sam zapisal: »Ob obolenju gospoda prezidenta ČSR Masaryka pritegnjen k zdravniški službi. Služboval sem pri njem vsak drugi dan. Spal na Hradčanih, jedel pri predsednikovi mizi ob navzočnosti njegove hčerke Alice in sina Jana. Drugi službujoči zdravnik je bil dr. Maixner.«[7] V časopisu Slovenski narod je bilo objavljeno zahvalno pismo urada predsednika Češkoslovaške republike »za učinkovito sodelovanje pri zdravljenju gospoda prezidenta[8].«

Že aprila 1921 se je vrnil v Maribor, in to novico je objavil takratni mariborski časopis.[9] V letih 1923, 1924, 1926 se še je občasno vračal v Prago in imel dobro obiskana predavanja na praški medicinski fakulteti, kar pa je kasneje opustil zaradi finančnih vzrokov.[10]

Vse svoje dopuste, ki so mu kot primariju pripadali, je uporabil deloma za omenjena predavanja v Pragi ali za znan-

stvena potovanja. V Nemčiji je bil daljši čas v Frankfurtu pri prof. Dessauerju. Potoval je po Poljski, francoskem delu Švice in leta 1929, po 6. mednarodni konferenci v Rimu, po Italiji.

25. septembra 1921 je članek v časopisu Tabor naznanil ustanavljanje sekcije protituberkulozne lige v Mariboru.[11] Dr. Ivan Matko je bil med najbolj zaslužnimi in na ustanovnem občnem zboru 13. januarja 1922[12] je bil izvoljen v odbor, ki ga je vodil predsednik in okrajni glavar dr. Srečko Lajnšič. Po ustanovitvi protituberkulozne lige je doc. dr. Ivan Matko vse svoje sposobnosti posvetil ustanovitvi dispanzerja protituberkulozne lige v Mariboru. V ta namen je napisal skupno 41 prispevkov v lokalnem časopisu Tabor in nemškem časopisu Marburger Zeitung. Izdal je tudi brošuro z naslovom Cilji in naloge ambulatorija PTL v Mariboru[13]. To prvo mariborsko zdravstveno-socialno ustanovo so slovesno odprli v Stolni ulici (danes Pošta ulica) v stanovanju pokojnega slovenskega splošnega zdravnika in osebnega prijatelja dr. Ivana Turšiča.[14]

Vpetost v mariborsko vsakdanjost dokazujejo njegovo delovanje v mariborski Ljudski univerzi[15], članstvu v Društvu za izgradnjo porodnišnice v Mariboru,[16] in njegovo zagnano delo pri izgradnji novega odseka za tuberkulozne bolnike v mansardi nad internim (medicinskim) delom bolniške stavbe, ki je bil 27. marca 1927 dokončan in so ga nato poklonili Splošni bolnišnici. Svoj prispevek je doc. dr. Ivan Matko opisal v prošnji Kraljevi banski upravi dravske banovine za ponovno podelitev primariata internega oddelka Splošne bolnišnice Maribor: » V vseh primerih sem hodil ne sramuje se svojega visokega položaja od hiše do hiše, od družine do družine, od industrije do industrije in spodbujal prebivalstvo k samoobrambi in zaščiti, ga spodbujal v borbi proti jetiki in zbiral prispevke za orožje proti njej.«

Kot predstojnik internega oddelka je vodil in usmerjal delo v novogradnji izolirnice, ki je bila v posebni stavbi in je predstavljala poseben odsek internega oddelka. Osebno je revidiral načrte in medicinsko nadziral gradnjo te stavbe, ki je takrat predstavljala eno od najmodernejših stavb na širšem področju takratne države. Takoj zatem se je lotil obnove internega oddelka in že sredi leta 1931 so takratni predstavniki tiska poročali o preurejenem in prenovljenem oddelku. Vse sobe so imele nove postelje, bile so na novo prepleskane z na novo položenimi parketi in centralno kurjavo. Na novo je bil je bil urejen fizikalno-terapevtski inštitut za takratne potrebe fizikalne terapije. Posebno pozornost tiska je vzbudil tuberkulozni oddelek s svojimi 25 posteljami in lopo za ležanje na prostem, ki ga je zgradila in opremila Protituberkulozna liga.[17]

V tem delu svojega ustvarjalnega življenja je sodeloval pri izgradnji počitniške kolonije Kraljice Marije pri sv. Martinu na Pohorju in je ob otvoritvi tega zavetišča za otroke 20. junija 1930 imel pred udeleženci slovesnosti pozdravni nagovor. Prav tako je sodeloval pri gradnji kopališča na Mariborskem otoku. Poleg časopisnih prispevkov obstajata tudi dokumenta, s katerima je mestnemu občinskemu svetu predlagal, da se Ferberjev otok ali Mariborski otok preimenuje v »Mariborski Lido, »saj ima ta otok mnogo sličnosti z beneškim Lidom, ki slovi po svoji krasoti in po svojih zdravilnih napravah«, in zapisal več praktičnih nasvetov za boljše poslovanje, med drugim tudi predlog za izgradnjo hotela na platoju levega brega Drave.[18]

Sam je svoje »truda polno in resno delo« opisal s temi besedami: «Kot primarij v teh letih nisem deloval le na svojem oddelku, marveč sem posvetil vse svoje sile ne le lastni izobrazbi, marveč predvsem prosveti širših plasti. Mnogo uspehov sem doživel, kakršne le redkokdaj kdo lahko pokaže. Smelo pa lahko trdim, da bi bilo moje delo mnogo izdatnejše in uspešnejše, če bi našel povsod razumevanje in podporo. Zaradi tega potrebujem večji oddelek, če hočem še naprej v isti smeri delati kot doslej, kajti bolnišnica je meni vir za moje prosvetno delovanje in vir za moje znanstvene raziskave.«[19]

Njegovo raziskovalno in strokovno publicistično dejavnost dokazuje obsežna bibliografija od leta 1912 do leta 1933. V tem dokumentu je sam zapisal tri knjige, dve znanstveni brošuri, štiri poljudne brošure, 44 znanstvenih razprav, 20 poljudnoznanstvenih razprav, 14 poljudnih razprav, 86 člankov v slovenskih časopisih, 21 člankov v nemških časopisih, 38 znanstvenih prispevkov v nemških, čeških, srbskih in hrvaških strokovnih časopisih.[20]

Julija 1934 je bil z odločbo kralja imenovan za višjega svetnika na Ministrstvu narodnega zdravja v Beogradu in od 1. avgusta 1934 je na tem položaju usmerjal organizacijo protituberkulozne službe.

Že po enem letu se je doc. dr. Ivan Matko vrnil v Slovenijo, saj so ga postavili za predstojnika internega oddelka Splošne bolnišnice v Ljubljani. Svojo novo dolžnost je prevzel 20. septembra 1935. Že 1. februarja 1936 so ga na občnem zboru izvolili in je postal 26. predsednik Slovenskega zdravniškega društva.[21],[22], in to dodatno nalogo je opravljal do leta 1938. V zimskem semestru leta 1937 je študentom petega semestra medicine predaval interno propedevtiko[23] in bil honorarni predavatelj na Medicinski fakulteti vse do leta 1940, ko je profesor interne medicine dr. Karel Lušicky prevzel predavanja iz propedevtike.

Tudi po letu 1935, ko se je vrnil iz Beograda in vodil interni oddelek splošne bolnišnice v Ljubljani, je nadaljeval svojo raziskovalno publicistično dejavnost, saj je v Zdravniškem vestniku objavil nekaj pomembnih raziskovalnih poročil in napisal še štiri poljudnoznanstvene knjige. Predstojnik internega oddelka je bil tudi ves čas okupacije vse do maja 1945.

V osvobodilno gibanje OF se ni vključil kot drugi zdravniki na oddelku, zato so ga takoj po osvoboditvi Ljubljane razrešili predstojništva in zaradi domnevnega sodelovanja z okupatorjem zaprli, vendar je že kmalu zatem umrl.

V nedeljo, 12. avgusta, je skromna osmrtnica potrdila, da je umrl doc. dr. Ivan Matko, bivši šef internega oddelka splošne bolnišnice v Ljubljani. To novico so objavili tudi na prvi strani v novem časopisu Glas zaveznikov, 14. avgusta 1945. Očitek nove oblasti ni bil upravičen, saj je bilo znano, da je doc. dr. Matko septembra 1942 na dramatičen način izposloval izpustitev aktivista OF in znanega komunista dr. Miroslava Pleterskega. Ta je opisal, kako se je Matko pripeljal pred kvesturo s kočijo, oblečen v frak s cilindrom in z orokavičenimi rokami, in zastavil glavo za njegovo izpustitev. Dr. Pleterski je kasneje napisal, da je šele poldrugo leto po osvoboditvi zvedel za tragično smrt dr. Ivana Matka in za primitivni očitek kolaboracionizma, ki je temeljil na tem, da ni zavračal italijanskih bolnikov, ter bi mogoče s prikazom njegove pogumne intervencije vplival na drugačno gledanje nove oblasti.[24]

O življenju in delu doc. dr. Ivana Matka imamo veliko zapisov. Moj prispevek k temu predmetu temelji na njegovi prošnji za ponovno izvolitev na položaj primarija internega oddelka mariborske bolnišnice, ki jo je napisal leta 1929 in drugih poročilih v takratnem strokovnem in dnevnem časopisju. Med pomembnimi dokumenti o življenju in delu doc. dr. Matka je opis prim. dr. Mirka Houške, ki ga je pripravil v sodelovanju s sinom pokojnega doc. dr. Ivana Matka leta 1957[25] in v katerem je zapisal, da je kot predstojnik internega oddelka v težkih pogojih dosegel, da je »interni oddelek dobil pečat naprednega oddelka, ki je držal korak z naglim razvojem medicine« in bil začetnik prizadevanj za ločitev sorodnih strok, ki so takrat bile še vedno pod okriljem interne medicine. Najbolj je bila izpeljana delitev takratne interne medicine od nalezljivih bolezni in tuberkuloze, kar sta kasneje dokončala takratna mariborska zdravnika dr. Milko Bedjanič in dr. Franjo Radšel.[26]

Naša zgodovinarka medicine Zvonka Zupanič je o doc. dr. Ivanu Matku zapisala, da je bil »širok in kulturen, nacionalno osveščen človek, zdravnik ftiziolog ter pomemben mecen slovenskega zdravništva, ki je objavil tako izjemno bero, da mu med slovenskimi zdravniki le stežka še koga postavimo ob bok«. Svojo narodno kulturno ozaveščenost in pripadnost slovenstvu je jasno pokazal, tako je prevod rokopisa kronike trga Rajhenburg leta 1926 podaril Zgodovinskemu društvu Maribor in je danes v Pokrajinskem arhivu v Mariboru. Leta 1932 je še kot vodja internega oddelka mariborske bolnišnice prvič razpisal »Nagrade docenta dr. Ivana Matka za znanstveno-medicinsko delo v l. 1932/33.«[27], nato drugi razpis naslednje leto in tretji posebni razpis ob prvem protituberkuloznem kongresu.

Za svoje javno zdravstveno delovanje je prejel številna priznanja. Tako je dobil »Za odločen nastop ob priliki vojaške pobune, 23.julija 1919,« medaljo reda Sv. Save V. razreda.[28] Glavna uprava Ruskega Rdečega križa v Parizu pa ga je odlikovala s častnim znakom za zasluge[29] Leta 1932 so ga odlikovali z redom jugoslovanske krone 4. klase[30] in leta 1936 je dobil veliko odlikovanje bolgarskega kralja.[31]

Doc. dr. Ivan Matko se je s svojim življenjem in delom za vedno zapisal v zgodovino mariborske in slovenske medicine kot sposoben in uspešen narodno zaveden zdravstveni delavec, ki bo še dolgo vzornik novim generacijam zdravnikov.

Opombe

[1] *+Ivan Matko. Učiteljski tovariš. 1905,45 (50): 440*

[2] *Matko I: Ileus duodeno jejunalis, Liječnički Vijestnik, Zagreb št.5.*

[3] *Matko I: Ein Fall vom aurikularem Leberpuls bei Aorten und Mitralisufficienz. Wiener Wochenschrift št.15.*

[4] *Prošnja docent dr. Ivana Matka Kraljevi banski upravi dravske banovine za ponovno imenovanje. PAM, Fond Eman Pertl 47-4*

[5] *Uradni list deželne vlade za Slovenijo. Razpis. Ljubljana, 1919, 28.maja 1919*

[6] *Imenovanje, Docent dr. Ivan Matko zopet ordinira. Mariborski delavec,št.149, 8. julij 1920 str.2*

[7] *Seznam znanstvenih, znanstveno poljudnih in poljudnih del docenta in primarija dr. Ivana Matka. PAM*

[8] *Naš rojak, zdravnik prezidenta dr. Masaryka. Slovenski narod, 16.6.1921 str2.*

[9] *Docent dr. Matko je dospel v Maribor. Tabor, 20.april 1921,str.8.*

[10] *Prošnja docent dr. Ivana Matka Kraljevi banski upravi dravske banovine za ponovno imenovanje. PAM, Fond Eman Pertl 47-4.str.2, točka4.*

[11] *Liga proti tuberkulozi, sekcija Maribor. Tabor, št.216, 25.september 1921,str.2.*

[12] *Protituberkulozna liga. Tabor, št. 12, 5.januar 1922,str.3*

[13] *Seznam znanstvenih, znanstveno poljudnih in poljudnih del docenta in primarija dr. Ivana Matka. PAM*

[14] *Borko E. Dr. Ivan Turšič, Naša bolnišnica*

[15] *Hartman B. Časopis za zgodovino in narodopisje 1995,št.1. str, 70.*

[16] *Mariborske vesti. Tabor 14. junij 1922*

[17] *Na prerojenem oddelku bolnišnice. MVJ 11-6-1931,129, str. 2*

[18] *Dopis občinskemu svetu mesta Maribor. PAM Mestna občina Maribor AŠ 499/ 1559*

[19] *Prošnja docent dr. Ivana Matka Kraljevi banski upravi dravske banovine za ponovno imenovanje. PAM, Fond Pertl 47-4 .str. 3, točka 9.*

[20] *Seznam znanstvenih, znanstveno poljudnih in poljudnih del docenta in primarija dr. Ivana Matka. PAM 51/5*

[21] *Logar I. Profili predsednikov Slovenskega zdravniškega društva. Zdrav Vestn 1963; 32:260*

[22] *Zupanič Slavec Z. Iz rok v roke iz roda v rod. Ivan Matko 1936-1938. Najplodovitejši zdravstveni pisec in mecen zdravništva. 2001: Ljubljana, 89-91*

[23] *Borisov P. Medicinska fakulteta v Ljubljani in njen razvoj med dvema svetovnima vojnama. V Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani 1919-1945, zgodovinski zbornik, Ljubljana, Inštitut za zgodovino medicine Medicinske fakultete, Zdravniška zbornica Slovenije 2003; 35-88.*

[24] *Ravnikar B. N Obča državna bolnica v Ljubljani, imenovana tudi splošna bolnica in Interna klinika medicinske fakultete Borec 48: 1996 str. 78*

[25] *Houška M. Sto let interne medicine v mariborski splošni bolnišnici. V. Pertl E: Zbornik Splošne bolnišnice v Mariboru, Splošna bolnišnica Maribor; 1959: 96-7.*

[26] *Pivec G. Razvoj Bolnišnice Maribor od ustanovitve do druge svetovne vojne. Doktorska disertacija. Medicinska fakultete Univerza Maribor; 2011:176-189*

[27] *Razpis. Zdrav Vestn 1932 št. 5:102*

[28] *Odlikovanje doc.dr. Matkota. Mariborski delavec 13.8.1920 str. 2*

[29] *MVJ 2811. 1931, str. 2*

[30] *Zdrav Vestn 1932,4 (%),98*

[31] *Zdrav Vestn 1936, 8(8-10),415*

Prim. dr. Hugon Robič, dr. med. (1886–1937) Ustanovitelj dermatologije v Mariboru

Avtorja: prim. prof. dr. Borut Gorišek, dr. med., prim. prof. dr. Zmago Turk, dr. med.
Foto: arhiv UKC Maribor

Prim. dr. Hugon Robič se je rodil v ugledni slovenski družini. Njegov ded Srečko Robič (1883–1931) je bil župan v Limbušu. Oče Franc Robič (1841–1913) je bil profesor, slovenski javni in narodno-buditeljski delavec, deželni in državni poslanec, ki je aktivno sodeloval v avstrijskem državnem zboru in za svoje vseljudsko delovanje prejel nekaj odlikovanj. Imel je štiri otroke: najstarejši je bil Hugon, ki se je zapisal zdravstvu, Srečko (1883–1931), ki je bil pozneje župan v Limbušu, in sestri Marija, poročena Gorišek, ter Karolina, poročena Rosina.

Že v času osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja je bil mladi Hugon vseskozi pronicljiv, marljiv in vedoželjen. Te lastnosti so ga krasile tudi kasneje med študijem medicine na graški univerzi, na kateri je leta 1912 postal zdravnik. Za svojo marljivost in odličnost je prejel znameniti prstan – darilo cesarja Franca Jožefa odličnim učencem. Zaposlil se je kot sekundarni zdravnik na graški kirurški univerzitetni kliniki pri profesorju V. Hackerju, ki mu je kot predstojnik in mentor omogočil, da je 18. maja 1912 na promociji za zdravnika predaval o oplaznem strelu srca brez poškodbe osrčnika. To je bila posebnost, saj je bil zaradi študijske uspešnosti pod posebnim cesarjevim pokroviteljstvom. Sočasno je še istega leta in pod enakim naslovom objavil ta primer v takrat znani in cenjeni kirurški reviji.[1]

Kljub tako uspešnemu začetku ni ostal na kirurški kliniki v Gradcu, saj so to preprečile spletke takratnih nemško-avstrijskih nacionalistov.

Zato se je po odsluženem vojaškem roku usmeril v dermatovenerologijo in na Dunaju začel specializacijo iz te stroke na Dermatološki kliniki pri profesorju Fingerju. Prav tako pa se je v tem času sočasno usposabljal na urološkem oddelku splošne poliklinike na Dunaju, saj je to takrat bilo običajno. V začetku januarja 1914 je postal in se zaposlil kot asistent na Dermatološki kliniki v Gradcu, ki jo je vodil profesor R. Matzenauer.[2]

Med prvo svetovno vojno je časopis Straža poročal, da je »dr. Hugon Robič, sin rajnega deželnega odbornika g. Fr. Robiča, ki že od začetka vojske deluje kot vojaški zdravnik na fronti, imenovan za višjega zdravnika garnizijske bolnišnice št. 12.«[3] V tem času so se tudi pričele njegove zdravstvene težave, ki so ga spremljale skozi celotno poklicno obdobje.

S presledkom med 1. svetovno vojno je ostal zaposlen na istem delovnem mestu vse do 11. novembra, ko je graška univerza na svoji seji 7. novembra 1918 sklenila, da se vsi pripadniki tujih narodnosti morajo odpustiti in ta mesta izprazniti za prosilce nemških narodnosti.[4]

Takrat se je dr. Robič, ki je že bolehal za pljučno tuberkulozo, po odpustu z graške klinike vse do jeseni leta 1919

zdravil zaradi svoje bolezni. Po zaključenem zdravljenju se je ponovno posvetil zdravniškemu delu in na Dunaju pri profesorju Fingerju dokončal specializacijo in se sočasno dodatno usposabljal iz urologije pri profesorju Zuckerkandlu in opravil posebni tečaj iz serologije.

Do leta 1920 so v Mariboru kožne in spolne bolezni zdravili zdravniki splošne prakse, v bolnišnici pa kirurgi. Prva svetovna vojna je prinesla pomembne spremembe tudi na področju zdravstva in marsikateri zdravstveni problem se je zaostril, kar velja zlasti za razne nalezljive bolezni in tudi kožne ter spolne bolezni. Zato je Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani na pobudo primarija mariborskega kirurškega oddelka Mirka Černiča ustanovil oddelek za kožne in spolne bolezni ter razpisal mesto predstojnika oddelka. Na to mesto se je prijavil nekdanji klinični asistent Dermatovenerološke klinike v Gradcu, ki je sicer vse od leta 1918 pa do leta 1920 želel nadaljevati akademsko pot v Zagrebu ali Pragi. Na srečo se je odločil za rutinsko specialistično delo v mariborski bolnišnici. Dr. Hugon Robič je službo v mariborski bolnišnici nastopil 1. junija 1920 in ta dan se šteje kot začetek oddelka za kožne in spolne bolezni Splošne bolnišnice v Mariboru.[5] Krajši čas – od 1. oktobra 1921 do 12. septembra 1922 – je bil dr. Robič tudi direktor mariborske bolnišnice.[6]

Notranje želje po akademski karieri ni povsem pozabil, kar se je kazalo v njegovem vseskozi zelo strokovnem delu, prenašanju strokovnih novosti v klinično prakso, objavi številnih prispevkov in predavanj. Delo v mariborski bolnišnici je dr. Robič začel tako rekoč iz nič, toda kmalu je skorajda vse tedanje pridobitve na področju dermatologije in venerologije presadil na domača tla. V enem letu (1921) je ustanovil brezplačno ambulanto za zdravljenje spolnih bolezni in serodiagnostično postajo (1. oktobra 1921), ki je bila prva v Sloveniji. Z uspešnim ambulantnim delom je zelo prispeval k zajezitvi širjenja spolnih bolezni.

Razmeroma zgodaj je začel s konservativno urologijo, ki jo je mariborski dermatološki oddelek gojil tudi po njegovi smrti vse do leta 1945. Poskrbel je tudi za najosnovnejšo opremo za fizikalno zdravljenje kožnih bolnikov: kremensko luč, diatermijski aparat, svetilki Halla in Solux, zaman pa se je trudil, da bi za oddelek pridobil rentgenski aparat za povrhnje obsevanje. Pridobil je tudi Kromayerjevo svetilko za zdravljenje predvsem kožne jetike.

Dr. Robič je prvi v Jugoslaviji že maja 1922 zdravil sifilitične bolnike z bizmutovimi preparati. Bil je tudi med prvimi, ki je začel paralitične bolnike zdraviti z malarijo. Zavedal se je pomena preventive pri preprečevanju in zdravljenju spolnih bolezni, vendar takrat še ni bilo pogojev za začetek epidemiološko dispanzerske metode protivenerične

Kolektiv dermatovenerološkega oddelka 1929
Sedijo od leve: Franc Gregorič, laborant, dr. Bogo Gottfried Kreuziger, primarij Hugon Robič, Viljem Hirzer, cand. med.

dejavnosti. Oddelek za kožne in spolne bolezni je deloval v vzhodnem krilu kirurškega oddelka. Zato se je dr. Robič vseh 17 let svojega delovanja trudil za novo zidavo oddelka. Naredil je tudi načrte. Vendar novega oddelka ni doživel. V svojo stavbo se je oddelek preselil šele leta 1948.

Dr. Robič je že zgodaj začel zdravstveno prosvetno delo. Skrbel je za poljudnoznanstvena predavanja in zbiral material za higienske razstave, ki se jih je tudi udeleževal. Pri tem sta mu pomagala zvesta sodelavca na oddelku: zdravniški pomočnik (cand. med.) Viljem Hirzer in laborant Franc Gregorič ter akademski slikar Ivan Kos. Redno je spremljal strokovne dosežke. Pod vplivom Kyrlejevih naziranj o zdravljenju zgodnjih faz sifilisa je leta 1923 prvič v Mariboru cepil sifilitične bolnike z vrsto malarije s psihiatrične klinike dunajskega profesorja psihiatra Wagner-Jauregga, kasnejšega dobitnika Nobelove nagrade za to terapijo. Zanimivo je tudi Robičevo poročilo leta 1928 o kapavici med otroki v Mariboru. V tem poročilu so zbrani številni epidemiološki podatki in izpostavljena problematika javne higiene in zdravstvene prosvete. Dr. Robič se je udeleževal vseh pomembnejših zdravstvenih kongresov doma in na tujem. Tako v Innsbrucku, Gradcu, Münchnu, Dresdnu, Dunaju – na nekaterih tudi kot aktivni udeleženec. Leta 1929 je sodeloval na kongresu v Beogradu in govoril o pomenu lumbalne punkcije. Na Vseslovanskem zdravniškem kongresu v Splitu leta 1930 je poročal o gibanju sifilitičnih obolenj v mariborskem zdravstvenem okolišu. Znano je tudi njegovo dobro sodelovanje s prof. Franjom Kogojem predstojnikom dermatološke klinike v Zagrebu. Tudi v mariborskem Zdravniškem društvu je pogosto prikazoval zanimive bolezenske primere in opozarjal na velik pomen zgodnje in diferencialne diagnostike spolnih bolezni.[7]

Dr. Robič vse do leta 1928 na oddelku ni imel stalnih zdravnikov, čeprav je v prvih osmih letih pri njem prakticiralo 43 zdravnikov stažistov in je bolnišnica takrat že usposabljala zdravnike specialiste. Šele leta 1928 je dobil stalnega zdravnika dr. Bogomirja Kreuzigerja, ki je leta 1931 postal prvi specialist dermatolog venerolog.

Leta 1929 je bil v Mariboru ustanovljen Zdravstveni dom in v njem bakteriološki-serološki laboratorij. S to ustanovitvijo se je postavilo vprašanje potrebnosti serodiagnostične postaje na oddelku in tudi ambulante za kožne in spolne bolezni. Dr. Robič je zagovarjal ohranitev ambulante in serodiagnostične postaje na oddelku, ker je bil prepričan, da je ustrezno takratni strokovni doktrini, da je vsa preventivno kurativna protivenerična služba centralizirana na oddelku. Dosegel je le ohranitev serodiagnostične postaje, ne pa tudi uradne ambulante, ki je nato še nekaj časa delovala bolj ilegalno.

Ob vsem obsežnem in stalnem boju za napredek oddelka se je dr. Robič že od mladega moral boriti s svojo boleznijo – tuberkulozo. Kljub temu je v prostem času ostal zavzet lovec in zmagovalec na številnih strelskih tekmovanjih.[8] Prav tako je kljub težki bolezni, tudi kot bolnik na Golniku, še leta 1935 pisal prispevke in še nekaj mesecev pred smrtjo predaval na Zdravniškem društvu v Mariboru. Prim. Hugo Robič je umrl 1. septembra 1937 star komaj 51 let. Počiva v družinski grobnici na pobreškem pokopališču in nam je zapustil bogato strokovno in poljudnoznanstveno dediščino.

Ob njegovi smrti je dr. Černič povedal:« Če ne bi bilo bolezni, bi bil morda dr. Robič središče onih, ki so po prevratu prevzeli v Sloveniji zdravniško poslanstvo in ponesli moderne zdravstvene pridobitve na domača tla. Padel je z njim prvi izmed tistih, ki so po prevratu izvršili v Mariboru izredno važno strokovno, narodno in državljansko dolžnost«. Prim. Hugon (Hugo) Robič je bil ob prehodu stoletja, ko smo dobivali novo jugoslovansko državo in slovensko nacionalno svobodo, osrednja zdravniška osebnost Maribora in celotne slovenske Štajerske. Svoje znanje in izkušnje iz Graške klinike je nesebično prenašal v Mariborsko bolnišnico, ki je morala po odhodu nemških zdravnikov sama prevzeti razvoj in delo. Gre mu naša velika zahvala.

Opombe

[1]*Robič H. Streifschuß des Herzens ohne Verletzung des Herzbeutls. Beitrage zur klinischen Chirurgie. Tübingen 1912.*

[2]*Pertl E. Oddelek za kožne in spolne bolezni, njegov nastanek in razvoj. V Zbornik Splošne bolnišnice v Mariboru, 1959 Splošna bolnišnica Maribor 176-208.*

[3]*Straža 8. 11. 1915, str. 3*

[4]*Černič M. Medicinska fakulteta v Ljubljani. Zdrav Vestn. 1939; 11 (6-7); 218-23.*

[5]*Prelog I. Oddelek za kožne in spolne bolezni. V: Toplak C. Splošna bolnišnica Maribor 1799-1999. Maribor 2001, SBM:204-7.*

[6]*Borko E. Pivec G. Razvoj SBM od 1918–1920. Naša bolnišnica 2008*

[7]*Gorišek B, Turk Z. :Prim. dr. Hugo Robič. Predstavitev na strokovnem sestanku MHS SZD 8. 6. 2019 v Mariboru. Bolnišnica v Mariboru že 100 let slovenska.*

[8]*Naši lovci. Tabor 1. 9. 1926, št 197, str 1.*

In memoriam

doc. dr. Alemka Saks, dr. med. (1929–2019)

V enaindevetdesetem letu starosti je 1. oktobra 2019 umrla doc. dr. Alemka Saks, dr. med., nekdanja zdravnica specialistka ginekologije in porodništva na Oddelku za ginekologijo Splošne bolnišnice Maribor.

Številni zdravstveni delavci, ki so danes nosilci zdravstvenega delovanja v Univerzitetnem kliničnem centru v Mariboru in predstavljajo današnji vrh mariborske in slovenske medicine, po večini ne vedo, da so njihovi uspehi zgrajeni na odpovedovanju, zagnanosti in ljubezni do soljudi, ki je vodila začetnike, danes že popolnoma uveljavljenih dejavnosti v sodobni medicini. Med temi je tudi doc. dr. Alemka Saks, ki si z vso pravico zasluži naziv pionirja ginekološke citološke dejavnosti in predvsem pionirja ultrazvočne dejavnosti, ki je danes povsem samoumevna preiskovalna metoda. Današnje slovo od nje je hkrati priložnost, da orišemo to izjemno zdravnico in s tem spodbudimo mlajše delavce pri posnemanju na strokovnem, znanstvenoraziskovalnem in publicističnem delovanju ter predvsem na področju izgrajevanja enakopravnih in dobrih odnosov z našimi varovanci.

Alemka Saks se je rodila 28. maja 1929 v kraju Divulje blizu Splita. Osnovno šolo je obiskovala v Trogirju in Zemunu. Nato se je leta 1939 vpisala v gimnazijo, ki jo je obiskovala v Šibeniku, Zagrebu in Mariboru ter opravila maturo po vojni leta 1947. Medicino je študirala v Zagrebu in 30. julija 1955 z uspešnim koncem študija pridobila akademski naziv doktor medicine. Obvezni staž je opravljala v Splošni bolnišnici Maribor od 1. septembra 1955 do 1. maja 1957. Prošnjo za sprejem na staž je Alemka Saks naslovila na vodstvo mariborske bolnišnice že leto dni pred koncem študija in v arhivu bolnišnice je pisni odgovor, ki ga je prosilki 19. maja 1954 leta posredoval direktor SBM dr. Zmago Slokan, »da uprava tukajšnje ustanove glede staža nima nikakršnih pomislekov ter da zaradi tega lahko opravlja staž v tukajšnji bolnici«.

Med stažiranjem je sočasno delala v Zdravstvenem domu Maribor in to v Šolski polikliniki od 1. januarja 1957 do 1. maja 1957.

Po zaključku svojega dela v Zdravstvenem domu Maribor je bila že 1. maja 1957 sprejeta na delo v Splošno bolnišnico Maribor, in sicer na porodniško-ginekološki oddelek kot stalni zdravnik. Do 1. septembra 1958 je samostojno anestezirala in ta del njene dejavnosti je zapisan v arhivu bolnišnice in v zgodovini oddelka za anestezijo in reanimacijo, ki ga je napisala dr. Verena Kolšek, predstojnica oddelka, sočasno pa je že opravljala delovne naloge specializanta za ginekologijo in porodništvo. Strokovni izpit je opravila 28. junija 1957 pred komisijo Sveta za zdravstvo LRS.

Z odločbo Sveta za zdravstvo LRS z dne 22. oktobra 1958 so ji odobrili specializacijo iz ginekologije in porodništva in ji priznali triletno delovno dobo v zdravstvenih zavodih, ki je takrat bil pogoj za odobritev specializacije, in ji hkrati za nazaj priznali začetek specializacije od 1. septembra 1958. Ob sprejemu v bolnišnico je podala slovesno izjavo, da se bo pri svojem delu držala ustave in zakonov in da bo kot uslužbenec vestno opravljala službo.

Ravnatelj bolnišnice jo je osebno prijavil Svetu za zdravstvo LRS na specialistični izpit, ki ga je opravila 8. novembra 1962. Iz njenih podatkov v arhivu bolnišnice vidimo, da je doc. dr. Alemka Saks opravljala svoje delo strokovno in v soglasju s slovesno izjavo, ki jo je podala ob sprejemu v službo.

Tako je po specialističnem izpitu na Medicinski fakulteti Univerze v Zagrebu dokončala podiplomski študij in ga zaključila z magistrsko nalogo »Evaluacija testova u screeningu displazija i prekliničnog karcinoma cerviksa«, ki jo je zagovarjala in obranila 5. decembra 1978.

Sledilo je delo na strokovnem in raziskovalnem področju, ki ga je doc. dr. Alemka Saks zaključila 26. marca 1981 na Me-

dicinski fakulteti Univerze v Zagrebu s svojo doktorsko disertacijo »Ultrazvučna analiza sijela posteljice u toku trudnoče«.
Njeno strokovno, raziskovalno in zlasti publicistično dejavnost so na MF Univerze v Ljubljani nagradili z imenovanjem v naziv docentke za predmet ginekologija in porodništvo, ki ga je 25. junija 1982 podpisal takratni dekan MF Univerze v Ljubljani prof. dr. Miloš Kobal.
V svojem dolgoletnem delovanju na strokovnem področju je bila pobudnik in ena izmed ustanoviteljic razvoja citološke dejavnosti v Splošni bolnišnici Maribor in v širšem področju Slovenije in deloma na področju bivše Jugoslavije. Bila je predsednica citološke sekcije Slovenskega zdravniškega društva in članica Upravnega odbora kliničnih citologov Jugoslavije. V Zborniku ob 80. letnici hospitalne ginekologije in porodništva v Mariboru smo zapisali: »Alemka Saks velja tudi za pionirja kolposkopske in citološke dejavnosti na mariborskem območju, saj je uspešno usklajevala in vodila delovanje Laboratorija za ginekološko citologijo od leta 1974 pa vse do svoje upokojitve. Svoje bogato znanje in izkušnje je prenašala na generacije študentov medicine, specializantov in specialistov ginekologov in porodničarjev, citologov, citotehnikov ter zdravnikov drugih specialnosti. Kot učitelj je sodelovala tudi pri podiplomskem pouku v Zagrebu in Ljubljani«.
Za izredne uspehe pri delu je bila z ukazom predsedstva SFRJ odlikovana z redom dela s srebrnim vencem.
Pri opisu zaslug je treba zapisati, da je bila doc. dr. Alemka Saks ob prim. Igorju Japlju pionir slovenske in jugoslovanske ultrazvočne diagnostike v porodništvu in ginekologiji. To je bilo slikovito opisano v publikaciji Naša bolnišnica julija 1981: »Široka strokovna razgledanost ji je omogočila, da je doktorsko disertacijo pripravila na drugem področju, s katerim se intenzivno ukvarja in je med njegovimi utemeljitelji v Jugoslaviji: diagnostiki z ultrazvokom«. In v nadaljevanju: »Z disertacijo je avtorica uspešno povzela svoje večletne izkušnje v diagnostiki z ultrazvokom. Ta je začel svojo pot suverene in nepogrešljive metode v ginekologiji v številne jugoslovanske ustanove leta 1968 prav iz našega ginekološko-porodniškega oddelka mariborske bolnišnice«.
S svojimi strokovno-raziskovalni dosežki je sodelovala tudi na strokovnih sestankih v Gradcu, na Dunaju, v Rotterdamu in San Franciscu.
Po bogati strokovni in akademski karieri se je odločila, da se po skoraj 35 letih dela upokoji, kar je storila 29. junija leta 1990.
Smisel svojega nadaljnjega življenja in ustvarjanja je našla v likovni umetnosti, ki jo je večkrat izkazala na samostojnih razstavah svojih likovnih dosežkov.
Ob njenem slovesu imamo ponovno priložnost, da na tem mestu povežemo delo v zdravstvu s strokovnimi in družbenimi priznanji, ki se nikoli ne pozabijo in ostanejo v zgodovinskem zapisu.
Tako bodo njeni strokovni dosežki in znanstveno-publicistična dejavnost za vselej ostali zapisani v zgodovino slovenske ginekologije in porodništva. Zahvaljujemo se ji za vse njene dosežke in preneseno znanje, ostaja pa neizpodbitno spoznanje, da je postala simbol uspešne zdravstvene delavke, vredne posnemanja med številnimi mlajšimi zdravniki našega Univerzitetnega kliničnega centra Maribor.

prof. dr. Iztok Takač, dr. med., svetnik,
prim. prof. dr. Elko Borko, dr. med.

Zahvale

Zahvala UKC Maribor

Ob sprejemu na kardiološki oddelek Klinike za interne bolezni in ob nadaljnjih preiskavah zaradi hude aortne stenoze je bil prvi stik z medicinskim osebjem zelo pozitiven.
Že prvi pogovor z medicinsko sestro mi je vlil upanje, toplino in varnost. Prijazna beseda, dobra volja, to so vrline medicinskega osebja. Z njihovo strpnostjo mi je bilo lažje. Hvala za vso prijaznost in potrpežljivost.
Za vso strokovno delo in zdravljenje pa se moram posebej zahvaliti zdravnikom METI PENKO in DANIJELI OIKONOMIDIS in DAMIJANU VOKAČU. Hvala vam za neizmerno človečnost, toplino, sočutje in prijazne besede.
Ob sprejemu na Oddelek za kardiokirurgijo in uspešnem operativnem posegu aortne zaklopke bi se za vse prijazne besede in strokovnost zahvalil zdravniku FRANCETU GREGORČIČU in sodelavcem, TOMAŽU PODLESNIKARJU pod vodstvom Gorazda Koširja in ostalim.
So strokovnjaki, ki imajo zlate roke in jih moramo naslavljati z veliko začetnico. Hvala za strpnost zdravnikov, njihove spodbudne besede in humanost. Prijaznost medicinskega osebja kardiokirurškega oddelka so angeli v človeški podobi. Ob njihovi prisotnosti nam je lažje prestajati bolezen, medicinskemu osebju pa lažje delati.
Za uspešno okrevanje vsa zahvala tudi fizioterapevtom za njihovo strokovno delo in potrpežljivost.
Še enkrat hvala vsem in lep pozdrav,

Jože K. s Koroške

Iskreno se vam zahvaljujemo za vso vašo skrb, nego, delo in podporo v času zdravljenja naše mame Brigite Bele. Zaradi vašega neumornega dela in prijaznosti smo se vedno poslavljali od mame pomirjeni, ker smo vedeli, da ostaja v dobrih rokah. Žal se ni izšlo po načrtih, a vseeno hvala celotnemu osebju Nevrološkega oddelka UKC Maribor. Mogoče beseda HVALA ne pove dovolj, ampak za nas ste angeli v belem in modrem.
Iskrena hvala!

Hčerka Ines Portenšlager in sin Matjaž Maričič

Podpisani sem bil dne 22. 7. 2019 kot udeleženec prometne nesreče z rešilnim avtomobilom prepeljan v UKC Maribor. Na zdravljenju sem moral ostati vse do konca avgusta 2019 in bi se rad zahvalil vsem zaposlenim za zelo prijazen in profesionalen pristop na Oddelku za travmatologijo. Še posebej bi rad izpostavil in pohvalil prof. dr. Andreja Čretnika, ki se je zelo potrudil pri zdravljenju moje poškodbe, poleg tega pa je bil vedno na voljo za vsa vprašanja in mi vseskozi nudil tudi popolnoma človeško podporo.
Splošen vtis celotnega zdravljenja je bil zelo dober in sem hvaležen celotnemu osebju, ki je sodelovalo v celotnem postopku in s tem prispevalo k uspešnemu operacijskemu posegu. Zdravstveno ustanovo UKC Maribor s celotnim zavzetim, izvrstnim, strokovnim in humanim osebjem bom vsekakor z veseljem in velikim zadovoljstvom priporočal vsem znancem ter drugim, ki bodo potrebni zdravstvene nege in pomoči.
Hvala za pozitivno izkušnjo, vsem zaposlenim v UKC Maribor pa želim dovolj energije in motivacije za kakovostno delo še naprej.

Z lepimi pozdravi,

Zmago Hajnrih

Globok poklon celotnemu osebju reanimacijskega oddelka!

Mirko Kavčič

Zahvala celotnemu Oddelku za anesteziologijo, intenzivno terapijo in terapijo bolečin UKC Maribor
18. 5. 2019 sem bila po tragičnem dogodku s porodnega oddelka prepeljana na vaš oddelek v zelo slabem stanju. Bilo je hudo. Menda zelo hudo. Ampak vi veste to bolje kot jaz. Sama se ne spomnim, razen morda zadnjih desetih dni, skoraj ničesar. Vse, kar vem, vem iz pripovedovanja domačih. Danes to ni pomembno. Pomembno je, da ste bili tam, ko sem vas potrebovala. Kajti v tem času se je zgodilo veliko stvari, ki so mi za vedno spremenile življenje. Stvari, zaradi katerih danes nisem več ista oseba, kot sem bila, vendar sem postala še močnejša. Pripravljena sem se soočiti z vsemi izzivi življenja in se boriti naprej, saj ste me ponovno obudili. Hvala, da ste me imeli radi in me vzeli za svojo in mi tako dali drugo priložnost, ki je sicer ne bi imela. Zdaj sem vesela, da jo imam. Pri vas sem ostala vse do 8. julija, ko sem odšla domov. Teh zadnjih dni se spominjam celo zelo dobro. Spominjam se lepih stvari: stiskov rok in prijaznosti medicinskega osebja, ki mu ni bilo težko storiti ničesar, za kar sem prosila; vaših iskrenih nasmehov ob mojem boljšem počutju ter vseh spodbudnih besed, ki so mi vlile voljo do življenja. Vse to se nikoli ne pozabi! Vsem in vsakemu posebej še enkrat ISKRENA HVALA!

»Vedno malo vaša« Doroteja Lorber

Spoštovana ekipa hematologije in plazmafereze ter dialize!
Ko sem 24. 10. 2019 zjutraj vstala, si niti v sanjah ne bi mislila, da bom istega dne končala v bolnišnici in tam prebila 4 tedne v borbi za svoje zdravje.
Od prvega dne na intenzivni negi, nato na nefrološkem oddelku ter vmes na dializnem oddelku doživljam take usluge in takšno nesebično prizadevnost, da vam moram napisati nekaj besed v zahvalo.
Nikogar ne bom imenovala, ker bi morda nehote koga izpustila, saj vas je toliko, da niti ne vem, kako vam je vsem ime.
Skratka, zlati ste in prečudoviti kot osebe in kot strokovni sodelavci v tem vašem plemenitem poklicu!
Hvala vsem zdravnikom, od prvega do zadnjega, ki so s svojo strokovnostjo, profesionalnim pristopom, človečnostjo in potrpežljivostjo znali opraviti to ogromno delo in istočasno z lahkoto pomiriti moje strahove.
Hvala za vsako plazmaferezo (in vsako žrtvovano prosto minuto), ki mi je z vsako kapljo vračala zdravje, življenje in nasmeh na ustnice.
Hvala za vsako dializo, ki mi je krepila organe.
Hvala za vsako transfuzijo, ki mi je vračala rdeča lička.
Hvala za vsak prevez, za vsako prijazno besedo.
Hvala za vsak postanek ob moji postelji, ko smo imele možnost, pa čeprav za trenutek, izmenjati kakšno žensko modrost.
Hvala vsem sestram, ki so kot angeli bdele nad menoj in skrbele za vse in še več, kar je bilo potrebno.
Zdaj, ko zapuščam bolnišnico pokončna, zdrava, bogata za novo izkušnjo ter s podarjeno novo priložnostjo, se veselim življenja in vsega lepega, kar me še čaka. Zahvaljujoč vsem vam!
Zagotovo se bomo še videli na kakšnih kontrolah. Prišla bom s fantastičnim občutkom, ker ne bom srečala samo zdravstvenih delavcev, ampak velike, tople in srčne ljudi!
SREČNO!

Vaša hvaležna pacientka Sonja Grubelnik K

EIMOS

Vsem na vašem oddelku želim izreči zahvalo za skrb in nego našega očeta.

Družina Pernek, družina Pondelak

Zahvalili bi se radi celotni zdravstveni ekipi Oddelka za pljučne bolezni na Pohorju, ker so pozdravili našo 88-letno mamo s pravilno izbiro antibiotikov in ob tem prispevali še svojo prijaznost, lepo besedo in dobro voljo, kar je dalo moi mami motivacijo in voljo do življenja. Hvala tudi kuharicam, ki so kljub mamini neješčosti uspele, da je jedla njihovo odlično pripravljeno hrano in prišla do moči.

Še enkrat najlepša HVALA.

Pozdravljeni,

rada bi se zahvalila zdravniku Zvonku Baklanu in zdravnici Kseniji Ekart Koren za profesionalen, zelo človeški in razumevajoč odnos ter za vso skrb, ki sta jo namenila moji mami Ljudmili Velepec, ki je bila na Oddelku za infekcijske bolezni in vročinska stanja od 30. 4. do 3. 5. 2019, ko je preminula.

Omenjena zdravnika sta za mojo mamo storila vse, kar je bilo možno. Zaradi njunega izjemno strokovnega dela ter hkrati človeškega in toplega odnosa je bilo slovo od moje mame lažje in manj boleče – lahko sem se pogovorila z mamo in se od nje poslovila, kar mi je lajšalo obdobje žalovanja in mislim, da bodo tudi še kasneje spomini lepši. Zahvaljujem se tudi preostalemu osebju na tem oddelku. Teh zadnjih dni življenja moje mame ne bom nikoli pozabila, poleg bolečine pa imam v spominu tudi občutek, da takrat nisem bila sama in da so v bolnišnici storili vse, kar je bilo možno, da bi mama preživela.

Še enkrat hvala in lep pozdrav,
hčerka Nataša Belšak

ZAHVALA

Leto 2019 se je za vedno zapisalo v zgodovino naše družine. Iskrena hvala celotnemu negovalnemu osebju Oddelka za kardiologijo in angiologijo za vso pomoč pri negovanju moje preljube mame, za vso toplino in spodbudne besede, dr. Meti Penko za izjemno zavzetost in profesionalen odnos. Zahvaljujem se tudi celotnemu negovalnemu osebju Oddelka za nefrologijo, predvsem zato, da se je naša družina lahko tako lepo in tiho poslovila od nam vsem predrage osebe, ki je kljub vsem naporom izgubila bitko z življenjem. Hvala tudi zdravniku Jožefu Hrenu za izrečeno in izkazano sožalje ter vsem tistim sodelavcem in sodelavkam, ki ste bili v teh težkih trenutkih z nami. Zahvaljujem se tudi celotnemu negovalnemu kolektivu Oddelka za infekcijske bolezni in vročinska stanja za negovanje moje hčerke Line, za vse prijazne in spodbudne besede, čeprav delate v zares nemogočih razmerah. Zahvala tudi asist. Sibili Unuk in doc. dr. Nini Gorišek Miksić za čudovit pristop in zdravstveno obravnavo.
Spoštovane moje stanovske kolegice, brez vašega neutrudnega in plemenitega dela medicina danes ne bi bila takšna, kot je.

Rosemarie Franc

Spoštovani Vsi, ki boste prejeli to zahvalno pismo!

Sem Petra, ena v nizu pacientk, ki jih je življenjska situacija pripeljala v vaše okrilje. Dovolite mi, da s skromnimi besedami izrečem zahvalo vsem, ki so deležni dejstva, da so mi podarili še eno rojstvo oz. mi le-to podaljšali ob dejstvu, da sem tukaj bila 13. decembra 1972 tudi rojena.

Beseda »hvala« še zdaleč ni enakovredna vašemu pristopu do moje obravnave kot vaše pacientke. S tem nimam v mislih zgolj vaše strokovne plati, temveč gledano v celoti, in sicer vaš strokovni pristop, človeški odnos in toplina izrečenih ter previdno izbranih besed pri podajanju zelo občutljive teme, kot je moja diagnoza, saj je v tem segmentu zelo ranjen ta ženski atribut, ki je lahko zelo krhek. In v tem pogledu sem hvaležna za hiter, mehak odnos, ki sem ga bila deležna že ob prvem obisku ambulante v Centru za bolezni dojk. Še več, to je bil odnos, ko sem potem samo čakala dan, da bom te ljudi lahko ponovno srečala. Kljub nezavidljivi diagnozi sem bila vesela, da sem jih imela možnost spoznati – kot velike ljudi!

Zaradi dogodkov v nadaljevanju moje zgodbe me je diagnoza pripeljala 10. oktobra 2019 tudi na Oddelek za ginekološko onkologijo in onkologijo dojk. Tam sem doživela nepozabne trenutke, ki so poskrbeli, da sploh nisem bila zmožna doumeti resnosti položaja, saj so bili vsi na oddelku res v vsakem pogledu osredotočeni le v naše dobro – dobro pacientk!

Ker sem tudi sama v službi, kjer delamo za ljudi in soljudi (v javni upravi), sem samo nemo spremljala vaše interventne in nesebične situacije. Zelo adrenalinske in stresne situacije, v katere so vsakodnevno vpeta vaša življenja.

Skratka sam sprejem, priprava na operativni poseg kakor tudi sproščeno, a še vedno korektno dobro vzdušje v sami operacijski dvorani in ne nazadnje – ko po končanem operativnem posegu pristopi do mene dr. Robert BALI, me prime za roko in me tiho ogovori: »Gospa, vse je v redu, ni sem vam treba ničesar bati.«

Verjemite mi, da so mi te besede pomenile največ v tisti situaciji! Ne samo, da jih je izrekel gospod, ki mi je podaril dodatna leta življenja s svojim nesebičnim razdajanjem lastnega dela in znanja, temveč mi je s to gesto pokazal, da pacienti v UKC Maribor nismo zgolj številke, ampak se za vsakega potrudite z največjo možno angažiranostjo in pozornostjo ter predanostjo.
Menim, da me zdaj razumete, zakaj se nisem že prej oglasila s tovrstnim pisanjem. Preprosto je morala zadeva v meni dozoreti do te mere, da sem sama spoznala, kakšno življenjsko preizkušnjo sem doživela, z vaše strani pa življenjski nauk – ZAUPANJE V SLOVENSKO ZDRAVSTVO!

Iskrena hvala vsem zaposlenim na oddelku, kjer sem ležala od 10. do 12. oktobra 2019, in sicer;
- medicinskim sestram,
- BALI Robertu, dr. med., spec. ginekologije in porodništva,
- POTOČNIK Nejcu, anesteziologu, ki je kljub svoji mladosti nežno pristopil k vsaki izmed nas v sobi,
- vsem prisotnim v operacijski dvorani,
- medicinskim sestram v intenzivni negi, ki so bedele z menoj celo noč. Ko sem prišla v nedeljo z izlitjem sokrvice, kar je imelo za posledico šok in paniko z moje strani, sta me dve gospe iz intenzivne nege spoznali, prihiteli do mene, me prijazno povprašale o vzroku mojega prihoda in me nesebično potolažile, da je to normalna posledica operacije in da je vse tako kot mora biti. Hvala jima, a žal imen ne poznam,
- nikakor ne morem in niti ne smem zaobiti zahvale tehničnemu osebju znotraj vaše ustanove, s tem imam v mislih osebje, ki skrbi za čistočo in dobro počutje našega bivanja in ki se je nevsiljivo smukalo okoli nas in tiho, a še vedno prijazno, opravljalo svoje delo,
- kakor tudi ne osebju, ki so poskrbeli za naše želodčke. Obroki so bili količinsko zadovoljivi, okusni in lepo servirani.

Da strnem – finančno nagrado in ustno pohvalo bi morali biti deležni vsi brez izjeme, saj so vsi upravičili svoje poslanstvo in unovčili svoje znanje!

Z vsem dolžnim spoštovanjem do vašega poslanstva in poklon zaposlenim!

Vaša nadvse hvaležna pacientka

Petra Konrad

… da me torej v tem nemiru
ne bi puščal samotnega,
si odvzel grozo večeru,
in večnosti dal okus po kruhu.

Ko iz neskončnosti si ločil čas
in se naslonil na nasprotni breg,
si slišal moj oddaljeni jok
in od vekomaj si vedel, zakaj …
Karol Wojtyla

Ob nenadni izgubi očeta se zahvaljujem službi helikopterske nujne pomoči, zaposlenim urgentnega centra, oddelka za travmatologijo, oddelka za anesteziologijo in operacijskega bloka, saj ste storili vse, kar je bilo v vaši moči.
Prof. dr. Stojanu Potrču in sodelavcem Oddelka za abdominalno in splošno kirurgijo UKC Maribor se zahvaljujem za sočuten odziv in kolegialnost.
Hvala bolniškemu duhovniku p. Ivanu Hočevarju.
Za besede sožalja in tolažbe ter izredno solidarnost se zahvaljujem kolegom specializantom ter sodelavcem urgentnega centra.

Irena Plahuta

MESTNA OBČINA MARIBOR
UNIVERZITETNO MESTO MARIBOR

ZAHVALO

župana Mestne občine Maribor
za nepogrešljiv prispevek v intervencijah
onesposobitve neeksplodiranih ubojnih sredstev v Mariboru

PREJME

UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER MARIBOR

Maribor, 7. november 2019

Aleksander Saša Arsenovič
župan Mestne občine Maribor

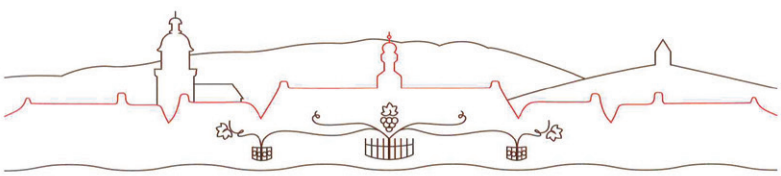

Zahvala Oddelku za oskrbo in vzdrževanje

Fizioterapevtke, ki opravljamo svoje delo na Oddelku za nevrokirurgijo in Oddelku za onkologijo, se Oddelku za oskrbo in vzdrževanje, in sicer timu mizarjev pod vodstvom Matjaža Zemljiča, iskreno zahvaljujemo za posluh, pripravljenost in izjemno prijaznost ter

predvsem za izdelavo pripomočka, ki nam olajšuje delo s težje pokretnimi bolniki na oddelkih.
Izdelali so lesene posteljne stole, s katerimi je sedenje bolnikov, ki ne zmorejo ustreznih kontrol trupa in ki so preveč slabotni ali nimajo nadzora nad spodnjim delom telesa, varno. Večja kakovost našega dela je z omenjenim pripomočkom podprta. Tako bolnikom omogočamo daljšo vertikalizacijo, kar ugodno vpliva na njihov respiratorni in kardiovaskularni sistem, s čimer se zmanjšujejo postoperativni zapleti in posledično krajšajo ležalne dobe, zagotovljen je boljši položaj pri dnevnih aktivnostih ali obrokih, bolnikova samostojnost je večja.

Hvaležne smo, da je celoten tim Oddelka za oskrbo in vzdrževanje pokazal pripravljenost za sodelovanje in hitro izvedbo ob tem, da so tudi sami prispevali ideje za izboljšanje funkcionalnosti pripomočka in njegovega priročnega shranjevanja.

Fizioterapevtke IFRM
Špela Fornezzi
Mateja Tarkuš
Liljana Jarh

Duhovna oskrba v UKC Maribor

Katoliška cerkev ima kapelo Antona Martina Slomška v zgradbi Oddelka za ORL in očesne bolezni, in sicer v kleti 2. Dostop do kapele je iz smeri drugih oddelkov možen po podzemnem hodniku. Sveta maša je vsak dan od 19.24 do 19.54, kar pacientom omogoča vrnitev na oddelek do 20. ure. Duhovnik, Ivan Hočevar je dosegljiv na telefonski številki 041286352.

- Sveta spoved je pred sveto mašo ali po njej in po dogovoru.
- Obisk duhovnika, ki ga lahko pokličete ob vsakem času, honorira UKC Maribor.
- Verski tisk bolnikom poklanja Slovenska Cerkev.
- Evangeličanska cerkev ima sedež na Trubarjevi ulici 1 v Mariboru. Dosegljivi so na številki 02 250 21 60.
- Srbska pravoslavna cerkev ima sedež na Tržaški cesti 13 v Mariboru. Dosegljivi so na telefonski številki 031 774-394.
- Islamska skupnost v Sloveniji ima v Mariboru sedež na Zagrebški 47. Dosegljivi so na telefonski številki 031 838-548.

Brezplačna objava

HVALA,
ker darujete s srcem!

Najlepše darilo je tisto, ki ga nosimo v sebi in podarimo iz srca. Na pragu novega leta se zato iskreno zahvaljujemo vsem predanim krvodajalcem, ki podarjate življenje in ohranjate zdravje soljudi.

Želimo vam lepe praznike in srčno 2020!

Ustvarite e-vabilo in bližnje, prijatelje ter znance spodbudite, da se tudi sami vpišejo med srčne junake in postanejo krvodajalci. Ustvarite ga na www.daruj-kri.si/darujsrcno2020.

DARUJ
ENERGIJO ZA ŽIVLJENJE

daruj-kri.si
Daruj kri

Iz kuhinje

Piščanec v pečici z mandlji in papriko

Sestavine:

- 500 g piščančjih beder brez kože in kosti,
- 3 srednje velike rdeče čebule, ki jih narežemo na debele kose,
- 2 rdeči papriki narezani na velike koščke,
- 500 g olupljenega krompirja, narezanega na večje kose,
- 1 strok fino nasekljanega česna,
- 1 žlica mlete kumine, mlete paprike in janeževih semen,
- 3 žlice olivnega olja,
- sok in naribana lupinica ene limone,
- 50 g nasekljanih mandljev,
- 170 g grškega jogurta,
- pest sekljanega peteršilja ali koriandra.

Segrejte pečico na 200 stopinj. Dajte piščanca, čebulo, krompir in papriko v veliko skledo, v drugi skledi pa zmešajte česen, začimbe, olje, limonino lupinico in limonin sok. To mešanico prelijte po piščančji mešanici in dajte v pekač. Pecite 40 minut, vmes pa po dvajsetih minutah meso obrnite. Osem minut pred koncem pečenja po vrhu posujte še mandlje. Postrezite z jogurtom kot omako, ki jo začinite s peteršiljem ali koriandom.

Sadni kruh

Sestavine:

Testo:

- 4 jajca,
- 25 dag sladkorja,
- 28 dag ostre moke,
- 1 pecilni prašek,
- cimet,
- 5 dag čokolade v prahu ali kakava,
- nastrgano lupinico ene limone,
- 2,5 dl mleka.

V testo vmešaš:

- 10 dag suhih sliv,
- 10 dag suhih fig,
- 10 dag suhih marelic,
- 10 dag rozin,
- 10 dag dateljnov,
- 10 dag kandiranega sadja po želji,
- 10 dag jedilne čokolade,
- 5 dag celih orehov,
- 5 dag celih mandljev,
- 5 dag celih lešnikov.

Sadje in oreščke dobro narežite in potresite z malo moke, da se ne sprijema.
Jajca in sladkor penasto zmešajte, dodajte cimet, čokolado v prahu, limonino lupino, mleko in nazadnje še moko s pecilnim praškom. Nato vmešajte še narezano sadje in oreščke.
Pekač namažite z maslom in potresite z moko ter vanj vlijte pripravljeno zmes (polovica zmesi zadostuje za podolgovat rebrast pekač 30 cm x 10 cm).
Pecite približno eno uro pri temperaturi 200 stopinj.

Zgodovino UKC Maribor pišemo zaposleni …

Iz arhiva UKC Maribor

Obisk dedka Mraza leta 1978.

Obisk dedka Mraza leta 1982.

Dneva ne moreš zadržati,
lahko pa ga izkoristiš!
(latinski pregovor)
Želiva Vam, da izkoristite vse dni v letu 2020
za prijetne trenutke,
dobre prijatelje in nove poslovne izzive.
Srečen in ljubezni poln Božič, ter uspešno leto, ki prihaja!
Strokovni direktor UKC Maribor
izr. prof. dr. Matjaž Vogrin, dr. med.
Direktor UKC Maribor
prof. dr. Vojko Flis, dr. med.

Napovednik strokovnih srečanj

NAZIV SREČANJA	DATUM SREČANJA	LOKACIJA SREČANJA	INFORMACIJE/ PRIJAVE
Scientific Workshop – Ultrasound Academy	17. 1. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Adolescent Identity Treatment	17.–18. 1. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Basic Temporal Bone Surgery Course	17.–18. 1. 2020	Anatomski inštitut MF	www.ukc-mb.si
Strokovni simpozij z mednarodno udeležbo ob 70-letnici transfuzijske medicine v UKC Maribor	24. 1. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Šola anesteziologije, reanimatologije in perioperativne intenzivne medicine 4 »Splošna anestezija 3«	24. 1. 2020	Medicinska fakulteta Maribor	www.ukc-mb.si
Cepljenje nosečnic, otrok, mladostnikov in zdravstvenega osebja	31. 1. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
II. Nefrološka šola – redke bolezni ledvic	3. 3. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Šola anesteziologije, reanimatologije in perioperativne intenzivne medicine 2 »Splošna anestezija 2«	3. 4. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
XXX. Srečanje pediatrov in XVII. Srečanje medicinskih sester v pediatriji	3.–4. 4. 2020	Hotel Habakuk	www.ukc-mb.si
Intramedularna učvrstitev zlomov	3.–4. 4. 2020	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
ES-PCR srečanje mladih raziskovalcev srednjeevropskih držav	12. 6. 2020	VSGT Maribor	www.ukc-mb.si